

Nasleep van het referendum over
onafhankelijkheid in Catalonië
Een periode van lawfare en mediafare

Gerber van der Graaf

21 augustus 2019

Voorwoord

Dit bestand is een verzameling van de artikelen die op mijn web blog na November 2018 zijn verschenen. Het is een vervolg op het boekje „Terugblik op het referendum in Catalonië, Getuigenis van een politiek conflict in Europa”

Gerber van der Graaf

%partDe nasleep van het referendum

Hoofdstuk 1

Politisering van Spaanse justitie (opnieuw) onder Europese kritiek

Ook bij de Europese instanties is de politieke inmenging in Spanje bij de aanstelling van de rechters in de juridische top niet onopgemerkt gebleven. De voorzitter van de adviesraad GRECO, Gianluca Esposito, zegt in een tweet: We are still waiting 4 #Spain 2 fully implement #GRECO recommendations on #corruption prevention of MPs & judiciary @coe #anticorruption body. (We wachten nog steeds op Spanje dat zij aanbevelingen van GRECO volledig opvolgt met betrekking tot preventie van corruptie door parlementsleden en de justitiele anticorruptie raad.) Het is de vijfde keer in drie jaar dat de Europese Raad door middel van GRECO Spanje waarschuwt. Het is duidelijk dat Spanje daar geen gehoor aan wil geven.

Afgelopen Zaterdag, 17 November, schreef de PP fractievoorzitter in de Senaat van Afgevaardigden, Ignacio Cosidó, een WhatsApp bericht naar al zijn 146 fractiegenoten. Hij zegt daarin dat zijn partij met de aanstelling van Marchena als de nieuwe voorzitter van het Hooggerechtshof via de achterdeur volledige controle heeft over de tweede rechtszaal (de rechtbank waar het proces tegen de Catalaanse politici zal plaats vinden) en over rechtszaal 61 (welke moet oordelen over het illegaal verklaren van politieke partijen). „De onderhandelingen met PSOE is een meesterwerk geweest dat ik van dichtbij mee heb mogen maken. Met de auctoritas (autoriteit) van Marchena winnen we elke stemming met 20-0”, schrijft hij openlijk aan zijn fractieleden zonder zich er het minst voor te schamen dat door deze onderhandelingen de juridische macht volledig gepolitiseerd wordt. Dit op zich is al een dergelijk schandaal waar in een democratie een politicus onmiddellijk zou aftreden. Ondanks dat verschillende politieke partijen dit geist hebben, gebeurt dat

4HOOFDSTUK 1. POLITISERING VAN SPAANSE JUSTITIE (OPNIEUW) ONDER EU

echter, geheel volgens Spaanse traditie, niet.

Bovendien is het duidelijk waar de PP haar invloed voor wil gebruiken. Zij wil de Catalaanse politici laten veroordelen voor rebellie, waarna hun politieke partijen, alles geheel volgens de Spaanse wetgeving, illegaal verklaard kunnen worden.

Hoofdstuk 2

Financiële leegroof van Catalonië leidt tot dodelijk treinongeluk

2.1 Relatieve rijkdom

Ik denk dat ik er niet ver naast zit dat zowat acht van de tien artikelen die ik in de Nederlandse pers over Catalonië lees, vermelden dat het één van de rijkste regionen van Spanje is. Waarom men dit schrijft, wordt er meestal nooit bij verteld. Hoogstwaarschijnlijk ziet men het gebrek aan solidariteit als de principiële reden dat Catalonië uit Spanje weg wil.

Weliswaar klopt het feit, maar zoals altijd gedeeltelijk. Het inkomen van Catalonië, uitgedrukt in het inkomen per hoofd van de bevolking, is de op drie na het hoogste van alle autonome gebieden in Spanje, na Madrid en de Baleaarse eilanden. Het bruto inkomen welteverstaan. Want na het afdragen van de belastingen en de terugbetalingen door de staat in de vorm van diensten en investeringen in de infrastructuur, want daar is een staat per slot van rekening voor, staat Catalonië op de elfde plaats van de dertien autonome regionen in Spanje. Dus van de derde plaats bovenin de rangschikking eindigt zij in de derde plaats onderin.

Weliswaar is solidariteit een goed iets, maar het moet wel aan enkele voorwaarden voldoen. In de eerste plaats moet solidariteit vrijwillig zijn. Indien de betalingen worden opgelegd, heeft dit absoluut niets meer met solidariteit van doen. In de tweede plaats moeten belastingen in de vorm van solidariteitshulp proportioneel zijn. Dus een verandering in de rangschikking waarbij netto rijke gebieden na afdracht van de verplichte solidariteit eindigen in de laagste rangorde heeft eerder te maken met uitbuiting dan met solidariteit.

Zelfs een kind voelt dat aan.

2.2 Investering in treinvervoer, een duidelijk voorbeeld

Een duidelijk voorbeeld waarin de Spaanse staat tekort schiet zijn de investeringen en het onderhoud aan de spoorwegen. Tussen 2008 en 2015 werd er aantoonbaar structureel te weinig aan uitbreidingen en onderhoud aan het spoor in Catalonië uitgevoerd. Cijfers van latere datum zijn nog steeds niet volledig beschikbaar. Maar uit alles blijkt dat er weinig is veranderd, en zeker niet ten goede. In totaal werd er gedurende deze tijdsperiode voor 4 miljard Euro begroot om te investeren in het spoor. Dat wil zeggen dat op papier stond dat dit bedrag zou moeten worden besteed en het was door de Senaat was goedgekeurd en bekrachtigd. Het betrof dus een contract tussen de overheid en haar bevolking door middel van de vertegenwoordigers in het Congres. In werkelijkheid werd er slechts voor 500 miljoen Euro uitgegeven. Oftewel 13% van de begrote kosten werden daadwerkelijk besteed. Met als gevolg dat treinstellen vaak stuk gaan (vaak tijdens de dienst met reizigers aan boord), structureel niet op tijd rijden en met de regelmaat van de klok uit de rails lopen. In 2013 beloofde de minister van verkeer, Anne Pasor, dat zij 306 miljoen Euro 's per omgaande zou investeren om de nood te verlichten. Ook hiervan werd slechts 12% daadwerkelijk genvesteed. De zoveelste belofte door Spanje werd opnieuw gebroken. Dit jaar eiste de Catalaanse minister van Binnenlandse Zaken, Damià Calvet, dat er hoognodig in het spoor moet worden genvesteed, niet alleen vanwege een betere efficiency maar ook omdat de veiligheid in het geding is.

2.3 Het ongeluk

Dat dergelijke kaalslag niet ongestraft kan blijven, bleek afgelopen Dinsdag. Tussen de provinciestad Manresa en Barcelona loopt de treinverbinding R4 langs en door het gebergte van Montserrat. Op sommige plaatsen ligt het spoor ingegraven met aan weerszijden daarvan een rotswand die is afgemetseld met een muur daar waar dat nodig is. De grote regenval van de afgelopen dagen provoceerde vele watervallen die direct op de rails neerkwamen en in grote plassen bleef liggen. Een bezorgde machinist filmde dit zelfs vanuit zijn stuurcabine. Uiteindelijk deed de druk van het water de muur op Dinsdag vroeg in de ochtend instorten, waardoor de trein vanuit Manresa van kwart over zes op het puin inreed en ontspoorde. Er vielen 41 licht gewonden en een

dode te betreuren, Luigi Eduardo P. van 36 jaar uit Castellbell i el Vilar. Hij was net ingestapt om naar zijn werk te gaan en werd door de impact door een opengeritste deur naar buiten geslingerd. Zijn vrouw blijft alleen achter. Ik vertel dit in, misschien luguber, detail omdat een dode ook een naam, familie en vrienden heeft. „Één dode” bij een treinongeluk is een nummer van „ach, dat valt toch nog mee”. Nee, het is het verlies van een menselijk leven, met alles er op en er aan. Iedere dode in een ongeluk is er eentje teveel.

Direct na het ongeluk kwamen de hulpdiensten op gang en brachten Calvet en de president Quim Torre een bezoek om hun medeleven te betuigen en uitleg te geven. Ook een directrice van de Renfe, de dienstverlener van het spoor, gaf uitleg en zei dat de dag er voor nog een inspectie op het traject was uitgevoerd en „Er geen enkele indicatie is dat het ongeluk een gevolg is van onderhoudstekort”. Erg overtuigend klonk het niet. Het was reeds de derde keer in negen jaar dat een dergelijk ongeluk op dit traject plaats vond. Het college van geologen bevestigt dat het ongeluk te voorzien was en klaagt dat de spoorbeheerder Adif nooit met de geologische dienst wil samenwerken en hun informatie over het terrein niet wil delen. Ook Calvet bevestigt later dat het ongeluk voor een groot deel te wijten is aan het tekort aan onderhoud en investeringen aan het spoor.

2.4 Onderhandelen met gevangenen

Als klap op de vuurpeil kwam de verantwoordelijke Spaanse minister van ontwikkeling, balos Meco, met de belofte dat er meer in het Catalaanse spoor zal worden geïnvesteerd. Maar hij zei er wel bij dat dit natuurlijk niet kan zonder dat de Catalaanse politieke partijen de begroting van president Sánchez goedkeuren. De Catalanen weigeren met deze begroting in te stemmen omdat Sánchez geen enkel gebaar heeft gemaakt dat zij een referendum over zelfbeschikking kunnen houden en niets heeft gedaan om de aanklacht via openbaar aanklager tegen de Catalaanse gevangenen in te trekken. De Spaanse regering van Sánchez was reeds dusdanig afgezaakt, in morele zin gesproken, dat zij geprobeerd heeft om met de Catalaanse politici te onderhandelen over de begroting. Maar iets gedaan krijgen terwijl je tegelijkertijd de politieke tegenstanders in de gevangenis gijzelt, heet geen onderhandelen maar iets anders. Afpersen welteverstaan.

Maar deze minister schrok er nu zelfs niet van terug om een dode door een treinongeluk voor zijn politieke doel te gebruiken. De enige troost is dat zijn socialistisch partij PSOE vooralsnog een aftreksel is van hun voorganger, de Partido Popular. Deze maalt er zelfs niet over om de honderden slachtoffers van het (ETA) terrorisme uit de kast te halen wanneer het hun goed dunkt.

2.5 Geldverkwisting

Waar dan wel al die onbesteedde miljarden Euro 's zijn gebleven is onbekend. Maar het geeft te denken dat Spanje na China het meest uitgebreide HSL netwerk ter wereld heeft. Begin deze eeuw besloot de PP president Aznar om een HSL spoor te leggen van de hoofdstad van de Patria naar ieder gehucht dat als provinciehoofdstad wordt aangemerkt. Met als hoogtepunt het station in het boerengehucht d'O Páramo (Galicia), met welgeteld 1500 inwoners, waarvan tijdens de bouw al vast stond dat de HSL, of welke trein dan ook, daar nooit zou stoppen vanwege het tekort aan klandizie. Dat dit HSL spoornet totaal onrendabel is, behoeft waarschijnlijk geen betoog.

2.6 Conclusie

Misschien dat Catalonië één van de rijkste gebieden in Spanje is. Maar als het op koloniale manier wordt leeggeroofd dat het zelfs mensenlevens kost, naast deze dode heeft ook de soms erbarmelijke toestand van het wegennet vele slachtoffers geëist, maakt dat niet veel uit. In zo 'n geval prefereert iedereen om zelf te beslissen hoe en waar zijn geld aan wordt besteed. En in dit geval is dat alleen maar mogelijk door het stichten van een eigen, onafhankelijke Republiek. Alle andere mogelijkheden zijn de afgelopen 40 jaren tevergeefs geprobeerd. Het is gebleken dat Spanje zich niet aan haar afspraken houdt.

Hoofdstuk 3

Een klein land

Antoni Basses, ARA

Binnenkort is het de 40ste verjaardag van de (Spaanse) grondwet en om te laten zien onder welk klimaat dit zal worden herdacht hoeven we alleen maar te kijken naar de actualiteiten van afgelopen week: In een WhatsApp laat de Partido Popular zien dat zij justitie via de achterdeur controleert en hoe zij de stukken beweegt om de verkiezing te winnen in de Hoge Juridische Raad, een rechter die de aanklacht accepteert tegen een humorist die in een TV programma als grap zijn neus snuit in de Spaanse vlag en (ex-president) José Aznar bevestigt dat (de socialistische partij) PSOE indertijd een pro-grondwettelijke partij was maar dat dit nu niet meer zo kan worden beschouwd. Oftewel, vaarwel aan de scheiding van de machten, autoritaire onderdrukking en de grondwet dat ben ik. Iedere keer wordt Spanje kleiner. Het heeft Catalonië reeds afgestoten, waar de onafhankelijkheidsbeweging in de meerderheid is zonder dat een referendum gehouden mag worden om dit te bevestigen. Vanwege dingen zoals deze was het referendum van 1 Oktober een daad van collectieve waardigheid.

Hoofdstuk 4

Een brief naar de politieke gevangene Carme Forcadell, voorzitster van het Catalaanse Parlement

4.1 Inleiding

Sinds 22 Maart 2018 zit Carme Forcadell, voorzitster van het Catalaanse Parlement, opnieuw gevangen. Zij had reeds in November vorig jaar een dag gevangen gezeten totdat haar borg van 150.000 Euro s was betaald. Al dit geld werd toen opgebracht uit donaties. Op 23 Maart moest zij samen met zes andere politici voor rechter Llarena van het Hooggerechtshof verschijnen. Zij en haar collega s werden toen onvoorwaardelijk gevangen gezet in afwachting van hun proces. Carme wordt beschuldigd van wettelijke ongehoorzaamheid omdat zij een Parlementair debat had gehouden en had laten stemmen over de moties en wetten voor het referendum en de juridische overgangswet. Deze laatste is de voorlopige grondwet voor de onafhankelijke Catalaanse Republiek en zou in werking treden indien in het referendum voor de Catalaanse onafhankelijkheid zou worden gekozen. Het is de verwachting dat het proces begin 2019 zal beginnen. Het Hooggerechtshof heeft reeds te kennen gegeven dat de uitspraak pas na de gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen in Mei bekend zal worden gemaakt om er geen invloed op te hebben. Maar het Hooggerechtshof vindt natuurlijk dat het geen politiek proces is en dat Carme geen politieke gevangene is.

4.2 De brief

„Aan de hooggeëerde mevrouw Carme Forcadell Lluís, voorzitter van het Parlement van Catalonië

Beste, Lieve Carme Forcadell,

Je kent mij niet persoonlijk want we hebben elkaar helaas nooit direct ontmoet. Ik ben Nederlander van oorsprong en woon door mijn huwelijk met een Catalaanse sinds 1996 in Catalonië. Vele malen heb ik je de afgelopen jaren mogen horen in meetings van het ANC (Assemblea Nacional Catalana) en op de protestmanifestaties van 11 September van de afgelopen jaren. Twee bijeenkomsten staan mij bijzonder in het geheugen gegrift.

De eerst keer hoorde ik je toen je was uitgenodigd door de AT (Assemblea Territorial, Regionale Asemblea) van het ANC in mijn woonplaats Solsona. Dit moet ergens in 2012 of 2013 zijn geweest, want ikzelf wist amper waar die letters ANC voor stonden. Ondertussen ben ik actief lid van het AT en zijn deze leden hechte vrienden geworden. Toen je het gebouw van het theater van ons dorp binnenliep stonden we je buiten op te wachten met applaus. Je was kleiner van stuk dan ik me had voorgesteld. Wat kunnen TV beelden en foto 's toch soms bedriegen! Maar je persoonlijkheid straalde een dergelijke grote zekerheid uit dat direct respect afdwong. Bij de aankondiging werd je naam door het AT lid verkeerd uitgesproken. Hoe kon dat zijn? Je was inmiddels in heel het land bekend geworden als voorzitter van het pas opgerichte ANC! Alhoewel ik al zeer veel presentaties en congressen had meegemaakt, verbaasde het me hoe je een uur lang, of zelfs meer, de mensen wist te boeien met een betoog zonder dat je daar zelfs een spiekbriefje voor nodig had. Je ervaring in het onderwijs heeft je daarbij zeker geholpen. Van deze bijeenkomst is me bijgebleven dat je zei dat het Spaanse leger niet zomaar opnieuw Catalonië kan binnenvallen zoals in 1936 gebeurde. Spanje is nu lid van de NATO en dus is de baas van het Spaanse leger momenteel een Belgische generaal in Brussel. Het Spaanse leger kan daarom niet zomaar doen wat ze wil. Zo wist je de angst bij veel mensen, vooral de ouderen die de burgeroorlog en het Franco regiem hadden meegemaakt, op dat moment weg te nemen. Of dat argument nu nog steek zou houden na alles wat er gebeurd is, betwijfel ik. Na 1 Oktober hebben we gezien dat Spanje tot alles toe in staat is als het gaat om het behoudt van haar eenheid.

De andere meeting die me erg is bijgebleven is de AGO (Algemene Asemblea of Ledenvergadering) van 2015 in Lleida. Toen de socialistische burgemeester Angel Ros ons verwelkomde, werd hij uitgefloten vanwege zijn afstandelijke houding ten opzichte van de onafhankelijkheidsbeweging (op dat moment had hij nog geen uitgesproken politieke visie tegen de Catalaanse

onafhankelijkheid) en zijn uitstel om Lleida lid te maken van het AMI (Vereniging van Gemeenten voor Onafhankelijkheid). Op dat moment stond je Ros (ook letterlijk) bij, tegen de mening in van veel fluitende ANC leden die hem het spreken onmogelijk maakten. Je zei toen ‚Wij zijn toch een Assemblea en wij zijn toch allemaal democraten? Dus laat meneer Ros uitspreken’. Dat was een goede les voor me, want ik behoorde tot één van de fluiters.

Binnen korte tijd wordt je waarschijnlijk weer terug gebracht naar een gevangenis bij Madrid om het proces bij te wonen en verklaringen af te leggen. Weet dat je niet alleen reist. Samen met vele Catalanen zal ik vechten voor rechtvaardigheid en jouw vrijlating en die van mijn tweede land. In een web blog probeer ik het Catalaanse onafhankelijkheidsstreven, en vooral de vreedzame en democratische manier waarop we dit doen, de Spaanse repressies en de teloorgang van democratie uit te leggen aan mijn Nederlandse landgenoten. Hiermee hoop ik lezers bewust te maken dat jouw onrechtvaardige gevangenschap, samen met de acht andere Catalaanse leiders, iets is wat iedere Europeaan aangaat. Ik zal niet stoppen met schrijven totdat de Nederlandse bevolking aan de voorzitters van de Nederlandse Senaat, die van de Tweede kamer en aan hun politieke leiders vragen dat zij van Spanje eisen om je direct vrij te laten.

Ik ben er zeker van dat we deze strijd zullen winnen. De voorzitter van het Vlaamse Parlement, je collega Jan Peumans, heeft zich al heel duidelijk uitgesproken tegen je gevangenschap voor het houden van een Parlementair debat. Dat heeft zelfs tot een diplomatieke breuk tussen Spanje en Vlaanderen geleid. En dat is bepaald geen kleinigheid. Ik hoop dat er nog vele collega’s van je zullen volgen. Want het is ronduit een grof schandaal, ja het is zelfs een misdaad je gevangen te houden.

Een lieve groet en heel veel sterkte met alles wat er nog komen gaat. Je staat niet alleen, ook ik sta jouw kant! Gerber ”

4.3 Nawoord

Naast het zeer beperkte persoonlijk bezoek van 40 minuten per week of telefonisch contact met familie is een geschreven brief per gewone post de enige communicatie die een gevangene met de buitenwereld heeft. Iedereen kan naar de gevangen Catalaanse burgerleiders en politici schrijven. De Website van het ANC geeft alle actuele adressen van de Catalaanse politieke gevangenen weer. De brief wordt door de cipier gelezen voordat deze aan de gevangene wordt doorgegeven. Momenteel bevinden alle gevangenen zich in Catalonië. Men kan een brief daarom in het Spaans, Catalaans of in het Engels schrijven. De brief moet naam en adres van de afzender bevatten.

Zoniet, dan wordt de brief niet aan de gevangene gegeven. Het is ten strengste verboden postzegels of geld bij de brief te voegen. Vanwege de censuur, of welke reden dan ook, is het trouwens nooit gegarandeerd dat de brief aan de gevangene wordt doorgegeven. Men krijgt daar ook geen bericht van.

4.4 Petitie

Het ANC Nederland heeft een petitie gestart om bij de Tweede Kamer aandacht te vragen voor de schendingen van de mensenrechten en de politieke gevangenen in Spanje. De petitie kan worden gevonden op: <https://catalaansegevangenen.petitie.nl/>

Hoofdstuk 5

Hongerstaking door Catalaanse politieke gevangenen

5.1 Aankondiging hongerstaking

Vanochtend, 1 December, maakten de advocaten van twee Catalaanse politieke gevangenen, Jordi Snchez en Jordi Turull, in eenpersconferentie bekend dat zij voor onbeperkte tijd in hongerstaking zijn gegaan. Zij gingen in beroep tegen hun voorlopige hechtenis, de schendingen van hun fundamentele mensenrechten en burgerrechten, zoals hun aanstelling als president van Catalonië en uiteindelijk hun uitzetting als afgevaardigde uit het Catalaanse Parlement. Al hun zaken in hoger beroep tegen het Hooggerechtshof werden het afgelopen jaar door het Spaans Constitutioneel Hof (Tribunal Constitucional of TC) weliswaar aangenomen om te worden behandeld, maar er volgde geen enkel besluit of uitspraak binnen de wettelijke termijn van 30 dagen. Zelfs na een jaar van procederen, het eerste hoger beroep dateert van 22 November 2017, is geen enkel van de beroepszaken tegen rechter Llarena van het Hooggerechtshof door het TC afgehandeld. Het gaat om een twintigtal zaken in hoger beroep bij het TC. Het Europese Hof van de Rechten van de Mens (EHRM) eist dat eerst alle juridische mogelijkheden binnen het land zelf moeten zijn geprobeerd. Pas indien iedere verdere mogelijkheid is uitgeput, accepteert het EHRM een zaak. Door zich niet uit te spreken over de beroepszaken, blokkeert het Spaanse TC de toegang tot het EHRM.

5.2 Een partijdig tribunaal

Gisteren verscheen de eerste foto van de Catalaanse leiders sinds hun gevangenneming. De rechtszaak tegen hen zal in de loop van Januari beginnen. De

voorzitter van de rechtszaal van het Hooggerechtshof die de zaak zal doen, Marchena, werd twee weken geleden door de Partido Popular voorgesteld als president van het Hooggerechtshof en van de Hoge Juridische Raad. De PP senator en fractiewoordvoerder van de Senaat, Cosidó, zei toen in een WhatsApp naar zijn 146 fractiegenoten dat ze met Marchena als president het proces ook via de achterdeur kunnen beïnvloeden. Marchena werd door deze WhatsApp zaak gedwongen zich terug te trekken als president van het Hooggerechtshof en blijft voorzitter van de rechtkamer die de Catalaanse leiders zal veroordelen. Hij is echter nu gebrandmerkt als een rechter die een duidelijke band met de PP heeft. Hij kan daarom niet meer als onafhankelijke rechter in dit proces functioneren. De advocaten hebben een zaak tegen hem en alle andere rechters van deze kamer aangespannen om hen te wreken. Degene die daarover moet oordelen is hetzelfde Hooggerechtshof. In zijn verdediging hiertegen schrijft Marchena dat hij geen enkel direct of indirect belang in deze zaak heeft. Indien hij niet zal worden vervangen, kunnen de advocaten kunnen dan alleen nog, je raadt het al, bij het TC in hoger beroep gaan.

5.3 Spanje veroordeeld door EHRM wegens partijdige rechtbanken

Een beroepszaak bij het EHRM kan bijzonder lang duren. De Baskische parlamentsafgevaardigde Ortega werd voor zes en een half jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens lidmaatschap van de terroristische afscheidingsbeweging ETA. Pas toe hij na deze periode vrij kwam, werd hij door het EHRM in het gelijk gesteld dat het Hooggerechtshof en het Audiencia Nacional partijdig waren geweest in zijn veroordeling. Deze uitspraak door het EHRM vond vorige maand plaats.

5.4 Turkije veroordeeld door EHRM wegens voorlopige gevangenis van volksvertegenwoordiger

Tien dagen geleden veroordeelde het EHRM Turkije voor het onvoorwaardelijk gevangen houden van de koerdische HDP parlementariër Selahattin Demirtas. Hij zit al twee jaar gevangen in afwachting van zijn proces. Hiermee heeft het EHRM een precedent geschapen dat het in voorlopige hechtenis houden van een gekozen volksvertegenwoordiger een misdaad is. Met de

lange onvoorwaardelijke hechtenis van de Catalaanse leiders begaat Spanje nu dezelfde misdaad om politieke tegenstanders uit te schakelen.

Het is dus juridisch vastgesteld dat de hoogste rechtbanken in Spanje, het Audiencia Nacional, het Hooggerechtshof en het TC partijdig zijn. President Puigdemont, die in eerste instantie door de aanklager als „de leider van de criminele organisatie” werd gekenmerkt, werd door de Duitse rechtbank vrijgesproken van oproer met gewapend geweld. En als de leider onschuldig wordt verklaard door een Europees gerechtshof, dan zijn ook de medewerkers onschuldig. Hiermee is dus bovendien juridisch bewezen dat de aanklacht van oproer of opruiing met militair geweld tegen de Catalaanse gevangenen ongegrond is. (De aanklager zegt nu echter dat vicepresident Junqueras, die gevangen zit, de daadwerkelijke leider was. President Puigdemont heeft er blijkbaar niets mee te maken en wordt amper in de aanklacht genoemd.)

5.5 Een klok is gaan lopen

De hongerstaking van Jordi Snchez en Jordi Turull is een beslissing die verregaande persoonlijke gevolgen voor hen kan hebben. Volgens de arts die de persconferentie bijwoonde is hun gezondheid al vanaf het begin van de hongerstaking in gevaar. Een dergelijke hongerstaking is hooguit anderhalf ¹ a twee maanden uit te houden. Het is daarom ook de allerlaatste optie die zij hadden om het onrechtmatig handelen van Spanje tegenover hen, hun collega gevangenen en tegenover Catalonië aan de kaak te stellen. Er is nu een klok gaan lopen. Hun lichaam zal, beetje bij beetje, steeds meer de gevolgen van de hongerstaking ondervinden. Op een onbekend moment, maar maximaal over twee maanden, zal de klok twaalf uur slaan.

5.6 Petitie

De Catalaanse leiders die in hongerstaking zijn gegaan hebben een petitie geschreven (in het Catalaans) om aangifte te doen van de misdaad door Spanje. De petitie is te vinden op <http://vagadefam.cat> en heeft op de eerste dag reeds 120.000 handtekeningen verworven.

---

¹Abusievelijk werd eerder vijf maanden vermeld

18HOOFDSTUK 5. HONGERSTAKING DOOR CATALAANSE POLITIEKE GEVANGEN

Hoofdstuk 6

Ultrarechts Spanje ontmaskerd

(950 woorden)

6.1 Verkiezingen Andalusië

In de autonome regio Andalusië werden gisteren vervroegde verkiezingen gehouden. Sinds veertig jaar heeft de socialistische partij PSOE er de meerderheid. Dus presidente Suzanne Diaz voelde zich vrij zeker van haar zaak om haar positie in het parlement van Andalusië, en daarmee die van het PSOE op nationaal niveau, te verstevigen. De verkiezingscampagne ging echter nauwelijks over de zaken die betrekking hebben op het autonome gebied. Zij ging voornamelijk over Catalonië. Beter gezegd, de campagne ging van fel gekant tegen de onafhankelijkheidsbeweging van Catalonië. Zelfs Iñes Arrimades, de oppositieleidster in het Catalaanse Parlement van de partij Ciutadans, reisde af naar het land van haar geboorte om campagne te voeren tegen de Catalaanse ‘separatisten’ (afscheiders) of ‘colpisten’ (daders van een staatsgreep), zoals deze minachtend worden genoemd. De oogst er van werd gisteren binnengehaald. Er heeft namelijk een grote zwenk naar rechts in het parlement van Andalusië plaats gevonden waarin de, zelfs in de ogen van de Spaanse pers, extreem rechtse, ultranationalistische pro-Franco en neofascistische partij VOX het parlement zijn intrede doet met maar liefst twaalf zetels. Het is voor het eerst sinds de dood van Franco dat een dergelijke politieke groepering zitting in een Spaans parlement weet te verwerven. De Partido Popular en Ciutadans staan te popelen om met VOX samen te gaan en te kunnen regeren voor een grote verandering in Andalusië. Achteraf geeft Diaz toe dat zij in de verkiezingscampagne de fout heeft begaan dat zij niet genoeg tegen de Catalanen heeft geageerd. Zij had zich geconcentreerd op themas die in Andalusië van belang zijn. Maar de haat tegen Catalanen

levert nu eenmaal meer stemmen op.

6.2 Opvang bootvluchtelingen

In Juni gaf de kersverse president van Spanje, Pedro Sánchez, toestemming aan de schepen Aquarius, el Dattilo en lOrione om af te meren in de haven van Valencia. De vluchtelingen aan boord van deze schepen werden de toegang verleend tot Spanje. Er werd een tribune aan de haven voor de pers opgezet zodat zij de nieuwe Spaanse president konden filmen wanneer hij de vluchtelingen zou ontvangen. Sánchez wilde hiermee laten zien dat hij anders was dan zijn PP voorganger Rajoy, die iedere vluchtelingenopvang had geweigerd.

Vorige week redde de Spaanse visserskotter Nostra Maria de Loreto elf bootvluchtelingen in internationale wateren van de Middellandse Zee. Zij stonden op het punt te verdrinken en werden in het donker van de nacht uit het water gevist. De kapitein van de kotter voldeed daarmee niets anders dan zijn plicht volgens het internationale zeerecht. Maar er was geen enkele haven van het Europese continent die de kotter wilde binnenlaten. Ruim een week lang zwierf het scheepje wanhopig tussen Spanje, Italië en Malta. Het voedsel en de brandstof raakten op en de vluchtelingen werden ziek van uitputting. Één vluchteling was er zelfs zo slecht aan toe dat hij per helikopter van de boot moest worden afgehaald en naar een ziekenhuis in Italië werd overgebracht. Zonder enige wroeging zeiden de Italiaanse en Spaanse overheden tegen de kapitein dat hij de vluchtelingen naar Libië terug moest brengen, waar hun veiligheid niet gewaarborgd is. Uiteindelijk heeft Malta de viskotter toegang verleend. In zijn daden blijkt dat president Sánchez in niets verschilt met zijn PP voorganger Rajoy. Binnen een half jaar heeft hij zijn politieke beleid met betrekking tot de opvang van de vluchtelingen honderdtachtig graden gedraaid. Want vreemdelingenhaat levert nu eenmaal ook stemmen op en er zijn veel politieke kapers op de kust, waaronder VOX.

Schending mensenrechten In Spanje worden de fundamentele mensenrechten met voeten getreden. Er zitten onschuldige mensen, leiders van burgerorganisaties en democratisch gekozen parlementariërs, in de gevangenis die vals worden aangeklaagd wegens gewelddadige rebellie en andere nonsens omdat zij een referendum hadden georganiseerd of vreedzaam voor de deur van een ministerie hadden geprotesteerd. Zij zitten al meer dan een jaar in de gevangenis in afwachting van hun proces. Hun behandeling is illegaal sinds het Europese Gerechtshof van de Rechten van de Mens (EGRM) Turkije voor voor vergelijkbaar geval heeft veroordeeld.

De gevangenen hebben tegen hun voorlopige gevangenschap beroep aan-

getekend bij het Constitutioneel Hof. Deze moet er voor zorgen dat hun fundamentele rechten, burgerrechten en politieke rechten beschermd worden. Dit Hof wacht echter bijzonder lang met de uitspraken van hun beroepszaken. De eerste beroepszaken liggen er al meer dan een jaar, terwijl zij wettelijk binnen dertig dagen zouden moeten worden opgelost, zeker wanneer het urgente zaken betreft zoals voorlopige hechtenis. Omdat eerst alle juridische mogelijkheden binnen Spanje moeten worden afgelopen voordat men een beroep bij het EGRM kan doen, wordt hen hierdoor de toegang naar de Europese justitie geblokkeerd. Zelfs de hongerstaking van twee gevangenen, Jordi Sànchez en Jordi Turull, hebben het Constitutioneel Gerechtshof niet tot andere gedachten gebracht.

6.3 Weg van een fascistisch land

Sinds president Sánchez in Mei aan de macht is, heeft hij niets gedaan om de gerechtelijke misstanden te stoppen en om het politieke probleem met Catalonië op te lossen. Uit vrees dat hij stemmen zou verliezen en dat deze naar de extreem rechtse en ultra rechtse partijen PP, Ciudadans of VOX zouden wegvloeien, is zijn handelen precies dezelfde. Zoals zijn partijgenoot en voorganger bij de PSOE partij Rubalcaba al zei: „Spanje zal er alles voor over hebben om haar eenheid te bewaren.” En hieronder valt ook de vernietiging van de democratische rechtsstaat.

Het ultrarechtse, neofascistische Spanje is in wezen nooit weg geweest. Door haar wezenlijke karakter goed te verbergen en een democratisch imago op te bouwen, kon zij na de Franco dictatuur lid worden van de Verenigde Naties en van de Europese Unie. En iedereen geloofde hen, maar het was niet meer dan dat: een imago. Het Catalaanse onafhankelijkheidsstreven heeft slechts het masker van Spanje doen vallen.

Dit is het Spanje waar Catalonië al sinds heugenis onder leidt. En dat is ook de reden waarom zij daar niet meer bij wil horen en zichzelf als een onafhankelijke Republiek wil gaan besturen.

Hoofdstuk 7

Een brief aan de politieke gevangene Jordi Snchez, ex-president van het ANC

7.1 Inleiding

Jordi Sànchez i Picanyol werd in 2015 door de burgerbeweging Assemblea Nacional Catalana (ANC) verkozen tot hun voorzitter. In die functie leidde hij vele activiteiten, waaronder de protestbijeenkomst voor het ministerie van Economische Zaken op 20 September 2017. Hij onderhandelde met de Guardia Civil voor hun vrije uitgeleide. Vanwege de protestbijeenkomst van die dag wordt hij beschuldigd van opruiing. Sinds 16 Oktoberr 2017 zit hij samen met Jordi Cuixart voor deze aanklacht onvoorwaardelijk gevangen in afwachting van zijn proces dat waarschijnlijk begin 2019 zal beginnen. Tijdens zijn gevangenschap stelde hij zich verkiesbaar voor de lijst van president Puigdemont, JxCat, voor de verkiezingen van 21 December 2017. Nadat JxCat de verkiezingen won, maar Puigdemont zich niet persoonlijk in het Parlemement kon presenteren en het Tribunal Constitutional (Grondwettelijk Gerechtshof) een videoconferentie verbood, stelde Sànchez zich vanuit de gevangenis kandidaat als president. Ook deze poging voor het installeren van een Catalaanse president werd door de rechter van het Hooggerechtshof, Llarena, tegen gehouden. Op 1 December jongstleden besloot hij, samen met de derde presidentskandidaat Jordi Turull, om in hongerstaking te gaan als protest tegen de blokkage van zijn beroepszaken door het Tribunal Constitutional.

7.2 De brief

„3 December 2018 Beste Jordi, Ik hoop dat je de kracht en de lust hebt om de brieven die je ontvangt te kunnen lezen. Nu je, op het moment van dit schrijven, de derde dag van je hongerstaking bent ingegaan.

Als president van het ANC kwam je in het voorjaar van 2017 naar mijn woonplaats Solsona. Als AT (Regioale Assemblea) van het ANC hadden we een conferentie georganiseerd waar jij zou spreken. Helaas kwam je toen later dan verwacht wegens een averij met je auto. Toen je uiteindelijk arriveerde, sprak je sprak over verschillende thema's, waaronder het bieden van vreedzame weerstand en van massieve wettelijke ongehoorzaamheid als wapen om een machtige staat als Spanje te dwingen tot veranderingen. Je vertelde dat als je alleen of als een klein groepje mensen tegen de wet in gaat, een boete krijgt of in de gevangenis wordt gestopt. Maar als een half miljoen mensen dezelfde overtreding maken, dan kan de overheid niet iedereen gevangen zetten en moet vervolgens zwichten voor de druk. Je noemde als voorbeeld de weigering van de militaire dienstplicht. Later vernam ik dat je zelf dienstweigeraar bent geweest en dat je daarvoor in de gevangenis hebt gezeten. Uiteindelijk is de dienstplicht toen afgeschaft.

Na de conferentie gingen we, zoals vaak het geval is, als organisatoren van de conferentie samen met jou en enkele andere leden van het SN (Nationaal Bestuur van het ANC) iets eten in een restaurant in onze woonplaats. Eenmaal aan tafel vroeg je ons één voor één even voor te stellen. Dat brak het ijs en maakte de sfeer wat gemoedelijker. Het eten was helaas wat minder die avond. De porties waren nogal klein en we gingen met een half volle maag naar huis.

Later hebben we geprobeerd je nogmaals uit te nodigen voor een conferentie. Maar iedere keer kwam daar iets tussen. De laatste poging viel juist op de gedenkbare 20 September 2017. Dat was de dag dat de ministeries van de Catalaanse overheid door de Guardia Civil werden doorzocht op materiaal en informatie voor het referendum voor 1 Oktober en de bankrekeningen van de Generalitat door minister van financiën, Montoro, in beslag werden genomen. Er ontstonden spontaan protestbijeenkomsten voor de verschillende Catalaanse ministeries tegen de facto opheffing van de Catalaanse autonomie. In wezen was dit het begin van de staatsgreep door de Spaanse overheid die later met de illegale toepassing van grondwetsartikel 155 volledig zou worden. De protesten concentreerden zich in de loop van de dag voor het ministerie van Economische Zaken en werd begeleid door Omnium Cultural en het ANC onder jouw leiding en die van Jordi Cuixart. De reden dat jij en Jordi Cuixart nu in de gevangenis zitten is vanwege de protestbijeenkomst van die dag. Ik was er toen ook bij. Rond half twaalf arriveerde ik samen

met enkele vrienden uit Solsona en installeerden we ons aan de overkant van de wandelpassage, op z'n 50 meter vanaf de voordeur. Het was een lange dag al dat staan, roepen en zingen. Maar van enig geweld is absoluut totaal geen sprake geweest. Daarvan was ikzelf en 30.000 anderen protesterenden getuige. Toch worden jij en Jordi Cuixart aangeklaagd voor rebellie, een misdaad waar je alleen voor kan worden aangeklaagd als er gewapend geweld zou zijn gebruikt. En dat hebben we niet. Alhoewel de Guardia Civil wel haar eigen wapens daarvoor aanbood door deze onbeheerd in de auto 's die voor het ministerie stonden geparkeerd, te laten liggen. Het is een valse beschuldiging vol met verdraaiingen en grove leugens.

Ieder hoger gerechtelijk beroep van jou en de andere politieke gevangenen tegen de beslissingen van het Hooggerechtshof wordt al sinds Augustus geblokkeerd door het Tribunal Constitucional. Op deze manier voorkomt de Spaanse justitie dat je niet in beroep kunt gaan bij het Europese Hof van de Mensenrechten. Samen met Jordi Turull heb je daarom besloten om als protest hiertegen in hongerstaking te gaan. Dit is een zeer grote, dappere beslissing die grote invloed op je gezondheid kan hebben. Maar het is de laatste strohalm om een eerlijk gerechtelijke behandeling af te dwingen. Ik hoop dat de Spaanse justitie van gedachten zal te veranderen.

Persoonlijk ben ik van mening dat er helemaal geen rechtszaak plaats mag vinden. Het is een juridisch aangetoond feit dat de rechtbank partijdig is en dat jouw rechtszaak niet eerlijk zal zijn. Daarvoor hoeft niet gewacht te worden tot de rechtszaak zal plaats vinden. Met de uitspraak van de rechtbank van Sleeswijk-Holstijn over de uitlevering van president Puigdemont aan Spanje is aangetoond dat er nooit geweld is gebruikt. Je hele behandeling tot nu toe, meer dan een jaar in voorarrest, is een farce en is illegaal zoals ook het TEDH (Europees Gerechtshof voor de Rechten van de Mens) pas heeft geoordeeld tegen Turkije. Als gekozen vertegenwoordiger wordt niet alleen jijzelf oneerlijk behandeld en berecht, maar ook degenen die je vertegenwoordigt, namelijk het Catalaanse volk. Ik wil daarom zelfs zo ver gaan dat je onmiddellijk moet worden vrijgelaten indien daar een meerderheid onder de kiezers voor is, zelfs indien dit tegen jouw eigen zin in zou gaan. Een actie van wettelijke ongehoorzaamheid is volgens mij hier op zijn plaats en legitiem.

Ik waardeer je zeer moedige beslissing dat je in hongerstaking bent gegaan. Met deze strijd verdedig je niet alleen je eigen rechten, maar ook die van je medegevangenen en van geheel ons volk. Ik wens je ontzettend veel sterkte toe met het dragen van dit lot. Weet dat ik aan jouw kant sta en niet zal stoppen om de misstanden die door Spanje aan jou en je collega gevangenen worden aangedaan, bekend te maken.

Een vriendelijke groet. Gerber PS Net als de brief die ik onlangs naar

Carme Focadell stuurde, zal ik ook deze brief op mijn Nederlandse web blog publiceren. Op deze manier kan geen enkele Nederlandse bestuurder zeggen dat hij of zij niet op de hoogte is van de rechtenschendingen in Spanje. En om met de woorden van Desmond Tutu te spreken: ‚Als je neutraal blijft bij een onrechtvaardige situatie, dan kies je de kant van de onderdrukker.’ ”

7.3 Nawoord

Het Constitutioneel Hof maakte op het moment van het schrijven van deze brief bekend dat zij vanwege de complexe zaak nog geen uitspraak kan doen over de beroepszaken van Jordi Sànchez. Later op de dag maakten de twee de Catalaanse gevangenen Josep Rull en Joaquim Forn bekend dat zij zich bij Jordi Sànchez en Jordi Turull zullen voegen en ook in hongerstaking gaan.

Naast het zeer beperkte persoonlijk bezoek van 40 minuten per week of telefonisch contact met familie is een geschreven brief per gewone post de enige communicatie die een gevangene met de buitenwereld heeft. Iedereen kan naar de gevangen Catalaanse burgerleiders en politici schrijven. De Website van het ANC geeft alle actuele adressen van de Catalaanse politieke gevangenen weer. De brief wordt door de cipier gelezen voordat deze aan de gevangene wordt doorgegeven. Momenteel bevinden alle gevangenen zich in Catalonië. Men kan een brief daarom in het Spaans, Catalaans of in het Engels schrijven. De brief moet naam en adres van de afzender bevatten. Zoniet, dan wordt de brief niet aan de gevangene gegeven. Het is ten strengste verboden postzegels of geld bij de brief te voegen. Vanwege de censuur, of welke reden dan ook, is het trouwens nooit gegarandeerd dat de brief aan de gevangene wordt doorgegeven. Men krijgt daar ook geen bericht van.

Hoofdstuk 8

Oprichting Raad voor Catalonië

8.1 Bijeenkomst van de oprichting

De Catalaanse president in ballingschap Carles Puigdemont heeft samen met zijn ministers in ballingschap en met de Catalaanse regering de zogenaamde [hrefhttps://english.vilaweb.cat/noticies/catalonias-council-for-the-republic-presented-in-brussels/](https://english.vilaweb.cat/noticies/catalonias-council-for-the-republic-presented-in-brussels/) „Raad voor Catalonië” opgericht. De oprichting vond gisteren, Zaterdag 8 December, plaats in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg in Brussel. Catalanen die zich reeds als stemgerechtigden voor de Raad hadden ingeschreven, werden uitgeloot om de plechtigheid bij te kunnen wonen.

De eerste toespraak werd door ex-minister van onderwijs in ballingschap, Clara Ponsatí gehouden. Ze zei dat de Raad zal werken aan de oprichting van de Catalaanse Republiek zoals werd besloten door het Catalaanse volk in het referendum van 1 Oktober 2017. Op haar typisch directe manier zei ze: „Vandaag zeggen we tegen de wereld dat we buiten de Spaanse wetgeving om ons als Republiek gaan organiseren.”

Na haar sprak de actrice Sílvia Bel die een brief van de gevangene voorzitter van het Catalaanse Parlement, Carme Forcadell, voorlas. Deze schreef: „Ik zit in de gevangenis omdat ik geen censuur heb gepleegd over een debat waar de samenleving om had gevraagd.” Haar woorden over haar politieke onderdrukking klinken onwezenlijk nu zij worden uitgesproken in Brussel, het hart van Europese Unie.

Ex-minister in ballingschap Toni Comín zei dat het laatste gedeelte van dit onafhankelijkheidsproces moeilijk en dramatisch zal zijn. De Spaanse ex-minister van buitenlandse zaken Margallo had reeds in een radiointerview te kennen gegeven dat Spanje met alle middelen die zij heeft haar eigendommen zal verdedigen. Waarvan akte.

President Torra zei dat Slovenië het voorbeeld moet zijn hoe Catalonië

haar onafhankelijkheid moet bereiken. Torra kwam zojuist terug van een bezoek aan dit land en is door de president en kamervoorzitter ontvangen. Slovenië stopt haar sympathie voor Cataloni niet onder stoelen of banken en zal de onafhankelijke Republiek als één van de eersten accepteren. Zijn woorden werden in de Spaanse krant *La Vanguardia* fel bekritiseerd omdat er 62 doden waren gevallen in de tien dagen durende oorlog. Maar deze krant zei er niet bij dat Servië de agressor was en het leger stuurde. De krant kreeg grote bijval van de unionistische partijen en van de populistische burgemeesteres van Barcelona.

Hoofdstuk 9

Doelstellingen

De Raad voor Cataloni zal 100 a 150 leden hebben en bestaat uit democratisch gekozen politici van het Catalaanse Parlement, burgemeesters en andere bestuursorganen, de sociale gemeenschap, zoals leiders van burgerorganisaties en vakbonden, en Catalaanse burgers, waarvan een deel in het buitenland woonachtig is. De Raad zal worden voorgezeten door Puigdemont zelf en zal zij een president uit haar leden kiezen die een bestuur zal vormen. Legaal gezien is de Raad een burgerorganisatie die geregistreerd staat in België. Zij moet worden gezien als een parallel regeringsbestuur die politieke beslissingen kan nemen om te werken aan de Catalaanse Republiek zonder dat zij door de Spaanse justitie kan worden vervolgt.

Deze Raad zal ook een platform zijn om de Catalaanse situatie internationaal bekendheid te geven die uiteindelijk moet uitmonden in de internationale erkenning van de Republiek. Een ander doel is om er bij de EU op aan te dringen dat artikel zeven van het Europese Verdrag op Spanje zal worden toegepast. Dit houdt in dat Spanje haar kiesrecht in de Europese Unie verliest. Want, aldus Puigdemont, Spanje voldoet niet meer aan de democratische normen en die van een rechtstaat zoals de Europese Unie van haar leden vereist.

Hoofdstuk 10

E-staat met directe democratie

De Raad zal worden gekozen door de Catalaanse burgers. Dit zijn mensen woonachtig in de Catalaanse landen (Catalonië, Noord Catalonië (Zuid-Frankrijk grenzend aan de Pyreneën), Andorra, Valencia en de Baleaarse eilanden) of in het buitenland. Maar zij staat ook open voor iedereen die zich verwant met Catalonië voelt of sympathie heeft voor de Catalaanse zaak en haar vreedzame, democratische beginselen onderschrijft. Het regeringsplan van de lijst van Puigdemont. JxCat, spreekt ook over de invoering van een digitale munt gebaseerd op de BlockChain technologie, welke de basis van onder andere de BitCoin vormt. Dit zal de financiële onaantastbaarheid van de Republiek garanderen en zal de inbeslagname kunnen voorkomen van de bankrekeningen van de Catalaanse overheden door Spanje, zoals op 20 September vorig jaar gebeurde.

Vele beslissingen die door de Raad zullen worden genomen zullen eerst aan de kiezers worden voorgelegd. De kiesgerechtigden, alle ingeschrevenen die ouder zijn dan zestien jaar, kunnen op elektronische manier, bijvoorbeeld via een applicatie op de mobiele telefoon, stemmen. De oprichting van de Raad is de aanloop van het bestuur van de nieuwe Catalaanse Republiek. De Republiek zal daardoor een moderne staat worden waarin de burgers direct betrokken zijn bij de besluitvorming, een zogenaamde elektronische staat of E-staat met E-burgers. Het idee is een navolging van Estland dat op deze manier een meer directe democratie vormt en haar soevereiniteit tegenover een agressor zoals Rusland kan beschermen.

Hoofdstuk 11

Dreiging met ophef van Catalaanse autonomie

11.1 Einde van de impasse

Sinds de opheffing van de Catalaanse autonomie in November 2017 verblijft de Catalaanse politiek zich in een impasse. Alhoewel de opschorting van de autonomie is opgeheven met de instelling van de regering van Quim Torra en Catalonië weer door een eigen Parlement en regering wordt bestuurd, durven de politici geen daadkrachtige beslissingen te nemen waarvoor zij gekozen waren vanwege de constante dreiging om gerechtelijk vervolgt te worden. Er ontbreekt een duidelijke leiding zowel vanuit de politiek als vanuit de burgerbewegingen. Dit was de toestand tot een week geleden. Op één December verkondigden de Catalaanse gevangenen Jordi Sànchez en Jordi Turull dat zij in hongerstaking waren gegaan. De reden is dat hun fundamentele rechten niet door het Grondwettelijke Hof worden beschermt. Hun hoger beroep tegen hun voorlopige hechtenis ligt al meer dan een jaar te wachten op een uitspraak, terwijl binnen een termijn van 30 dagen een oordeel moet worden geveld. De Catalaanse gevangenen kunnen hierdoor niet verder procederen bij het Europees Gerechtshof voor de Rechten van de Mens. Op drie December begonnen Joaquim Forn en Josep Rull ook aan een hongerstaking. Het initiatief van de hongerstaking door de vier politieke gevangenen hebben de Catalaanse bevolking blijkbaar uit hun shock en apathie van de gebeurtenissen van het afgelopen jaar wakker gemaakt en hebben zij een manier gevonden om het initiatief te nemen.

11.2 Ministerraad in Barcelona

Op 21 December is het een jaar geleden dat in Catalonië verkiezingen werden gehouden. Om deze door Rajoy opgelegde en illegale verkiezingen (hij was helemaal niet gerechtigd om de Catalaanse regering te ontslaan en het Parlement te ontbinden) van vorig jaar te vieren, heeft de Spaanse president Sánchez bij wijze van verzoeningsgebaar en toenadering besloten om zijn ministerraad op deze dag in Barcelona te komen houden. Maar de Catalanen zien dit, begrijpelijk, als een pure provocatie. De burgerbewegingen CDR en verschillende linkse politieke partijen, waaronder La CUP, hebben daarom aangekondigd dat zij de wegen in Catalonië uit protest zullen blokkeren. Vakbonden hebben voor deze Vrijdag een middag van algehele staking afgekondigd. De doorgaans gematigde en zeer geciviliceerde burgerbeweging ANC heeft haar leden meegedeeld dat zij zich moeten voorbereiden op iets meer dan een gewone protestbijeenkomst.

11.3 Blokkering wegen door protesten tegen vervolgingen

Na het lange weekend dat de Spanjaarden vierden wegen een nationale feestdag op 6 December, keerden velen op Zondagavond weer naar huis. Bij veel tolpoortjes op de snelwegen haalden de CDR uit protest tegen de politieke gevangenen er de slagbomen weg zodat het verkeer gratis door kon rijden. Eerder deze dagen blokkeerden zij op verschillende plaatsen in Catalonië de wegen, waaronder de AP-7 snelweg grenzend aan Valencia. De Catalaanse politie handelde volgen proportionele normen en voerde geen charges uit tegen de wegblokkeringen en het openzetten van de tolpoorten.

11.4 De onafhankelijkheid van Slovenië

Zoals eerder vermeld werd afgelopen Zaterdag 8 December in Brussel de Raad voor Catalonië opgericht. President Torra zei daar dat de onafhankelijkheid op eenzelfde manier moet worden verkregen als Slovenië in 1991 had gedaan. De krant La Vanguardia, van de ultra rechtse en pro-Franco uitgeverij GODO, beschreef dat bij de onafhankelijkheid 62 doden waren gevallen. „Torra wil dus dat er doden vallen”, was de interpretatie van de krant. De Spaanse politici van de PP, Ciutadans en PSOE pakten dit op en zien dit als een bewijs dat Torra geweld wil gaan gebruiken voor het verkrijgen van de Catalaanse onafhankelijkheid. La Vanguardia schrijft niet dat de doden de

oorzaak waren van de agressie van Servië die het federale leger naar Slovenië stuurde en wat resulteerde in een tien dagen durende oorlog. Niet dat de krant dit niet weet, want tijdens deze oorlog, op 28 Juni 1991, schreef de toenmalige directeur van deze krant Joan Tàpia in het editoriaal artikel dat de agressor Servië was die Ljubljana binnenviel en hij verdedigde Slovenië met: „Joegoslavi moet kiezen tussen haar eenheid of democratie”. Vandaag de dag is Slovenië een erkende democratie en lidstaat van de EU. Servië heeft wat dit betreft nog een lange weg te gaan.

Door de ontstane rel lichtte de woordvoerder van JxCat de woorden van Torra bij. Deze zei dat Torra met de „Sloveni manier” bedoelde dat het legitiem en internationaal erkend is dat een gebied zoals Slovenië of Catalonië zich eenzijdig onafhankelijk verklaren, mits dit op democratische en vreedzame manier gebeurt.

Maar La Vanguardia blijft valse informatie de wereld in sturen over het geweld bij de onafhankelijkheid van Slovenië. En het Spaanse mediacircus bazuïnt het rond in de kranten en op TV: de spanningen in Catalonië stijgen en de onafhankelijkheidsbeweging stuurt aan op geweld. De voorheen respectabele en zeer invloedrijke krant El País schrijft in haar editoriaal: „Beide voordrachten van Torra en Comn (ex-minister van Puigdemont in ballingschap) vonden op dezelfde dag plaats toen de paramilitaire squadrons van de onafhankelijkheidsbeweging de hoofdwegen naar Catalonië afsloten, tezamen met de passiviteit van de Mossos d’Esquadra die was opgedragen door een politiek commando.” Dezelfde leugens die de openbaar aanklager in zijn aanklacht schrijft en die rechter Llarena overnam, maar die niet werden geslikt door de justitie in Duitsland, in België en in Schotland. Want de justitie in Europa ziet helemaal geen geweld van de kant van de onafhankelijkheidsbeweging. Dit kan niet van Spaanse zijde worden gezegd.

11.5 Dreigingen met nieuwe interventie van de Catalaanse autonomie

De wegversperringen door de CDR en het proportionele optreden van de Mossos d’Esquadra daarbij, de oprichting van de Raad voor Catalonië, de weigering van de Catalaanse partijen om in te stemmen met de jaarbegroting van de regering van Sánchez en het verlies van de PSOE in de verkiezingen van Andalusië (waarbij de ultra rechtse partij Vox grote winst behaalde) heeft de socialistische regering in paniek gebracht. Vicepresidente Calvo zei dat de Catalaanse politie niet in staat is haar taak te doen en dat zij daarom door de Spaanse politie en Guardia Civil moet worden vervangen indien de

Mossos d'Esquadra de veiligheid niet kunnen garanderen. Zij stuurde daarom een brief naar de Catalaanse vicepresident en de minister binnenlandse zaken voor opheldering over de „passieve houding” van de Catalaanse politie. „Want de veiligheid en het fundamentele recht van de Spanjaarden is met de wegblokkeringen en het openzetten van de tolpoorten door de CDR commando's (let op de legerterm uit de mond van de Spaanse vicepresident!) in gevaar.” (Dat in een democratie als Frankrijk de Gele Hesjes al vier weken lang de wegen in geheel het land blokkeren zonder dat dit gevaar vormt voor de „fundamentele rechten en veiligheid”, is haar blijkbaar ontschoten.) En indien Torra „de gewelddadige weg van Sloveni” op gaat, zal zij er niet voor terugdeinzen om opnieuw grondwetsartikel 155 opnieuw in te voeren. De PP en Ciutadans vragen al geruime tijd bijna dagelijks om de ophef van de Catalaanse autonomie. Zij willen voor een lange periode, of zelfs definitief, de autonomie opschorten en vinden dat ook de Catalaanse omroep en de scholen moeten worden geïntervenieerd omdat deze zouden indoctrineren. Nu begint voor het eerst ook de socialistische regering van Sánchez dit verhaal te verkopen. Voorsnog heeft Calvo aangekondigd dat zij 400 man Policia Nacional en Guardia Civil zal sturen om de geplande ministerraad in Barcelona orde-lijk te laten verlopen. Het ligt de Catalanen nog vers in het geheugen toen de politie met de kreet 'A por ellos!' ('Tegen hen!') vorig jaar naar Cataloni kwam om het referendum te stoppen. Als dat geen verzoeningsgebaar is...

Het antwoord van de Catalaanse regering is dat zij, ondanks de zware onderfinanciering van de Mossos d'Esquadra, de veiligheid perfect onder controle heeft. Dat de redenering van Calvo politiek gemotiveerd is blijkt volgens de Catalaanse regeringswoordvoerdster uit het feit dat de Spaanse regering geen woord repte toen de taxi's in Barcelona (en later ook in Madrid) afgelopen zomer wekenlang de wegen in de stad blokkeerden.

De oorlogstaal van de regering van Sánchez duidt er op dat zij aanstuurt op een nieuwe opschorting van de Catalaanse autonomie of erger, met als excuus dat Catalonië zich gewelddadig gedraagt en de veiligheidssituatie niet onder controle heeft. Zo te zien willen zij dit op een getrapte manier uitvoeren, beginnend met de interventie van de Catalaanse politie en eindigend met de opheffing van de Catalaanse autonomie. De sfeer wordt er niet minder grimmig op.

11.6 Aankondiging begin rechtszaak

Tegelijkertijd kondigt het Hooggerechtshof aan dat de rechtszaak tegen de aangeklaagde Catalanen op 18 December zal beginnen. Eerst zullen de verdachten worden verhoord die (nog) op vrije voeten zijn. Rond half Januari

zullen de gevangenen worden overgebracht naar Madrid om te kunnen worden verhoord. De La CUP partij heeft aangekondigd dat de protesten tegen de ministerraad in Barcelona het begin zal zijn van de totale lamlegging van het land gedurende het proces. Of daar voldoende steun voor is onder de Catalaanse bevolking is nog de vraag. Maar het lijkt er op dat alle gebeurtenissen zullen samenvallen als een perfecte storm. chapterEen laatste mogelijkheid voor overleg?

11.7 Aanleiding

Aanstaande Vrijdag 21 December is het een jaar geleden dat de Spaanse president van de Partido Popular (PP) partij, Mariano Rajoy, aan Catalonië illegaal verkiezingen oplegde. Dit vond plaats nadat hij de Catalaanse regering van Puigdemont ongrondwettelijk had ontslagen en het Catalaanse Parlement onder het mom van grondwetsartikel 155 had ontbonden. Door deze ongrondwettelijke handelingen kan met recht gesproken worden van een staatsgreep (zij het eentje van binnenuit door de legitiem gekozen regering): de afspraken die de samenleving binnen de Spaanse gemeenschap met zichzelf had gemaakt, zoals vastgelegd in de grondwet en het Statuut, werden door Rajoy geminacht. De opheffing van de Catalaanse autonomie en ontbinding van het Catalaanse Parlement, werd in de Spaanse Senaat overeengekomen tussen de PP en de socialistische partij PSOE. Het Constitutioneel Hof wilde de aanklacht van de Catalaanse regering wegens grondwettelijke schendingen door Rajoy niet in behandeling nemen, omdat deze regering op dat moment niet rechtsgeldig was door, precies, de toepassing van grondwetsartikel 155. Cynischer kon het niet.

Ondertussen is de regering van Rajoy niet meer. Als gevolg van haar wijdverbreide en structurele corrupte praktijken overleefde zij afgelopen Mei de motie van wantrouwen door de PSOE onder leiding van Pedro Sánchez niet. Sánchez kreeg daarbij de steun van de Catalaanse partijen in het Congres van afgevaardigden in de hoop dat met de socialisten in de regering een oplossing kon worden gevonden voor het politieke conflict. In eerste instantie leek het daar ook naar uit te zien. Het taalgebruik van de nieuwe Spaanse regering van Sánchez leek vriendelijker en er was op zeer concrete onderwerpen enige sprake van overleg met de Catalaanse regering. Maar al snel bleek dat er over zelfbeschikking voor de Catalanen met geen woord kon worden gesproken. Ook heeft Sánchez niets gedaan, of zelfs maar geprobeerd, om de aanklacht van de openbaar aanklager tegen de Catalaanse politici en burgerleiders in te trekken. Enkel van hen verblijven in ballingschap in het buitenland, anderen zitten in de gevangenis in afwachting op hun proces.

De aanklacht bevat de absurde aantijging dat zij aanzet zouden hebben gegeven voor een gewapende opstand tegen de Spaanse overheden. De justitie van vier Europese landen (Schotland, België, Zwitserland en Duitsland), zijn erg duidelijk in hun uitspraken dat daar geen sprake van is geweest. Duitsland weigerde daarom president Puigdemont aan Spanje uit te leveren. Maar de PSOE blijft bij haar standpunt dat de Catalaanse leiders moeten worden berecht door het Spaanse Hoogerechtshof: de rechtbank waarvan bewezen is dat deze door en voor de politiek wordt samengesteld. Uit onvrede hierover hebben de Catalaanse partijen hun steun aan Sánchez opgezegd en weigeren zij in te stemmen met de Spaanse jaarbegroting.

11.8 Een provocatie

Om de gemoederen enigszins te verzachten had Sánchez afgelopen zomer besloten om zijn kabinetsberaad op 21 December in Barcelona te komen vieren. Het gebeurd sporadisch wel vaker dat een kabinetsberaad in een andere stad dan Madrid wordt gehouden, bijvoorbeeld wanneer besloten wordt om extra geld aan de betreffende stad of regio te besteden. De laatste ministerraad in Barcelona werd in 1974 gehouden, dus nog in de periode van de Franco dictatuur.

President Sánchez heeft dus besloten om precies een jaar na de illegale en opgedrongen Catalaanse verkiezingen en voor het eerst sinds meer dan veertig jaar, uitgesproken op deze dag zijn kabinetsberaad in Barcelona te komen houden. Precies op de verjaardag van deze verkiezingen die het resultaat waren van de interventie van de Catalaanse overheid mede dankzij de steun van zijn PSOE partij. (Zijn vicepresidente ondertekende notabene het verdrag met de PP.) Op hetzelfde moment dat er onschuldige Catalaanse leiders in de gevangnissen zitten, sommigen al ruim meer dan een jaar, in afwachting op hun proces dat niets met justitie en alles met een farce te maken heeft. Op het moment dat er vier gevangenen drie weken in hongerstaking zijn omdat het Grondwettelijke Hof na een jaar nog steeds niet hun beroep in behandeling wil nemen waarin zij vragen om bescherming van hun fundamentele rechten, terwijl dit hof verplicht is om dat binnen een maand te doen, waardoor hun gang naar het Europese Gerechtshof voor de Rechten van de Mens geblokkeerd wordt.

Zowel de Catalaanse regering van president Quim Torra als een groot deel van de Catalaanse bevolking zien dit bezoek daarom als een pure provocatie. Maar Sánchez zet, zelfs tegen de wens van enkele zijn eigen ministers in, zijn zin door. Een breed spectrum van burgerorganisaties, ANC, Omnium Cultural, CDR, en politieke partijen hebben daarom aangekondigd om tegen dit

bezoek te protesteren. De verwachting is dat de wegen naar en in Barcelona op die dag volledig zullen worden geblokkeerd en er protestbijeenkomsten zullen worden gehouden.

11.9 Het Motief

De Catalaanse politie stelde in een vergadering met de delegatie van de Spaanse regering in Barcelona voor dat de Spaanse regering haar minister-raad in het paleis op de berg Mont Juich in Barcelona zou houden. De beveiliging zou daardoor eenvoudiger zijn, gezien de voorziene protestbijeenkomsten. Maar nee, de Mossos d'Esquadra mochten later uit de kranten vernemen dat het kabinetsoverleg in la Llotja de Mar zou worden gehouden: in het hartje van Barcelona en op het knooppunt van belangrijke verkeersaders.

Het heeft er alle schijn van dat de Spaanse regering het de Catalaanse politie zo moeilijk mogelijk wil maken in de hoop dat zij zal falen in het bewaren van de publieke orde en dat er rellen zullen uitbreken. Het minste geweld dat gebruikt zal worden, al is het maar een brandende vuilniscontainer, zal een excuus zijn om de Catalaanse politie te interveniëren of op te heffen zonder dat daar grondwetsartikel 155 voor zou moeten worden toegepast. En als benzine op het vuur heeft de regering van Sánchez aangekondigd dat zij duizend man Spaanse politie en Guardia Civil uit andere delen van Spanje zal inzetten om zijn ministers in Barcelona te beschermen. Dezelfden die vorig jaar op bezoek kwamen om het referendum gewelddadig te stoppen. De beelden hiervan gingen toen de gehele wereld over.

11.10 Politieke context

Met de opkomst van de ultra rechtse partij Vox bij de verkiezingen in Andalusi, staat Sánchez onder nog sterkere druk vanuit de rechtse partijen PP en Ciutadans dan voorheen. Deze partijen roepen al tijden dat de Catalaanse autonomie weer moet worden opgeheven, maar dit keer voor onbepaalde tijd en ingrijpender dan voorheen. Ex-president Aznar zei onlangs dat de Catalaanse autonomie moet worden gentervenieerd totdat de wens voor onafhankelijkheid geheel is uitgeroeid. De Vox partij wil helemaal en definitief af van de autonome gebieden in Spanje en wil terug naar de politieke situatie van het Franco tijdperk. De rechtse, extreem rechtse en ultra rechtse partijen (respctievelijk PSOE, Ciutadans, PP en Vox) roepen een onwerkelijke sfeer op van gewelddadigheid in Catalonië en door Catalanen. Oppositieleidster in het Catalaanse Parlement, Ins Arrimades (Ciutadans), vraagt met panieke-

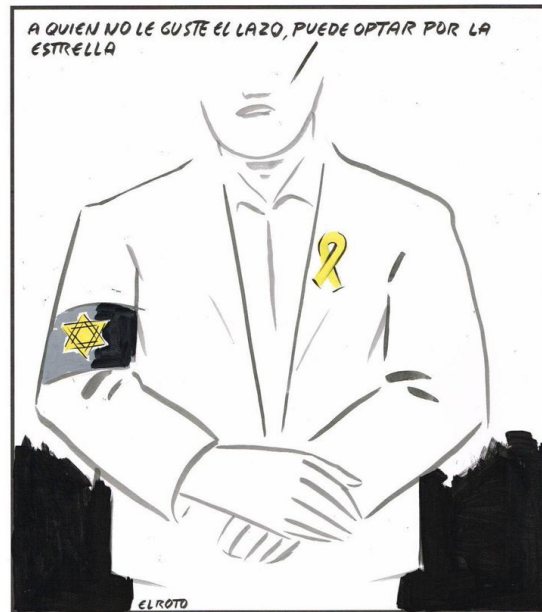
rige stem de Spaanse overheid om hulp bescherming tegen de agressieve sfeer in Catalonië. Sommigen hebben al hun zorg geuit dat er mogelijk doden zullen vallen bij de protestbijeenkomsten. Gezien de talloze protesten gedurende de afgelopen acht jaren door de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging en waarbij geen ruit sneuvelde of container in brand werd gestoken, is deze zorg volkomen ongegrond. Het enige geweld dat in Catalonië plaats vindt, komt van extreem rechtse groeperingen, de Spaanse politie en de Guardia Civil.

11.11 Laatste kans op overleg?

In deze context heeft Sánchez voor komende Vrijdag een onderhoud gevraagd met de Catalaanse president Torra. Deze heeft te kennen gegeven dat hij daar altijd voor open staat, en heeft gestaan, mits zo'n overleg oprecht is en zonder voorwaarden vooraf. Torra vindt dat er moet worden gepraat over de zelfbeschikking van de Catalanen en een referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid. Anders heeft zulk een overleg geen zin, aldus Torra.

Met de grote aversie door extreem rechts (welke steeds meer stemmen in Spanje zullen winnen) tegen de Catalanen en hun wil voor onafhankelijkheid en de zwakke regering van Pedro Sánchez (sinds het verlies van de steun van de Catalaanse partijen in het Congres vormt hij een minderheidsregering), zou dit wel eens de laatste mogelijkheid kunnen zijn voor overleg tussen de Spaanse en Catalaanse overheden. Van de andere politieke partijen valt niet veel te verwachten indien deze vroeg of laat aan de macht komen. Er gaat geen dag voorbij dat de leider van de PP, Pablo Casado, belooft om op de eerste dag van zijn ministerschap de Catalaanse autonomie op te heffen, de scholen te intervenseren en de Catalaanse radio en TV zenders uit de lucht te halen. Albert Rivera, leider van Ciutadans, denkt daar net zo over of in vergelijkbare termen. En zoals eerder gezegd, Vox wil Catalonië en alles wat Catalaans is definitief van de aardbodem vegen.

Als dit misschien overdreven klinkt, de als gematigd en doorgaans gerespecteerde (links!) socialistisch getinte krant *El País* publiceerde onlangs onderstaande cartoon.

42HOOFDSTUK 11. DREIGING MET OPHEF VAN CATALAANSE AUTONOMIE

Hoofdstuk 12

De eerste hoorzitting

12.1 Ultra rechtse Vox partij als volksaanklager

Op 18 December vond de eerste hoorzitting plaats van het proces tegen de Catalaans leiders. Het betreft een inleidende hoorzitting waar de aangeklaagden niet bij aanwezig zijn. Als aanklagers treden op de Spaanse openbaar hoofdaanklager en de landsadvocaat. Daarnaast is er ook een zogenaamde volksaanklager. Dit is de ultrarechtse, fascistische en anti-Catalaanse politieke partij Vox. Deze partij gebruikt de rechtszaak om in de publiciteit te komen voor haar politieke doeleinden. Gezien haar recente verkiezingsoverwinning in Andalusië, werpt dit blijkbaar vruchten af.

12.2 Een PP rechter als voorzitter in het politieke proces

De rechtszaak zal worden voorgezeten door rechter Manuel Marchena. Deze werd enkele weken geleden door de politieke partij Partido Popular (PP) voorgesteld als voorzitter van het Spaanse Hooggerechtshof en van de Hoge Juridische Raad. De PP fractievoorzitter in de Spaanse Senaat, Cosidó , meldde toen via een Whatsapp naar zijn fractieleden en andere partijgenoten dat met de aanstelling van Marchena als voorzitter van deze organen de PP de controle over het proces tegen de Catalanen via de achterdeur heeft. Marchena kon toen niets anders doen dan zich terugtrekken als voorzitterskandidaat en is nu weer terug op zijn oude stek als voorzitter van de kamer waar de Catalaanse leiders zullen worden berecht voor de aanklacht van rebellie. De voorzitter van het gerechtelijke proces is door deze affaire dus

gebrandmerkt als iemand met affiniteit voor de PP, de politieke tegenstander van de aangeklaagde Catalaanse leiders. Iedere poging van de advocaten van de Catalaanse leiders om Marchena en de andere rechters te wraken liep natuurlijk op niets uit, want het was hetzelfde Hooggerechtshof dat daarover moest oordelen.

12.3 Aanklacht zonder feiten

De advocaten eisen dat de rechtszaak in het Catalaanse Hooggerechtshof van Justitie moet plaats vinden, want alle gepleegde feiten vonden in Catalonië plaats. Indien het proces door het Spaanse Hooggerechtshof wordt gevoerd, kunnen hun cliënten niet in hoger beroep tegen hun veroordeling gaan, waar ze recht op hebben. Als tegenargument beweert de openbaar hoofdaanklager Jaime Moreno dat de motie die door het Parlement was aangenomen over Catalaanse Republiek en de publicatie er van in de Catalaanse Staatscourant (DOGC) een directe aanval is in het hart van de democratische rechtsstaat Spanje en dat de rechtszaak daarom voor het Spaanse Hooggerechtshof moet plaats vinden. Zoals het geval is met de gehele aanklacht, wordt ook deze bewering niet gestaafd met de benodigde feiten die in een juridisch proces doorgaans hogelijk op prijs worden gesteld. Oftewel de Spaanse openbaar hoofdaanklager, de hoogste persoon die de belangen van de staat moet verdedigen, zegt en schrijft willens en wetens dingen die niet waar zijn. Met andere woorden: het Openbaar Ministerie liegt. Iedere burger kan namelijk verifiëren dat de verklaring van de Catalaanse Republiek nooit in de Staatscourant van Catalonië (DOGC) werd gepubliceerd. President Puigdemont had de Republiek opgeschort in de hoop op overleg met de Spaanse autoriteiten. Dit door de EU beloofde overleg, bij monde van de voorzitter van de Europese Raad Donald Tusk, bleef echter uit. In tegenstelling hiervan werd de Catalaanse autonomie op illegale en ongrondwettelijke wijze geïntervenieerd, de regering van Puigdemont ontslagen en het Catalaanse Parlement ontbonden.

12.4 De president wist van niks

Trouwens, de naam van Puigdemont komt slechts een enkele keer voor in de gehele aanklacht van het OM. Duitsland weigerde de Catalaanse president uit te leveren, want de Duitse justitie vond niet dat er geweld door hem was gepleegd of dat hij aanzet daarvoor had gegeven. Aangezien het juridisch nogal lelijk staat indien de president door een Europese justitie wordt vrijgesproken van geweld terwijl zijn ministers in Spanje hiervoor worden berecht,

12.5. EEN AANEENSCHAKELING VAN PROCEDUREFOUTEN EN RECHTENSCHENDINGEN

heeft Puigdemont volgens het OM nu weinig of niets met de gehele affaire te maken gehad. De Spaanse hoofdaanklager is sindsdien radicaal van mening veranderd en vind nu dat de Catalaanse vicepresident Oriol Junqueras, die al meer dan een jaar gevangen zit in afwachting op zijn proces, de ware leider van de „criminele organisatie” is die de „rebelse opstand” in de vorm van het referendum op 1 Oktober vorig jaar heeft georganiseerd en uitgevoerd.

12.5 Een aaneenschakeling van procedurefouten en rechtenschendingen

Daarnaast klagen de advocaten over de talrijke procedurefouten waardoor de rechten van hun cliënten op een eerlijk proces worden geschonden. De Spaanse justitie veroorzaakte een dermate groot aantal ongeregelheden en van dergelijke omvang dat het Belgische OM uiteindelijk weigerde om zelfs maar de aanvraag voor uitlevering van Puigdemont en zijn ministers in behandeling te nemen. De verwachting bij de advocaten dat hun klachten en aanvragen worden geaccepteerd is echter zeer laag. Een dezer dagen doet het Hoogerechtshof uitspraak of zij zichzelf gemachtigd vind om de rechtszaak te doen.

Hoofdstuk 13

Kabinetsberaad in de kolonie

13.1 Een provocatie voor het uitlokken van geweld

Pedro Sánchez heeft vandaag zijn kabinetsraad in Barcelona kunnen houden. Voor het eerst in 42 jaar en op de dag af een jaar na de opgedrongen verkiezingen als gevolg van de opheffing van de Catalaanse autonomie waar hij en zijn partij de volle steun aan gaven. Ondanks dat enkele ministers te kennen hadden gegeven dat het misschien beter zou zijn om het regeringsoverleg gewoon in Madrid te houden, drong Sánchez zijn zin door om een verzoeningsgebaar te maken en om de normaliteit van de situatie tussen de autonome regio Catalonië en de Spaanse staat te benadrukken.

Zowel de Catalaanse regering, de Generalitat, als de bevolking bij monde van de burgerorganisaties, zien dit kabinetsberaad als een pure provocatie. Volgens de vicepresidente van de Generalitat, Elsa Artadi, kan het geen toeval zijn dat Sánchez zijn kabinetsberaad in Barcelona houdt om te provoceren. Met name het rechtse en ultrarechtse Spanje, waaronder de magistraten van de hoogste gerechtelijke macht, kijken er naar uit dat de protesten van de onafhankelijkheidsbeweging gewelddadig zullen zijn. Het in brand steken van een vuilniscontainer of het openen van tolpoortjes op de snelweg wordt door justitie reeds gebruikt als aanzet tot terrorisme. Dit geeft de Spaanse justitie een argument in handen om de Catalaanse leiders wegens opruiing voor 25 jaar te kunnen opsluiten en om een sterke politiemacht, of zelfs het leger, naar Catalonië te kunnen sturen en definitief de Catalaanse autonomie op te heffen. De grootste oppositiepartij in het Catalaanse Parlement, Ciutadans, diende de dagen vooraf aan het bezoek reeds een aanklacht bij justitie in tegen de Catalaanse president Torra voor het geweld dat hij en zijn aanhangers zouden gaan uitvoeren. Jawel: een aanklacht voor een feit dat nog niet had

plaats gevonden en achteraf ook nooit plaats gevonden heeft. Dat is de sfeer die Spanje (de politiek, justitie en de media) over Catalonië scheidt: een apocalyps die erger is dan de oorlogen in de Balkanlanden of in Vietnam.

Er werden in totaal 8000 man politie opgetrommeld om de veiligheid van de Spaanse regering bij haar bezoek in Barcelona te verzekeren en om de aangekondigde wegversperringen in geheel Catalonië tegen te gaan. De gehele omgeving waar het kabinetsberaad zou plaats vinden, La Llotge del Mar, werd door een dubbel politiecordons afgesloten. Het eerste cordon werd gevormd door de Catalaanse politie, de Mossos d'Esquadra. Bij gebrek aan vertrouwen in de Catalaanse politie en haar politieke leiders werd nabij het gebouw een tweede cordon door de Policia Nacional aangelegd. Dit had als gevolg dat binnen een straal van zo'n anderhalf kilometer in het hart van Barcelona alles hermetisch was afgesloten. Daar kon Pedro in alle stilte, zonder enig verkeerslawaai alsof het gebied expres daarvoor was afgezet, het getrommel horen van de bewoners die uit protest tegen zijn bezoek vanaf hun balkons op pannen en deksels sloegen. Op deze manier kon Sánchez uit eerste hand vernemen, zonder de tussenkomst van de Spaanse media, politici of wie dan ook, dat de Catalaanse bevolking zich niet meer bij Spanje voelt horen. Zeg nu zelf: achtduizend man politie is nu niet bepaald een manier om aan te tonen dat de situatie tussen Catalonië en Spanje is genormaliseerd. Hoewel niemand dit openlijk zal erkennen, wordt het ook voor de internationale gemeenschap, en met name Europa, langzaam maar duidelijk dat de Spaanse staat de controle over haar Catalaanse grondgebied aan het verliezen is.

13.2 Herbenoeming vliegveld Barcelona

In de ministerraad werd besloten dat het vliegveld van Barcelona, El Prat, zal worden omgedoopt naar Josep Tarradellas, de eerste Catalaanse president na het Franco-regime. De Spaanse regering zegt dat zij deze beslissing in overeenstemming met de familie van Tarradellas en de Generalitat heeft genomen. Bij navraag blijkt echter dat met de Generalitat hierover niets is overeengekomen. Vicepresidente Elsa Artadi zegt dat ze het eenzijdig genomen besluit van de Spaanse regering betreurt. Het probleem is volgens haar niet de naam van het vliegveld, maar het beheer en de financiering ervan. Alsof het bezoek al niet genoeg provocerend was, wilde Sánchez met deze autoritaire beslissing blijkbaar nog even aantonen wie er de baas in de kolonie is.

Nu we toch bij dit thema zijn aangeland, had men het vliegveld beter kunnen benoemen naar de laatste president van Catalonië. Lluís Companys werd, nadat hij door de Duitse Gestapo in Frankrijk aan Franco was uitge-

leverd, na een krijgsberaad, een farce, in 1940 gefusilleerd. Zijn naam werd wel genoemd in de ministerraad. De regering van Sánchez veroordeelt het besluit van de Oorlogsraad en wil Companys in ere herstellen. Maar zij doet niets om het juridisch besluit van deze krijgsraad te vernietigen. Volgens de Spaanse regering was het fusilleren van de Catalaanse president dus legaal. Bij wijze van verzoening werd dus nog even zout in een open wond gestrooid.

13.3 Het geweld bij de protesten

Oh ja, het weinige geweld dat er vandaag te zien was, werd voornamelijk gepleegd door infiltranten en, gewoontegetrouw, door de politie zelf. Demonstranten verwijderden de geweldplegers en plaatsten de vuilniscontainers die zij omver hadden geworpen weer terug op hun plaats. Typisch de Catalaanse manier: grondstoffelijk vreedzaam en radicaal democratisch.

Hoofdstuk 14

Valse beschuldiging van Catalaans geweld door de Spaanse media

Naar aanleiding van een artikel in Vilaweb.

14.1 Geweld door Spanje

Misschien dat het tegenstrijdig klinkt om juist met kerst over geweld te spreken. Maar vandaag de dag zijn er zestien families in Europa, Europese burgers met dezelfde rechten als ieder andere Europeaan, waar een lege stoel staat aan de tafel van het kerstdiner als gevolg van politieke onderdrukking door een EU lidstaat. Zij die er ontbreken zijn een vader of een moeder van kleine of opgroeiende kinderen, soms zelfs van een baby. Zeven van hen zitten in ballingschap in België, Zwitserland of in Groot-Brittannië. Negen van hen zitten in de gevangenissen in Spanje. Het zijn leiders van burgerbewegingen en democratische gekozen politieke leiders. Het enige wat ze hebben gedaan is vreedzaam protesteren of een referendum organiseren. Volkomen legaal volgden zij een democratisch politiek mandaat van hun kiezers op. Maar Spanje vervolgt hen, willens en wetens dat zij onschuldig zijn, vanwege politieke motieven.

Tot nu toe heeft het Nederlandse Parlement, de Tweede Kamer, en de Senaat nog niets ondernomen tegen deze grove schendingen van mensenrechten en burgerrechten door Spanje. Als je wilt, kunt je daar verandering in aanbrengen en helpen dat Nederland zich schaart bij België, Groot-Brittannië, Denemarken, Finland, Estland, Zwitserland en Slovenië waar parlementsleden of hun regeringen openlijk hun zorgen hebben geuit en vinden dat Spanje

de Europese verdragen moet respecteren.

Is dit geen geweld wat Spanje deze vervolgdendoet, hun families en het volk dat hen gekozen heeft? Maar laten we het eens hebben over het geweld dat Spanje zo graag zou zien om de Catalaanse autonomie weer op te kunnen heffen en het leger op Catalonië af te sturen om de afscheiding van Spanje tegen te houden.

14.2 Creatie van een gewelddadige sfeer

In de aanloop van het bezoek van de Spaanse president Pedro Sánchez en zijn ministers in Barcelona afgelopen Vrijdag 21 December, voorspelde de Spaanse pers uitgebreide protestdemonstraties waarbij extreem geweld door de Catalanen zou worden gebruikt. Speciale, extreme groeperingen binnen de Commissie ter verdediging van de Republiek (CDR), de zogenaamde Autonome Groepen van Snelle Acties, (GAAR) zouden extreem gewelddadig optreden.

El Español: „De GAAR roept op tot extreem geweld en het zaaien van chaos en sabotage.” De krant vraagt om opheffing van de Catalaanse autonomie gedurende acht jaren en zei dat vanaf 21 December aanvallen tegen industrieën en sabotage van het elektriciteitsnet en het treinverkeer zouden plaats vinden.

La Razón: „De GAAR, de uitvoerende tak van de CDR gebruiken methoden van kale borroka (stadsguerrilla) van de terroristische groep ETA.”

La Vanguardia: „GAAR; de nieuwe onafhankelijkheidsbeweging die niemand kent en ondersteunt.” De krant weidde er enkele artikelen aan, ondanks dat de onafhankelijkheidsbewegingen het bestaan van de GAAR ontkennen en de politie er zich geen zorgen over maakt.

El Peridico: „Wie zijn de GAAR en waar bereiden zij zich op voor op 21 December?”

La Sexta: „De GAAR van de CDR; zo heet de groepering die verantwoordelijk is voor de blokkade van Barcelona als protest tegen de ministerraad.”

Telecinco: „De GAAR, het leger van de onafhankelijkheidsbeweging, bereiden via de sociale Internetmedia een aanval voor op 21 December.” Dit TV kanaal citeert „diverse bronnen” dat de GAAR methodes van stadsguerrilla gebruikt. Alhoewel de Spaanse politie geen informatie over hen had wie zij zijn en waar ze vandaan komen. Het TV kanaal definieert hen als de meest radicale vleugel van de CDR.

14.3 Geen geweld bij de protesten

Achteraf gezien is er geen enkel geweld door de Catalaanse afscheidingsbewegingen bij de protesten in Barcelona en de rest van Catalonië gepleegd. (Helaas kan dat niet gezegd worden van de politie.) Het bestaan van de GAAR blijkt een puur verzinsel te zijn van de Spaanse media. Wat opvalt is de uniformiteit en eensgezindheid van de media over de valse nieuwsverspreidingen tegen de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging. Het is niet de eerste keer dat zoiets gebeurt. Het verspreiden van dergelijke onwaarheden door de Spaanse media is schering en inslag en lijkt soms centraal gestuurd te worden. De unionistische politieke partijen, PP, Ciudadans en de socialistische regeringspartij PSOE van Pedro Sánchez, maken dankbaar gebruik van deze nieuwsberichten voor electoraal gewin. Want de afgunst tegen Catalonië, Catalanofobie, levert in Spanje stemmen op. Het is de Spaanse versie van het antizionisme in voormalig nazi Duitsland. Met dit verschil dat Duitsland, dankzij het Neurenberg proces waar de aanstichters zijn veroordeeld en Duitsland met haar misdaden werden geconfronteerd, dit hoofdstuk heeft afgesloten en Spanje niet.

Hoofdstuk 15

Laatste steunbetuigingen en vaarwel voor politieke gevangenen

15.1 Poging van Spaanse justitie om gevangenen leiders te vergeten mislukt

Toen rechter Lamela van het Audiencia Nacional, de politieke rechtbank van Spanje, de burgerleiders Jordi Cuixart en Jordi Sànchez op 16 Oktober 2017 onvoorwaardelijk gevangen zette wegens verdenking van opruiing, had ze zeker gedacht de Catalaanse bevolking en haar leiders af te schrikken om de Catalaanse Republiek uit te roepen.

Rechter Larena dacht zijn invloed te laten gelden op het politieke verloop van het Catalaanse Parlement door Jordi Turull, notabene tijdens zijn presentatie als president van Catalonië, voormalig Parlementsvoorzitster Carme Forcadell en vijf andere Catalaanse politici (opnieuw) gevangen te zetten.

Beide is hen dat ten dele gelukt. De beslissingen die in het gekozen Parlement genomen worden, zijn voor een groot deel beïnvloed door de Spaanse rechters en hun dreigingen met nieuwe vervolgingen. Het jaar 2018 werd hierdoor sterk gemarkeerd. Het meest duidelijk uitte dit zich toen de huidige parlementsvoorzitter Roger Torra weigerde om de gekozen president Carles Puigdemont op 30 Januari te installeren als president van Catalonië. Dit moest worden gedaan door middel van een videoconferentie omdat Puigdemont in België verbleef om niet in Spanje te worden gearresteerd en het Spaanse Hoogerechtshof verbood Torra dit te doen.

Het is de Spaanse gerechtelijke macht echter niet gelukt dat de gevangenen zouden worden vergeten door de Catalaanse politici. De politieke gevangenen

spelen een centrale rol in de Catalaanse politiek, en daarmee ook direct in die van de Spaanse: de Spaanse regering van Pedro Sánchez krijgt niet de hoognodige steun voor zijn begroting van de Catalaanse partijen. Want Sánchez weigert zijn goedkeuring voor een referendum over zelfbeschikking van de Catalanen en doet niets om het Openbaar Ministerie te bewegen haar aanklacht tegen de politieke gevangenen in te trekken.

En de Catalaanse bevolking is haar leiders in de gevangenissen allesbehalve vergeten. Op eerste en tweede Kerstdag stonden er duizenden mensen op het bouwland achter de gevangenis Lledoners en liepen er 's-avonds met fakkels om heen. Er werden muziekconcerten gegeven en spreekbeurten gehouden om steun aan de gevangenen te betuigen. Het was een emotioneel moment toen Jordi Turull direct kon worden gehoord toen hij telefonisch de mensen bedankte en dit via luidsprekers door de aanwezigen op het veldje kon worden gehoord. Sinds vorig jaar Maart had men hem niet meer horen spreken toen hij als presidentskandidaat zijn regeringsplannen voorlegde aan het Parlement. Op Zaterdag 29 December zong een koor van 400 mensen de Matteus Passion. Men had het zo georganiseerd dat het „Halleluja” precies om 12 uur werd gezongen: op dat moment worden de gevangenen gelucht op de binnenplaats, grenzend aan het landbouwterrein en slechts gescheiden door een vijf meter hoge betonnen muur en afzettingen van prikkeldraad en konden zij daardoor het gezang goed horen. In de vrieskou van oudejaarsavond stond een menigte van tweeduizend man op hetzelfde veldje om „samen” met hun gevangen leiders het oude en nieuwe jaar te vieren. Nee, de Catalanen zijn hun leiders niet vergeten, integendeel. Daarin is het project van de Spaanse justitie volledig mislukt. Net zoals de Spaanse politici zijn mislukt in hun poging een einde te maken aan de onafhankelijkheidsbeweging door het opschorten van de Catalaanse autonomie en de door Rajoy opgedrongen verkiezingen waarin zij hadden gehoopt dat de unionisten zouden winnen.

15.2 Vertrek en vaarwel gevangenen

Eind deze maand zullen de politieke gevangenen naar de gevangenissen nabij Madrid worden overgebracht. Dan begint het juridisch proces tegen hen en zullen zij worden verhoord. Maar zij en hun advocaten zullen de wereld laten zien dat Spanje de mensenrechten en de burgerrechten niet respecteert en de naam „democratische rechtsstaat” onwaardig is. Dit zullen zij doen in het bijzijn van internationale waarnemers en de internationale pers ¹. De

¹Met name de Duitse en Engelstalige pers (BBC, The Guardian, New York Times, Washington Post) geven een doorgaans betrouwbare rapportage. De Nederlandse cor-

rechtszaak zal worden voorgezeten door rechter Marchena. Onlangs werd hij door de Partido Popular voorgesteld als voorzitter voor de Hoge Juridische Raad. De fractievoorzitter van deze partij in de Senaat meldde toen in een WhatsApp aan zijn fractiegenoten dat „de PP op deze manier het proces via de achterdeur kan controleren”. Gezien de vele procedurefouten (België weigerde daarom zelfs het uitleveringsbevel over Puigdemont in behandeling te nemen), het negeren van de rechten van de gevangenen, de manipulaties en de schandalen van het Hooggerechtshof, het Constitutioneel Hof en de Audiencia Nacional, staat het vast dat de gevangenen voor vele jaren zullen worden veroordeeld en de komende 25 jaren niet meer naar Catalonië zullen terugkeren. Hun vertrek de komende dagen zal een vaarwel zijn voor vele, vele jaren. Gedurende dit proces zullen in Catalonië tal van protestdemonstraties worden gehouden. Want dit gerechtelijk proces, deze farce, had zelfs nooit mogen beginnen.

---

respondenten van NOS, NRC en Volkskrant rapporteren doorgaans eenzijdig de officiële Spaanse visie.

58HOOFDSTUK 15. LAATSTE STEUNBETUIGINGEN EN VAARWEL VOOR POLITIE

Hoofdstuk 16

Een begin van de omwenteling in de internationale opinie

16.1 Voordracht Spaanse president Snchez in het Europese parlement

Woensdag was het de beurt van president Sánchez om een spreekbeurt in het Europese parlement te houden over de toekomst van Europa. De parlamentszaal was nagenoeg leeg, want er vond een andere vergadering plaats over de Brexit. Onder de weinig aanwezige parlementariërs waren er die een foto van één van de Catalaanse politieke gevangenen op fel geel gekleurd papier toonde. Sánchez kon niet anders dan doen alsof zijn neus bloedde en hield een niet al te sterk betoog over de gelijke rechten van de vrouw, de toekomst van de jeugd en een waarschuwing voor het opkomend nationalisme in Europa. De vragen na zijn betoog hadden echter allerminst betrekking op het thema. In plaats daarvan gingen zij over het Catalaanse conflict en de politieke gevangenen, een onderwerp waar hij met geen woord in zijn toespraak had gerept.

Manfred Weber (PPE) beschuldigt Sánchez van samenwerking met extreem links en de separatisten. Hij brengt daarmee de eenheid van Spanje in gevaar.

Onder andere Mark Demesmaeker en Ska Keller uitten zich zeer kritisch over de politieke gevangenen en zeiden Snchez dat hij een politieke oplossing moet zoeken in plaats van dit probleem over te laten aan de gerechtelijke macht. Demesmaeker zei dat niet in Catalonië het nationalisme hoogtij viert, zoals de Spaanse politici vaak willen doen geloven, maar in Spanje waar de extreem rechtse partij Vox in het parlement van Andalusi aan de macht is gekomen.

In de persconferentie na het debat vroeg een journalist zelfs aan Sánchez of Spanje nog wel een democratie genoemd kan worden.

16.2 Bezoek van Torra aan de Verenigde Staten

De Catalaanse president Quim Torra bracht afgelopen week een officieel bezoek aan de VS. Het doel van zijn bezoek was om de Catalaanse handel en culturele uitwisseling te bevorderen, net zoals alle andere Spaanse autonome gebieden dat doen. Daarnaast is hij daar natuurlijk ook om zijn visie over het Catalaanse politieke conflict met Spanje uit te leggen.

De Catalaanse president Torra hield een colloquium op uitnodiging van Claybon Carson, voorzitter van het Maarten Luther King instituut dat is verbonden aan de universiteit van Stanford. Deze hoogleraar is goed op de hoogte van het Catalaanse conflict en correspondeert regelmatig met Jordi Sànchez en Jordi Cuixart, leiders van de burgerbewegingen Omnium Cultural en ANC welke reeds 14 maanden voorwaardelijk gevangen zitten. In de vragen volgend op de spreekbeurt van Torra beschuldigde de Spaanse consul in San Francisco dat het referendum in Catalonië tegen de Spaanse grondwet is. Na aandringen van de voorzitter van de conferentie dat alleen vragen konden worden gesteld, vroeg de consul aan Torra waarom de afgekondigde Catalaanse Republiek niet internationaal werd erkent. Een retorische vraag, want de Republiek werd door president Puigdemont op 10 Oktober 2017 onmiddellijk opgeschort. Achteraf begroette de consul Torra en verontschuldigde zich dat de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken, Borrell, de ambassades had opgedragen de Catalaanse president te boycotten om in het buitenland te kunnen spreken. Borrell bevestigde in een Tweet „dat het diplomatieke corps de leugens van de heer Torra zal blijven ontkrachten”.

President Torra werd ook uitgebreid in ontvangst genomen door leden van het Amerikaanse Congres, waaronder John Lewis. Hij is een van de meest gerespecteerde Congresleden en strijder voor de mensenrechten. Door zijn activisme is hij zelf vele malen slachtoffer geweest van gerechtelijke vervolgingen. Lewis prees het vreedzame karakter van het streven naar de onafhankelijkheid van Catalonië.

16.3 Het verschil

Het contrast tussen de ontvangst van de Spaanse president Sánchez in het Europese parlement, waar werd aangedrongen op het oplossen van het poli-

tieke conflict dat hij van zijn voorganger had geërfd en het respecteren van de mensen-en burgerrechten in Spanje, in vergelijking met de ontvangst van de Catalaanse president Torra in de VS, die werd ontvangen door prestigieuze instituten en gerepecteerde Congresleden, toont dat de opinie van de internationale gemeenschap aan het veranderen is in het voordeel van de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging. De aanstaande rechtszaak tegen de Catalaanse leiders zal deze trend alleen maar bevestigen.

62HOOFDSTUK 16. *EEN BEGIN VAN DE OMWENTELING IN DE INTERNATIONALE*

Hoofdstuk 17

Extremadura kiest voor opheffing Catalaanse autonomie

Het Catalaanse Parlement is gekozen door de inwoners van het autonome gebied van Catalonië. Het Parlement neemt daarom beslissingen die alleen betrekking hebben op en van belang zijn voor dit autonome gebied. Het zou vreemd zijn als dit Parlement ook zou gaan beslissen over een ander autonoom gebied in Spanje. Dat zou betekenen dat de inwoners van dat andere autonome gebied niet in hun eigen democratische keuzes worden gerespecteerd. Zij zouden dan worden beschouwd als tweederangsburgers zonder recht van spreken.

Het autonome gebied Extremadura heeft met 1,1 miljoen inwoners een Bruto Nationaal Product van 18 miljard Euro, het heeft een werkeloosheid van 26,2% (onder de jongeren meer dan 40%) en 1 op de 4 werkenden is er ambtenaar. Catalonië heeft met 7,5 miljoen inwoners een BNP van 223 miljard Euro, een werkeloosheid van 10,6% en 1 op de 10 werkenden is ambtenaar.

Afgelopen week stemde het parlement van dit autonome gebied dat grondwetsartikel 155, interventie van de autonomie, voor onbepaalde tijd en zwaarder moet worden toegepast op Catalonië dan vorig jaar het geval was. Dit keer zou ook de Catalaanse omroep moeten worden geïntervenieerd, want deze indoctrineert de Catalaanse bevolking. Hoe de bevolking van Extremadura en hun vertegenwoordigers dit weten, is een raadsel want de Catalaanse radio en TV worden alleen in Catalonië uitgezonden. (De statistieken over evenwichtige berichtgeving laten trouwens zien dat de Catalaanse media alle partijen evenwichtig aan het woord laten. Dat kan echter niet gezegd worden van de Spaanse publieke omroep en de talrijke Spaanssprekende particuliere omroepen.) De partijen Partido Popular, Ciudadanos en PSOE stemden voor deze motie. De PSOE regeringspartij in Extremadura is waarschijnlijk bang

dat ook zij bij de volgende verkiezingen zullen verliezen van extreem rechts (PP en Cs, vergelijkbaar met de PVV partij van Geert Wilders) en ultra extreem rechts (Vox, momenteel met niemand in Europa vergelijkbaar), net zoals in Andalusië is gebeurd. Het is daarom voor de PSOE in Extremadura van groot belang dat ook zij nu fel tegen de Catalanen in het algemeen en tegen en hun democratische wil voor onafhankelijkheid in het bijzonder, ageren. De Catalanenhaat levert nu eenmaal stemmen op in Spanje. Of dit parlement probeert met deze motie haar eigen onkunde voor het besturen van Extremadura te verdoezelen. De cijfers tonen aan dat dit gebied duidelijk niet voor zichzelf kan zorgen en, gezien het percentage ambtenaren, graag de productie aan anderen over laat. Hoe het ook zij, het parlement van Extremadura beschouwt de Catalanen blijkbaar als tweederangsburgers waarover zij moet beslissen. Het is wel erg opmerkelijk dat de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging dag in dag uit door de Spaanse unionisten en de media beschuldigd worden van „supremacist” (Übermensch).

Hoofdstuk 18

Illegale arrestatie burgermeesters

Als burgermeester maak je niet alleen maar vrienden. De functie brengt nu eenmaal bepaalde verantwoordelijkheden met zich mee die niet iedereen naar zijn zin is. Dat is ook het geval bij de burgermeester van Verges, Ignasi Sabater. De dagen na het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid op 1 Oktober 2017, werden de banden van tientallen auto's in zijn plaats lek gestoken. Ignasi zei toen: „Overdag lopen ze in uniform en s-nachts gedragen zij zich als hooligans”. Hij doelde daarmee op de Policia Nacional die in verband met het referendum in de hotels van zijn plaats logeerden. Ook bij andere gelegenheden houdt Ignasi zich geen blad voor de mond. Als gevolg hiervan wordt hij regelmatig belaagd en met de dood bedreigt.

In de vroege ochtend van Woensdag 16 Januari toog Ignasi naar zijn werk. Bij zijn voordeur wachtten vier gemaskerde mannen hem op, boeiden zijn handen en ontvoerden hem. Bij het boeien raakte hij gewond aan zijn pols. De mannen hadden zich in eerste instantie niet geïdentificeerd. Zelfs toen een van de gemaskerden zijn politiepenning van de Policia Nacional liet zien, vertrouwde Ignasi het nog niet. Zij vertelden hem dat hij wordt beschuldigd van het verstoren van de openbare orde omdat hij meegedaan zou hebben met het tegenhouden van de Hogesnelheidstrein op het station van Girona. Dit vond toen plaats als protest op de eerste verjaardag van het referendum, drie maanden geleden. Maar Ignasi zat die dag gewoon op zijn werk. Ook kon de Policia Nacional geen gerechtelijk bevel tonen voor zijn arrestatie. Dus zijn wantrouwen en angst voor ontvoering was terdege gegrond.

Het radioprogramma „De Ochtenden” van CatRadio informeerde bij het gerechtshof in Girona. Daar vertelde men dat er geen arrestatiebevel was uitgevaardigd. Dit is wettelijk verplicht indien de arrestatie niet urgent is.

En drie maanden na het gepleegde feit is er van enige urgentie geen sprake meer. Bovendien is de verdachte niet vluchtgevaarlijk en is zijn woon-en verblijfplaats bekend bij de overheid. Bij navraag bij de Policia Nacional zei de officier die belast is met het onderzoek dat hij de arrestaties op eigen initiatief had laten doen. Dezelfde dag werden ook de burgermeester van Celrà en negen andere leden van zijn partij La CUP en een persfotograaf gearresteerd. Uit protest tegen deze illegale arrestaties stopten de Parlementsleden van de onafhankelijkheidspartijen en die van El Comú (die wil zich niet uitspreken voor of tegen de Catalaanse onafhankelijkheid) onmiddellijk met hun werk. Hierdoor moesten de commissievergaderingen van het Parlement worden opgeschort. De gearresteerden werden dezelfde dag weer vrijgelaten.

De volgende dag zei de Spaanse minister van binnenlandse zaken en verantwoordelijk voor de Spaanse Politie, Fernando Grande-Marlaska en in het gewone leven rechter van het Audiencia Nacional die vijf maal door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens is veroordeeld, dat er wél een juridisch arrestatiebevel was uitgevaardigd. De weinig geloofwaardige minister spreekt de politieofficier en de rechtbank van Girona dus tegen. Ook de afgevaardigde van de Spaanse regering in Catalonië heeft nog steeds geen opheldering gegeven, zoals men zou verwachten van een regeringsafgevaardigde.

De illegale arrestaties door de Spaanse politie roepen sterke herinneringen op van het Franco regiem en zijn niet bepaald kenmerkend voor een eenentwintig eeuwse moderne democratische rechtstaat. Temeer daar het hier om democratisch gekozen leiders gaat. De gehele affaire bevordert niet bepaald de onderlinge verstandhouding tussen de Catalaanse en Spaanse regering. Het lijkt er op dat de regering van Sánchez niet meer is geïnteresseerd in de stemmen van de Catalaanse onafhankelijkheidspartijen voor zijn jaarbevestiging. Of is het misschien de politieke taak van de uitvoerende macht om met willekeurige arrestaties iedereen de schrik aan te jagen, met de protesten tijdens het gerechtelijk proces tegen de Catalaanse politici en burgerleiders in het vooruitzicht?

Hoofdstuk 19

Vals nieuws

Vorige week beweerde de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken, Borell, net zoals zijn voorganger Dastis in een BBC interview „Hard Talk”, dat de beelden van het politiegeweld tijdens het referendum in Catalonië op 1 Oktober 2017 „fake news” is. Met behulp van Russische media werden volgens hem beelden van politieacties van andere protesten de wereld ingestuurd. Ook het aantal gewonden zijn volgens hem een verzinsel. In totaal waren het er maar twee. Diezelfde week publiceerde de emeritus hoogleraar Núria Pujol Moix, verbonden aan het ziekenhuis Sant Pau in Barcelona, een gedetailleerd artikel waarin de medische rapporten van die dag nauwkeurig worden geverifieerd. Enkele cijfers: er waren in totaal 1066 gewonden, waarvan 30 onder de 18 jaar, 68 gewonden ouder dan 65 jaar waarvan 13 boven de 79, 432 hadden meerdere verwondingen op verschillende plekken op het lichaam. De verwondingen werden veroorzaakt door stokslagen, schoppen, duwen, tegen de grond gooien, meetrekken aan de oren, de haren en aan de mond. Er werden 103 mensen aan het hoofd gewond, waarvan 34 hersenschuddingen en enkele gewonden door (verboden) rubberen kogels. Er waren 68 mensen met direct lichamelijke effecten door de psychologische en emotionele impact. Het rapport is hier (in het Catalaans) te vinden.

Door het politieke conflict met Catalonië is het imago van Spanje internationaal dusdanig geschaad, dat de Spaanse regering van Sanchez heeft aangekondigd, bij monde van dezelfde Borell, dat zij een internationale propaganda campagne tijdens het proces zal houden waarin de Catalaanse „leugens” zullen worden ontkracht. De campagne zal worden geleid door ene Irene Lozano, een journaliste die sterk verbonden is aan de ultra rechtse partij UPyD en weet dat „woorden niet alleen dingen zeggen, maar ook dingen doen” (El Pas 11 Oct 2017). Naast de regering zal ook het Spaanse Hoogerechtshof in deze campagne deelnemen door journalisten tijdens het proces te „informer”. Indien het Hoogerechtshof doet wat haar taak is, name-

lijk rechtspreken, is zulke propaganda totaal overbodig. Zoniet, dan is zo'n campagne bittere noodzaak om de onrechtmatigheden van het gerechtelijk proces en de partijdigheid van de rechtbank te verdoezelen. Het lijkt er dus sterk op dat het Spaanse Hooggerechtshof niet erg is overtuigt van haar eigen functioneren.

Hoofdstuk 20

Spanje wordt nerveus

Aan de hand van verschillende feiten die zich de afgelopen dagen afspelen is duidelijk op te maken dat Spanje, zowel de rechtsprekende als de wetgevende macht, nerveus wordt door het aanstaande gerechtelijk proces tegen de Catalaanse leiders. Ook de Spaanse politici en rechters voelen wel aan dat men goed fout zit met de verzonnen aanklacht van oproer en opruiing tegen de Catalaanse leiders die nergens door de justitie in Europa wordt geaccepteerd. De gerechtelijke macht, met name het Hooggerechtshof en het Constitutioneel Hof, zijn doodsbang voor een veroordeling van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Want het staat vast dat de Catalanen bij een veroordeling daar in beroep zullen gaan. Een veroordeling door het EHRM tegen de Spaanse justitie zal een zware nederlaag betekenen voor Spanje in het algemeen en de Spaanse justitie in het bijzonder, met de bijbehorende politieke gevolgen van dien.

Ten eerste is er de weigering van het Openbaar Ministerie om internationale waarnemers toe te laten tot de rechtszaal. Indien de rechtbank niets te verbergen heeft, zou het ook geen probleem moeten zijn om waarnemers toe te laten. Het licht natuurlijk anders indien men wel een hoop te verbergen heeft. Alleen totalitaire dictaturen accepteren geen internationale waarnemers in hun rechtszalen. De aanwezigheid van waarnemers bij een dergelijk proces is een normale zaak in Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse landen. Dat er nu waarnemers naar een rechtzaak in Spanje komen, wordt door de Spaanse justitie bovendien als een belediging gezien. Het Hooggerechtshof heeft nog geen beslissing genomen.

De exacte datum voor het gerechtelijk proces is nog steeds onbekend. In principe zal het proces op 5 Februari beginnen, maar het Hof heeft dit nog niet officieel aangekondigd. Het lijkt er naar dat de voorzitter van de strafkamer, rechter Marchena, met lood in de schoenen aan het proces begint. Daarnaast heeft n van de advocaten uitstel gevraagd om zich op de

verdediging te kunnen voorbereiden. Hij vraagt een termijn van 3 weken om de duizenden pagina's van de aanklacht en het onderzoek te bestuderen. In verband met het recht op een eerlijke verdediging en een redelijke termijn van voorbereiding daarvoor, wil het Hooggerechtshof waarschijnlijk geen grote deuken bij het EHRM oplopen nu men aanvoelt dat het proces met argusogen wordt gevolgd. Het enige wat vast staat is de datum van het transport van de Catalaanse gevangenen naar gevangenissen nabij Madrid. Dit zal aanstaande Vrijdag 1 Februari gebeuren.

De advocaat van vicepresident Junqueras, Andreu van den Eynde, eist van het Constitutioneel Hof (Tribunal Constitucional of TC) dat zij zich uitsprekt over zijn vrijlating voordat het proces begint. Zoniet, dan zal hij een aanklacht bij het EHRM indienen. Het EHRM heeft zich onlangs duidelijk uitgesproken in het voordeel van de Koerdische oppositieleider Demitras die reeds twee jaar in voorlopige hechtenis in Turkije zit. Dit precedent geldt, in theorie, ook voor de Catalaanse gevangen leiders. Het TC wil natuurlijk niet het EHRM al te zeer voor het hoofd stoten door deze uitspraak als ongeldig te verklaren voor deze zaak. Het is al bekend dat het TC verdeeld zal zijn over de uitspraak.

De regering van de socialistische president Pedro Sánchez heeft een propaganda orgaan in het leven geroepen, Espanya Global, om de zogenaamde Catalaanse leugens te weerleggen. Het initiatief wordt geleid door minister van Buitenlandse zaken Borell. Deze beweerde onlangs dat de TV beelden van het politiegeweld „fake news” waren en afkomstig van protest demonstraties in Chile. Hij zal er dus een zware taak aan hebben om enigszins geloofwaardig over te komen.

Spanje wordt nerveus. En terecht.

Hoofdstuk 21

De rechtenschendingen tegen de Catalaanse leiders

21.1 Inleiding

We staan aan het begin van het juridisch proces van deze eeuw. Hoewel de eenentwintigste eeuw nog relatief jong is en er nog heel veel gebeuren zal, is het proces tegen de Catalaanse leiders in onze westelijke wereld, en zeker binnen de EU, tot nu toe eentje met de grootste sociale impact. Niet alleen binnen de Catalaanse en Spaanse samenleving, maar ook op Europees niveau is deze rechtszaak van zeer groot belang. De vele juridische tegenstrijdigheden, het stilzwijgen van Europa en de schendingen van Europese normen en waarden zullen een grote last vormen op de toekomst van de gehele Unie.

De Catalaanse politici en burgerleiders worden aangeklaagd wegens oproer en opruiing omdat zij een referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid hebben georganiseerd of die hebben ondersteund door het houden van vreedzame protestbijeenkomsten. De Duitse justitie weigerde om hun leider, president Puigdemont, niet aan Spanje uit te leveren omdat hij geen enkel geweld heeft gepleegd, maar alleen een referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid had gehouden als beginpunt voor onderhandelingen met de Spaanse overheden. Ook de Schotse, Belgische en Zwitserse justitie kwamen tot de conclusie dat het Catalaanse conflict een politiek probleem is en geen gewelddadige misdaad. Het juridisch proces, tot nu toe bestaande uit de aanklacht van het Openbaar Ministerie, die van de volksaanklager (de ultrarechtse politieke partij VOX) en het gerechtelijk vooronderzoek, is dusdanig bedropen van verzinsels en gerechtelijke onregelmatigheden, dat de Belgische openbaar aanklager de aanvraag voor uitlevering aan Spanje zelfs niet eens in behandeling wilde nemen. Let wel, het is de taak van de aanklager

om in een rechtszaak de rol van de duivel te spelen. Maar ook daar zijn grenzen aan. Tenminste in een rechtstaat zoals België. Daarnaast schendt het Spaans Hoogerechtshof fundamentele mensen -en burgerrechten op vele punten. Deze rechtenschendingen zijn echter niet alleen tegen de politici en burgerleiders zelf, maar ook tegen de ruim twee miljoen Europese burgers die zij vertegenwoordigen. Hieronder volgen enkele van deze schendingen. De lijst is echter verre van volledig.

21.2 Recht van vrije vergadering

Parlementsvoorzitster Carme Forcadell wordt aangeklaagd wegens opruiing omdat zij een politiek debat in het Parlement over de Referendumwet en de Juridische Overgangswet (de voorlopige Catalaanse grondwet) had toegelaten. Verschillende politieke partijen hadden om dit debat gevraagd. Het was de taak van de kamervoorzitster en de leden van het Parlementsbestuur om dit debat op de agenda te zetten. Zoals Carme meerdere malen heeft gezegd: „Het Parlement is soeverein (zoals beschreven in het Statuut) en dus alleen verantwoording schuldig aan haar kiezers. Het is de democratische plicht om te praten over alles waar het Catalaanse volk, door middel van haar gekozen Parlement, om vraagt.” Andere debatten, zoals het installeren van president Puigdemont door middel van een videoconferentie vanuit België, werden door het Hoogerechtshof verboden. De geplande plenaire vergadering op 30 Januari 2018 kon daarom niet doorgaan.

21.3 Recht van vrije meningsuiting

Tijdens meerdere debatten in het Catalaanse Parlement werd er anoniem gestemd uit angst voor represailles tegen haar gekozen leden. Ook het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid op 1 Oktober 2017 werd door het Constitutioneel Hof verboden en met grof politiegeweld geprobeerd tegen te houden. Hierbij vielen 1066 gewonden.

21.4 Recht op vrijheid

Alleen indien een verdachte direct gevaar voor de samenleving vormt, zoals terrorisme, mag deze in voorlopige hechtenis worden genomen. Indien iemand slechts vluchtgevaarlijk is, zijn er andere manieren om dit te voorkomen, zoals het afnemen van het paspoort. Het Hoogerechtshof gaf als reden op dat de verdachten in hun gewelddadige misdaad zouden kunnen terugvallen toen

zij de burgerleiders en politici in Oktober 2017 en Maart 2018 in voorlopige hechtenis nam.

Ook na de vrijspraak van president Puigdemont door de Duitse justitie („de leider van de criminele organisatie”, zoals hij door het OM wordt genoemd), bleven de leiders gevangen. Het lijkt er eerder op dat de gevangenen als politieke gijzelingen worden gebruikt zodat het Hooggerechtshof haar invloed op de Catalaanse politiek en de samenstelling van het democratisch gekozen Parlement kan uitoefenen. De rechtbank verhinderde zowel Puigdemont, de tweede en derde presidentskandidaten Jordi Sanchez en Jordi Turull, om als president te worden geïnstalleerd. Puigdemont en de gevangen leiders werden door dezelfde rechtbank zelfs uit het Catalaanse Parlement gezet. In een democratische rechtstaat is het onoorbaar dat justitie haar invloed uitoefent op de politiek. Dit druist bovendien regelrecht in tegen het internationale recht op politieke deelneming door gevangenen.

Direct nadat enkele leiders gevangen werden gezet, tekenden zij hoger beroep aan bij het Constitutioneel Hof (Tribunal Constitucional of TC) voor hun onmiddellijke vrijlating. Bij hoge uitzondering werden alle aanvragen geaccepteerd om in behandeling genomen te worden. Normaal wordt slechts 1% geaccepteerd. Daar voorlopige hechtenis een urgent geval is, hadden de aanvragen binnen een maand moeten worden behandeld. Nadat de sommige beroepen meer dan een jaar waren ingediend, had het TC nog steeds geen uitspraak gedaan. Hierdoor konden de gevangenen niet naar het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. Er zat dus duidelijk een plan van het TC achter om de Catalaanse leiders de weg naar het EHRM te blokkeren. Pas toen vier gevangen politici in hongerstaking gingen, werden hun hoger beroep behandeld. Alle aanvragen voor hun onmiddellijke vrijlating werden door het TC genegeerd.

21.5 Recht op een onpartijdige rechtspraak

Het lijkt vanzelfsprekend dat de rechtspraak onpartijdig en onafhankelijk behoort te zijn. Deze voor de hand liggende eis is in Spanje echter geen realiteit. De voorzitter van de rechtzaal waar het proces plaats vindt, Marchena, heeft een aangetoonde politieke voorkeur. Onlangs werd hij door de Partido Popular voorgedragen als voorzitter van de Hoge Juridische Raad. (Het lichaam dat, onder andere, de aanstelling van alle rechters in Spanje regelt.) Toen dit uitlekte via een WhatsApp bericht van de Partido Popular fractievoorzitter in de Senaat, Ignacio Cosido (waarin hij zei: „Nu hebben we de volledige controle over het proces via de achterdeur”), kon Marchena niets anders doen dan zich terugtrekken als kandidaat. Hierdoor bleef hij voorzitter van de

strafkamer waar de Catalaanse leiders worden berecht. De aanstelling van Llarena als onderzoeksrechter voor deze zaak was ook tegen de regels van het Hof. Iedere poging van de advocaten om de rechters te wraken bij een andere kamer van ditzelfde Hooggerechtshof werd niet gehonoreerd. Het corporatieve karakter van de gerechtelijke macht is ontegenzeggelijk groot. Het systeem van benoeming van de Spaanse rechters door de politiek is reeds vele malen door de Europese Raad, bij monde van haar anticorruptiecommissie GRECCO, bekritiseerd.

21.6 Recht op verdediging en een redelijke termijn van voorbereiding

De Catalaanse vicepresident Oriol Junqueras en kanselier (Catalaanse minister) van Binnenlandse Zaken Quim Forn werden op Zondag 1 November formeel opgeroepen om de volgende dag in Madrid voor het Hooggerechtshof in Madrid te verschijnen. In de dagen daarvoor moesten zij uit de pers vernemen dat zij mogelijk zouden worden opgeroepen. Volgens internationaal recht moet een aangeklaagde meerdere werkdagen de tijd krijgen om zich op zijn verdediging voor te kunnen bereiden. De kamer van het Hooggerechtshof die het gerechtelijk vooronderzoek doet, onder leiding van Llarena, schendt hiermee dit internationaal recht.

Ook de kamer van het Hooggerechtshof die belast is met de hoorzittingen, onder leiding van Marchena, heeft dit recht reeds geschonden. In verband met de aanstaande hoorzittingen worden de Catalaanse leiders wederom niet vrij gelaten om met hun advocaten te kunnen overleggen en een strategie voor hun verdediging uit te werken, krijgen zij tijdens de drie maanden durende marathonzittingen niet de nodige rust, slaap en maaltijden en moeten zij dagelijks van en naar de gevangenen worden vervoerd. Een ware uitputtingslag die de mogelijkheid voor het redelijk voorbereiden van verdediging moeilijk, zometertijd onmogelijk, maakt. Het argument van het Hooggerechtshof is dat de Catalaanse president Torra zijn ambtscollega Puigdemont, welke in België verblijft, regelmatig bezoekt. Daarnaast zouden de gevangenen door hun buitenlandse contacten vluchtgevaarlijk zijn. Dus omdat een politicus een andere politicus in het buitenland bezoekt, mogen de Catalaanse gevangenen niet vrij. Maar het TC blijft volhouden dat de Catalaanse leiders geen politieke gevangenen zijn. Rechter Marchena zei letterlijk: „we vervolgen geen ideeën, maar alleen hun daden.” Hun daad bestond uit het organiseren van een referendum, niet uit het organiseren van een militair gewapende opstand (oproer) of het aanzetten daartoe (opruiming), waarvoor ze worden aan-

geklaagd. Hetzelfde Hof heeft deze aanklacht, een verzinsel vol met fouten, verdraaiingen en directe onwaarheden van het OM, zonder omhalen geaccepteerd. Bovendien is het Hooggerechtshof van criterium veranderd. Voorheen werden de Catalaanse leiders niet vrijgelaten omdat ze zouden kunnen terugvallen in „hun misdadig en gewelddadig gedrag”. Nu is het excuus dat ze vluchtgevaarlijk zouden zijn. Het veranderen van een criterium in een procesgang is een juridische onregelmatigheid waardoor het gerechtelijk proces geannuleerd zou moeten worden. Dat was ook de rede waarom het Belgische OM de aanvraag voor uitlevering van Puigdemont niet in behandeling wilde nemen.

De advocaat van vicepresident Junqueras, Andreu van den Eynde, eist van het TC dat zij zich uitsprekt over zijn vrijlating nog voordat het proces zal beginnen. Zoniet, dan zal hij een aanklacht bij het EHRM in Straatsburg indienen. Het precedent van de Koerdische oppositieleider Demitras geldt, in theorie, ook voor de Catalaanse gevangen leiders. Het TC, de laatste strohalm van de Spaanse justitie om haar gezicht niet te verliezen, wil het EHRM niet al te zeer voor het hoofd stoten door dit precedent te negeren. Het TC is daarom verdeeld over de uitspraak die zij nog nemen moet.

De datum van het begin van het gerechtelijk proces is nog steeds niet afgekondigd. In eerste instantie ging het gerucht uit dat het proces op vijf Februari zou beginnen. Later werd dit verschoven naar „rond twaalf Februari”. Met de aankondiging van de datum van de hoorzittingen wordt ook de formele tekst van de aanklachten van het OM en van de volksaanklager VOX, het geaccepteerde bewijsmateriaal en welke getuigen zullen worden verhoord, bekend gemaakt. Zolang dit niet bekend is, kunnen de advocaten het in totaal 1300 pagina's tellende document niet bestuderen en zich redelijkerwijs op de verdediging voorbereiden. De advocaten hebben hierover geklaagd en eisen een redelijke termijn voor het voorbereiden van de verdediging. Het Hooggerechtshof schuift de schuld terug op de verdediging omdat deze zoveel bewijsmateriaal heeft ingestuurd. Hoewel de datum van het begin van het gerechtelijk proces nog onbekend is, zijn de gevangenen afgelopen 1 Februari al overgebracht van de gevangenissen in Catalonië naar die in Madrid. De meer dan 500 kilometer lange afstand vergemakkelijkt natuurlijk niet het contact van de gevangenen met hun familie, vrienden en collega's voor de morele steun. Om maar niet te spreken over de broodnodige communicatie met hun advocaten.

21.7 Recht op een proces in jurisdictie van gepleegde daad

Een gerechtelijk proces moet worden gehouden in de jurisdictie waar de veronderstelde misdaad heeft plaats gevonden. In dit geval is dat Catalonië, waar het referendum plaats vond. De leiders zouden dus door het Catalaans Hooggerechtshof in Barcelona moeten worden berecht en niet door het Spaans Hooggerechtshof in Madrid. Het Spaans Hooggerechtshof argumenteert dat geheel Spanje door het gehouden referendum werd benadeeld. Een non-argument daar de plaats van een rechtszaak nooit afhankelijk is van waar het slachtoffer vandaan komt. Slechts een aantal politici, zij die worden aangeklaagd wegens misbruik van overheidsgeld, worden in Catalonië berecht.

21.8 Recht op een proces in eigen taal

Een aangeklaagde heeft het recht dat een proces in zijn eigen moedertaal wordt gehouden. Dit is vastgelegd in het „Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden” welke Spanje in 2001 heeft ondertekend. Het gebruik van een tolk tijdens hoorzittingen weergeeft de interpretatie van de tolk en niet de gedachten van de aangeklaagde. Bovendien bemoeilijkt het gebruik van een tolk de gehele procesgang.

De aangeklaagden die door het Spaans Hooggerechtshof worden berecht, kunnen niet in hun eigen taal de hoorzittingen voeren en moeten alle geschreven documenten in het Spaans lezen. Al het aangevoerde bewijsmateriaal in het Catalaans wordt niet door de rechtbank vertaald en dus mogelijk genegeerd. Catalaanse documenten die wel vertaald zijn, zijn vaak foutief omgezet naar het Spaans.

De voorzitter van de rechtbank, Marchena, negeert de aanvraag om het proces in het Catalaans te voeren door te zeggen: „Hoe het ook zij, om een proces afhankelijk te maken van de moedertaal van professionelen die de verdediging voeren, leidt tot de absurditeit dat men ontkent dat dit recht geldt bij bijvoorbeeld het Europese Hof voor de Rechten van de Mens”. Met deze kronkelige zin ontkent hij dus dat het Catalaans irrelevant is als officiële taal bij het EHRM. Hiermee negeert Marchena, opperrechter van het Hooggerechtshof die op de hoogte zou moeten zijn, dat Andorra, met het Catalaans als officiële taal, ook onder de jurisdictie van het EHRM valt en daarom het Catalaans er officieel gebruikt wordt. Uit het neerbuigende woordgebruik van Marchena lijkt het bovendien dat hij niet geheel onpartijdig is.

21.9 Recht op hoger beroep

Een aantal van de aangeklaagden zullen worden berecht door het Catalaanse Hooggerechtshof in Barcelona. Anderen, de top van de Catalaanse politie, worden door het Audiencia Nacional in Madrid berecht. Indien zij schuldig worden bevonden, kunnen zij alleen in hoger beroep kunnen gaan bij het Spaans Hooggerechtshof. Maar omdat ditzelfde Hooggerechtshof de gevangen politici en burgerleiders berecht en dus al een mening heeft gevormd, is zo 'n hoger beroep niet mogelijk.

21.10 Recht van veronderstelde onschuld

Er is geen twijfel mogelijk dat dit gerechtelijk proces een farce is, dat de Catalaanse leiders als schuldigen worden behandeld en dat het oordeel reeds is vastgesteld. International Trial Watch (ITW) organiseert daarom waarnemers van dertien organisaties, waaronder Euromed, Amnistia Internacional, Human Rights Watch en American Bar Association, om het proces bij te wonen. Het OM wil echter geen internationale waarnemers bij het proces. De Spaanse Openbare hoofdaanklager, de door de socialistische regering aangestelde María José Segarra, zei letterlijk: „We gaan geen waarnemers toelaten, want we hebben niets te verbergen.” Kan het tegenstrijdiger? Daarnaast gebruikt het OM het excuus dat de hoorzittingen per direct op TV worden uitgezonden. ITW bekritiseert de houding van het OM en zegt dat zij met dit argument aantoont dat zij geen idee heeft wat het waarnemen van een rechtzaak inhoudt. De voorzitter van het college van advocaten in Madrid sloot zich bij de mening van het OM aan. Vooralsnog heeft het Hooggerechtshof zelf niet gezegd of de waarnemers al dan niet tot de rechtszaal zullen worden toegelaten.

21.11 Nawoord

Het Hooggerechtshof maakte vlak na dit schrijven bekend dat de hoorzittingen op twaalf Februari zullen beginnen. Ook zegt het Hof dat er wegens ruimtegebrek geen internationale waarnemers tot de rechtszaal worden toegelaten. Het Hof vindt het voldoende dat de hoorzittingen direct per TV worden uitgezonden. Ook de lijst met geaccepteerde getuigen werd gepubliceerd. Ignacio Cosido, die het WhatsApp bericht verstuurde waaruit bleek dat de voorzitter van de rechtbank gelieerd is aan de PP, wordt niet opgeroepen als getuige. Hier had de verdediging om gevraagd. Dit geldt ook voor

78HOOFDSTUK 21. DE RECHTENSCHENDINGEN TEGEN DE CATALAANSE LEIDERS

Nobelprijswinnaar Noam Chomski, specialist op het gebied van mensenrechten en afgezet van de VN, en president Puigdemont omdat hij in Spanje verdachte is in deze zaak (ondanks dat hij in Duitsland werd vrijgesproken en wereldwijd vrij man is).

Hoofdstuk 22

Geen verdediging maar de tegenaanval

De Catalaanse leiders hebben gezegd dat ze klaar staan om te worden gehoord voor de Spaanse rechtbank. Zij voelen zich sterk, want zij zijn zeker van hun zaak en van hun onschuld. Ze zijn strijdbaar en staan te popelen om hun woord te kunnen doen. Cuixart zegt in een interview: „Ze hebben me alles afgepakt. Erger straffen dan dit kunnen ze niet. Ik heb niets meer te verliezen. Daarom ben ik niet bang meer. Nu is het de beurt aan Spanje om bang te zijn.” De Catalaanse leiders zullen zichzelf niet gaan verdedigen voor dit gerechtshof. Nee, ze zullen Spanje aanvallen en aanklagen. Ze zullen Spanje een spiegel voorhouden en haar met haar eigen misdaden confronteren. Ze zullen aangifte doen van haar talloze rechtenschendingen. Zij zullen haar tekort aan democratie en het ontbreken van de Rechtstaat bewijzen. Indien zij schuldig worden bevonden, zullen zij met deze aanklacht in hoger beroep gaan bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. En de wereld zal het zien. Direct op TV. Zoals u het belijft, edelachtbare.

80HOOFDSTUK 22. *GEEN VERDEDIGING MAAR DE TEGENAANVAL*

Hoofdstuk 23

Het Spaans Hooggerechtshof: weigering van internationale waarnemers en partijdige selectie van getuigen

23.1 De aanklacht van het OM

Ik wist het wel. Het gerechtelijk vooronderzoek zat al vol met juridische onregelmatigheden. De aanklacht die de inmiddels overleden Openbaar Hoofdaanklager van Spanje schreef was een puur verzinsel, een politieke proza. Dat zeg niet ik (Wie ben ik? Ik ben geen jurist!), maar dat zeggen honderden juristen en gespecialiseerden in het constitutioneel recht, in Spanje zelf en daarbuiten. Een verzinsel zoals dat de leiders voor de Catalaanse onafhankelijkheid militair geweld gepleegd zouden hebben omdat de Policia Nacional en Guardia Civil op de stemmers insloegen, traptten en schoptten, met in totaal 1066 bevestigde! ¹ gewonden, omdat zij dit geweld zouden hebben uitgelokt door het organiseren van een referendum. Nota bene: de slachtoffers worden in deze mega rechtzaak aangeklaagd! (Het is jouw schuld, want je liep in een minirokje. Arme aanrander!) Ik voelde het weliswaar aankomen omdat de nieuwe, zogenaamde progressieve Openbaar Hoofdaanklager, een vrouw en aangesteld door de socialistische (niet ultrarechtse, extreem rechtse

---

¹De Spaanse regering is een mediacampagne begonnen om het door het Catalaanse conflict geschaadde imago op te vijzelen. De campagne wordt geleid door minister van BuZa. Deze zegt dat het politiegeweld tijdens het referendum „fake news” is en dat er slechts twee gewonden waren gevallen. Het rapport waarnaar verwezen wordt beschrijft op wetenschappelijk nauwkeurige manier hoe het aantal gewonden geteld zijn.

of gewoon rechtse, nee: linkse!) president van Spanje, het gedrocht van haar voorgangener integraal overneemt. Alleen de naam van Puigdemont werd eruit gewist. Want dat rijmt niet met de uitspraak van Schleswijk-Holstein die hem vrijsprak van geweld. Nu beweert het OM dat hij slechts een stroman van vicepresident Junqueras was, die wel gevangen zit en voor het gerecht zal verschijnen. Maar dat is slechts een detail.

23.2 Een te verwachte teleurstelling

En toch valt het tegen. De weigering om internationale waarnemers tot de rechtzaal toe te laten met als excuus: „Het wordt op TV uitgezonden, dus iedereen kan het proces volgen”. Het laatste woord is daarover nog niet gezegd. Het team van waarnemers heeft een onderhoud met de voorzitter van de rechtzaak aangevraagd. Het is een bittere pil, een trieste realiteit. Ergens had ik nog de hoop dat de rechtbank, voorgezeten door een andere rechter, Marchena heet ie, anders zou zijn dan de rechter die het vooronderzoek heeft gedaan, de inmiddels welberuchte Pablo Llarena, en dat de rechtzaak een positieve wending zou krijgen die zou resulteren in een eerlijke en onpartijdige justitie die alleen maar kan leiden tot volledige vrijspraak. Helaas, het is niet zo. Zoals hier in Cataloni en Spanje al vaak en uitgebreid is geschreven en is bekritiseerd door de Europese GRECCO commissie, de rechters van de hogere rechtbanken (het Hooggerechtshof, Constitutioneel Hof en Audiencia Nacional) vormen een sterke corporatieve club waar men elkaar, en de koning, de hand boven het hoofd houdt en baantjes toeschuift aan vrienden en familie.

23.3 De getuigen van de aanklagers

Zonder uitzondering worden alle getuigen die de Landsadvocaat, het Openbaar Ministerie en de volksaanklager, de ultrarechtse en nationalistische politieke partij VOX (kun je je voorstellen dat de secretaris van een ultrarechtse politieke partij die binnenkort meedoet met de gemeenteraadsverkiezingen en de Europese verkiezingen, een zetel heeft als aanklager in een rechtzaak tegen andere politici?) hadden voorgesteld, door het Hooggerechtshof geaccepteerd. Onder andere de Spaanse ex-president Rajoy en ex-vicepresidente Soraya Sáenz de Santamara (SSS) zullen aan het woord worden gelaten. Als gevolg van de corruptie van hun partij, de Partido Popular, zijn zij beiden inmiddels geheel van het politieke toneel verdwenen. Door hen als getuigen op te roepen, zullen zij echter met hun faliekante fout worden geconfronteerd, de allergrootste fout die Spanje de afgelopen veertig jaar heeft begaan. Want

zij hebben een politiek probleem als een misdaad afgehandeld en deze voorgelegd aan justitie. Een justitie die haar eigen beloop heeft, waardoor de Spaanse politici geen controle meer hebben over het conflict met Catalonië. Deze door Rajoy en SSS onvergefelijke fout zal verregaande consequenties hebben voor de toekomst van Spanje.

23.4 De getuigen van de aangeklaagden

De getuigen die door de verdediging worden voorgesteld worden daarentegen niet allemaal door de rechtbank geaccepteerd. Een twintigtal getuigen die Jordi Cuixart, voorzitter van de Catalaanse cultuurorganisatie, had voorgesteld worden geweigerd. Één daarvan is de fractievoorzitter van de PP in de Spaanse Senaat wiens WhatsApp bericht aantoonde dat Marchena directe banden heeft met de PP partij en dus partijdig is in dit politieke proces. Ook de hoofdrolspelers in deze klucht, koning Felipe VI, of zijn woordvoerder, en de Catalaanse president Puigdemont worden niet toegelaten. Scotland Yard, een internationaal gerespecteerd instituut op het gebied van misdaadbestrijding, onderzocht de protestdemonstratie op 25 September 2017 en kwam tot de conclusie dat Cuixart geen aanleiding had gegeven tot geweld. Ook dit instituut kan niet getuigen om haar mening te geven. Daarnaast worden alle internationale deskundigen in mensenrechten, inclusief Nobelprijswinnaar Noam Chomski en andere advocaten die aan de VN verbonden zijn, geweigerd. Hun getuigenissen zouden moeten aantonen dat fundamentele, politieke en burgerrechten door het Hooggerechtshof worden geschonden en dat het recht op zelfbeschikking ook voor de Catalanen geldt. „Aan deze getuigen heeft het Spaanse Hooggerechtshof geen behoefte, want zij is perfect op de hoogte van het internationale recht”, zegt zij. Het valt te betwijfelen. Want tot nu toe heeft zij de conclusies van vier Europese rechtbanken in de wind geslagen. Mijn, onze, gevoelens worden bevestigd waar we al bang voor waren: deze zaak van de eeuw is een farce en heeft niets met rechtspraak, met justitie te maken.

Hoofdstuk 24

Chaos in de Spaanse politiek

De ironie wil dat het debat over de Spaanse jaarbegroting in het Congres van Afgevaardigden op dezelfde dag, 12 Februari, plaats vindt wanneer het gerechtelijk proces tegen de Catalaanse politici en burgerleiders van start gaat

Aan de vooravond van dit debat doet de regering van Pedro Sánchez nog een uiterste poging om de Catalaanse partijen over te halen om voor zijn begroting te stemmen. Daarom stelde hij voor een onafhankelijke, internationale coördinator (geen onderhandelaar) te zoeken om de gesprekken te leiden tussen de Catalaanse en de Spaanse regeringspartijen over het politieke conflict van de Catalaanse onafhankelijkheidswil.

De fractievoorzitter van de oppositiepartij Partido Popular, Pablo Casado, noemt de poging tot deze onderhandelingen toegeven aan degenen die een staatsgreep hebben gepleegd en noemt Sánchez een hoogverrader. Ieder bilateraal overleg tussen de Spaanse en Catalaanse regeringen zou betekenen dat Catalonië een politiek onderwerp is. Dit kan natuurlijk niet in de Spaans nationalistische visie dat zichzelf als één natie beschouwt waarvan geen enkel deel zich vanaf kan scheiden.

Ook beweert Casado dat de agenda van de Catalaanse politici dezelfde is als die van de voormalige Baskische terroristische beweging ETA. Een PP partij die de Catalaanse Parlementsvoorzitster gevangen zet wegens oproer omdat zij een Parlementair debat had toegestaan, is ook in staat om de Spaanse president Sánchez te vervolgen omdat hij hoogverraad pleegt. Gezien de ervaringen van het afgelopen jaar, is er altijd wel ergens een rechter te vinden die een dergelijke aangifte zal accepteren. Het delict hoogverraad houdt in dat iemand de nationale belangen van het land schaadt in het voordeel van die van een andere staat. Met deze beschuldiging impliceert Casado dus dat Cataloni reeds een onafhankelijke Republiek is.

Aanstaande Zondag organiseren de rechtse partijen PP en Ciudadans,

samen met de ultra rechtse partij Vox, daarom een protestdemonstratie in Madrid tegen de regering van Sánchez. Aan de hand van de opkomst bij dit protest wil Casado zijn politieke kracht meten, want hij ruikt bloed en staat te popelen om president van Spanje te worden. Hij en zijn partij, samen met Ciutadans, hebben geen enkele moeite om daarvoor samen met de ultrarechtse partij Vox op de foto te staan.

De Catalaanse partijen hebben reeds een motie bij het Spaanse Congres ingediend waarin zij de jaarbegroting van Sánchez in zijn geheel afwijzen. Gedurende de negen maanden dat Sánchez regeert, met steun van de Catalaanse partijen, heeft hij geen enkele poging gedaan om het conflict op te lossen. Ieder overleg over een referendum voor zelfbeschikking van de Catalanen heeft hij geweigerd. Ook heeft hij niet aan het Openbaar Ministerie gevraagd om de aanklachten tegen de Catalaanse leiders in te trekken. De gerechtelijke vervolgingen gingen daarom onverminderd voort, resulterend in bovengenoemd juridisch proces. Door deze totale afwijzing kan er nu zelfs niet over de jaarbegroting in het Congres worden gedebatteerd. Indien de Catalanen de motie niet voor dinsdag intrekken, betekent dit een definitieve breuk in ieder overleg tussen de Catalaanse en Spaanse regeringen en een zeer onzekere toekomst voor president Sánchez. Want zonder begroting kun je nu eenmaal niet regeren.

Hoofdstuk 25

Ik beschuldig (Jo acuso)

Vandaag is de rechtszaak tegen EU lidstaat Spanje begonnen. Onder toezicht van de internationale pers beschuldigen de Catalaanse politici en burgerleiders de regeringen van Spanje, de PP regering van Mariano Rajoy en de PSOE regering van Pedro Sánchez, dat zij van een politieke onenigheid een juridische zaak hebben gemaakt. In plaats dat zij de wens van de Catalanen om onafhankelijk van Spanje te worden oplossen door te praten, te overleggen en er over te stemmen, heeft Spanje de organisatoren van het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid voor het gerecht gesleept.

De Audiencia Nacional en het Hooggerechtshof hebben de politici en de burgerleiders vervolgens onder valse voorwendselen van hun vrijheid beroofd en hen in het schavot gestopt. Het Openbaar Ministerie van Spanje heeft toen, samen met de onderzoeksrechter van het Hooggerechtshof, de Audiencia Nacional en andere rechtbanken een politieke proza tegen de politici en burgerleiders opgesteld wegens rebellie en aanzet tot tumultueuze opstand. Het Spaanse OM baseert haar aanklacht op geen enkel feit, want die zijn er gewoonweg niet.

Het gerechtelijk vooronderzoek zit dusdanig vol met juridische ongeregeligheden dat zij bij de Europese aanvragen voor uitlevering van de Catalaanse politici de justitie elders in Europa tot wanhoop bracht. Maar het resulteerde niet tot uitlevering. De Duitse justitie van Sleeswijk-Holstein weigerde de leider van de zogenaamde „tumultueuze” opstand, de Catalaanse president Carles Puigdemont, aan Spanje uit te leveren.

Het Hooggerechtshof laat de Catalaanse gevangenen, die zich bij herhaling vrijwillig bij de rechtbank hebben gemeld toen ze voor verhoor werden opgeroepen, tijdens het proces niet vrij. Want „het gevaar voor vluchten voor de Spaanse justitie zou extreem hoog zijn”. Hierdoor kunnen de Catalanen zich niet samen met hun advocaten voorbereiden op hun verdediging. Zij en hun advocaten krijgen bovendien pas op het allerlaatste moment toegang tot

de benodigde documenten over het proces, of soms zelfs helemaal niet. Maar het Hooggerechtshof weigert ieder uitstel van het proces.

De rechtbank laat geen internationale waarnemers toe want, zo argumenteert zij, „dat is alleen de gewoonte in dictatoriale regimes, maar niet in een democratische rechtsstaat zoals Spanje. Bovendien is de rechtszaal te klein om ook nog tien internationale waarnemers toe te laten”.

De Catalaanse vicepresident, de ministers, de voorzitter van het Parlement en de leiders van de burgerbewegingen ANC en Omnium Cultural klagen het Spaanse Hooggerechtshof en het Audiencia Nacional daarom aan dat zij onrechtmatig van hun vrijheid worden berooft, dat hun burgerrechten en politieke rechten, en die van het Catalaanse volk dat hen gekozen heeft, worden geschonden en dat zij geen eerlijk proces krijgen. Zij klagen de Spaanse justitie aan dat haar normen niet overeenkomen met die van justitie elders in Europa. Waar de Belgische, Zwitserse, Schotse en Duitse justitie verdachten beoordelen op voldongen feiten, verdenkt en veroordeelt de Spaanse justitie haar burgers op basis van hun politieke overtuiging.

Zij klagen het Constitutioneel Hof aan omdat deze een oordeel over hun beroepszaken tegen hun onvoorwaardelijke gevangenneming onrechtmatig lang uitstelde. Alleen hongerstakingen van de Catalaanse gevangenen brachten dit Hof er toe dat zij pas na een jaar, in plaats van de wettelijk maximale termijn van een maand, haar oordeel gaf over hun onmiddellijke vrijating. Dit oordeel luidde: „geweigerd”.

De Catalaanse leiders klagen de Spaanse justitie en de politie aan dat deze hen vernedert en mishandelt, tegen de grenzen van marteling aan.

De Catalaanse politieke gevangenen klagen Spaanse staat aan omdat de gerechtelijke macht zich direct bemoeit met de samenstelling van het democratisch gekozen Catalaanse Parlement. De onderzoeksrechter van het Hooggerechtshof legt het Catalaanse Parlement op wie er wel en wie er niet mag stemmen en wie wel of niet als president van de regering mag worden aangesteld.

In de komende weken en maanden zullen de Catalaanse leiders, welke ironisch genoeg zelf in de beklaagdenbank zitten, aantonen dat Spanje een despotische, autoritaire en ondemocratische staat is die het onwaardig is om bij de westelijke democratische gemeenschap gerekend te worden.

„Ik beschuldig” (Jacuse) is een geschrift uit 1898 van schrijver Emile Zola tegen de politieke aanklacht van de Franse staat versus kapitein Dreyfus. Het lijkt er op dat we na 120 jaren niet erg zijn opgeschoten.

Hoofdstuk 26

Licht aan het eind van een lange tunnel

Afgelopen Zaterdag 16 Februari riepen de burgerorganisaties ANC en Omnium Cultural de Catalanen op om te protesteren tegen het politiek gerechtelijk proces tegen de Catalaanse leiders. In mijn dorp besloten we als afdeling van het ANC om een bus te huren, zoals we wel vaker doen, zodat de mensen tegen een aannemelijke prijs naar de protestdemonstratie kunnen gaan. Het bleek echter al gauw dat er ook een tweede bus gereserveerd moest worden. Dat was een goed signaal en daar zou het niet bij blijven.

Zaterdagmiddag togen we dus met twee bussen van 50 personen vol naar Barcelona. De „mani” (manifestatie = protestdemonstratie) zou op Gran Via de les Corts Catalanes worden gehouden. Er zou gelopen worden vanaf Plaça Espanya tot aan Plaça Universitat, ruim twee kilometer verderop. Van lopen bleek echter weinig sprake te zijn. De deelname was dermate massaal dat het gehele traject, en daarbuiten, overvol met mensen stond. De organisatie van het protest schatte het aantal deelnemers op een half miljoen. De gemeentepolitie van Barcelona hield het op 200.000. Duidelijk zijn in ieder geval de foto 's die de bomvolle Gran Via laten zien. Wat een contrast met het protest vorige week in Madrid! Daar organiseerden de Partido Popular, Ciutadans en de fascistische partij VOX een protest tegen president Snchez omdat hij een cordinator, niet eens een onderhandelaar!, voorstelde om met de Catalanen te praten over het politieke conflict. Een protest tegen besprekingen om tot een oplossing van een politiek probleem te komen. Hoe ondemocratisch kun je zijn! De PP stelde toen vanuit geheel Spanje gratis bussen ter beschikking. De Plaça Colon, met de immense Spaanse vlag die president Aznar indertijd in een opwelling van nationalisme had geplant, vulde zich echter met een schamele 45.000 personen. Dat was alles. Op een bevolking van 45 miljoen mensen wist men niet meer enthousiastelingen

op te trommelen om een middag te gaan protesteren tegen de „Catalaanse coupplengers” zoals zij deze doorgaans noemen. Desalniettemin had het zijn effect. Onder druk van dit protest en van leden van zijn PSOE partij brak president Sánchez ieder plan om met de Catalanen te gaan praten abrupt af.

Het massale protest in Barcelona draaide uit op een feestelijke bijeenkomst. De neerslachtige, bedrukte stemming door de onderdrukking, de opheffing van de Catalaanse autonomie, rechtsvervolgingen en de aanhoudende beledigingen door de Spaanse politici en de media had plaats gemaakt voor lichtjes in de ogen van de demonstranten en een glimlach op het gezicht. De hoop op een goede afloop is weer terug.

Daar hebben de eerste hoorzittingen van de Catalaanse leiders in het Hoogerechtshof zeker aan bijgedragen. De aangeklaagden waren zeer stellig in hun betoog dat dit een politiek probleem is en geen juridisch, en dat deze rechtszaak daarom nooit had mogen plaats vinden. Zij klaagden de aanklagers en het gerechtshof aan en dienden de vragen van hun advocaten en van het OM van degelijke repliek. Ook in de hoorzittingen van de tweede week blijkt hoe slecht de aanklagers hun werk hadden voorbereid en hoe zij de realiteit verdraaien. Fouten in de vertalingen van Catalaanse documenten en uitspraken die uit hun verband worden gerukt waardoor deze een geheel andere betekenis krijgen zijn aan de orde van de dag. Documenten die worden aangevoerd door de aanklager, maar de aangeklaagden en hun verdediging nog nooit hebben gezien. Tot en met spelfouten in de naam van een woonplaats. Josep Rull (minister van territoriale zaken): Ik zou het OM en de rechtbank vriendelijk willen vragen om mijn woonplaats correct te spellen. Men schrijft: „Terrassa”, en niet: „Terassa”. De aanklager herhaalde „TER-RAS-SA” lettergreep voor lettergreep als een kleuter die op school een nieuw woordje leert. Het Spaanse imperium kent en begrijpt haar kolonie eigenlijk maar amper. Met chirurgische precisie halen de Catalaanse leiders de argumenten van hun aanklagers stukje bij beetje onderuit, totdat er niets meer van de argumenten en het bewijs tegen hen over blijft. De Openbaar aanklager, de landsadvocaat, Spanje in het algemeen, worden zenuwachtig. Zelfs koning Felipe VI wordt uit de kast gehaald om de zaak te redden. Deze verwees deze week op indirecte wijze naar de lopende rechtszaak tijdens de internationale juristen conferentie, een adviesorgaan van de VN, in Madrid. Hij zei dat „het onaanvaardbaar is om zich te beroepen op een zogenaamde democratie die boven de wet staat. Want zonder respect voor de wet is er geen samenleving en democratie mogelijk.” Advocaat Alonso Cuevillas (@JaumeAlonsoCuev) antwoord hem hierop in een tweet: „Niet de wet staat boven democratie Noch de kalender voor de verkiezingen staat boven het recht van verdediging Noch de eenheid van Spanje staat boven het principe van de strafwet”

De verdediging wilde Felipe VI als getuige horen. Met als excuus dat de koning onaantastbaar is liet het Hooggerechtshof dit niet toe. Nu heeft hij zichzelf, evenals in zijn toespraak op 3 Oktober 2017, blootgesteld en partij gekozen. Indien het vonnis reeds geschreven is, wordt zij bij deze bekrachtigd door de koning. Het licht aan het eind van de tunnel is reeds zichtbaar. Maar we hebben nog een stukje te gaan voordat we er uit zijn en van onze vrijheid kunnen genieten.

Voorlopig zitten de Catalaanse leiders, en met hen de gehele Catalaanse gemeenschap, nog in de beklagdenbank. De boosheid onder de Catalaanse bevolking vanwege deze rechtzaak, het onrecht van anderhalf jaar onvoorwaardelijke gevangenis en de onwaardige behandeling door Spanje blijkt ook uit het succes van de algemene staking die gisteren, donderdag 21 Februari, gehouden werd. Op de staking van 3 Oktober 2017 na was dit de grootste van de afgelopen decennia. Desnoods zullen er nog meer komen om de Catalaanse politici te bewegen de onafhankelijke Republiek waar te maken en om Spanje tot onderhandelen te dwingen. Maar dit keer over de te verdelen activa en passiva. Want een referendum is de revue gepasseerd. Alle Spaanse politieke partijen, inclusief de socialistische PSOE van Snchez, hebben aangetoond dat ze niet willen praten over de zelfbeschikking van de Catalanen.

Enkele engelstalige artikelen over het gerechtelijk proces in de Catalaanse krant ARA:

- Former president of the Catalan National Assembly refutes the prosecutor’s narrative of tumultuous demonstrations
- Catalan Ex-Minister Bassa in court: „Independence was proposed as something to be negotiated””
- Former Catalan minister Rull in court: „a referendum is possible under the Spanish Constitution”
- The former Catalan minister Turulls harsh replies to the Spanish public prosecutor
- Former MEP Romeva, on trial in Spain: „I consider myself a political prisoner”
- Dominique Nogueres: ”It seems as if the outcome of the trial has already been decided”

92HOOFDSTUK 26. LICHT AAN HET EIND VAN EEN LANGE TUNNEL

Hoofdstuk 27

Catalaanse burgerleider Jordi Cuixart beschuldigt de Spaanse staat

27.1 Een vreedzaam protest als basis voor de aanklacht

De verhoren van de aangeklaagde Catalaanse politici en burgerleiders in het gerechtelijk proces is afgesloten met de ondervraging van Jordi Cuixart, voorzitter van de culturele vereniging Omnium Cultural. Sinds 16 Oktober 2017 zit hij in voorlopige hechtenis wegens de beschuldiging van oproer. De aanleiding hiervoor is de protestmanifestatie op 20 September voor het gebouw van de Catalaanse ministerie van Economische Zaken. Daar hield de Guardia Civil toen een huiszoeking. Een spontane mensenmenigte verhinderde dat zij het gebouw de gehele dag konden verlaten. Beter gezegd: zij wilden en durfden dat niet. Het protest werd vervolgens gedirigeerd door het ANC en Omnium. Voor de deur had de Guardia Civil twee auto's geparkeerd. Gedurende de gehele dag klom het publiek en journalisten op deze auto's, waardoor ze zwaar beschadigd werden. Ook bleek dat de auto's onafgesloten waren met geweren erin. De verdenking is daarom dat de Guardia Civil een gewelddadige actie door het publiek wilde uitlokken om de aanklacht van oproer of rebellie te onderbouwen. De wapens bleven echter onaangeroerd. Alleen de munitie werd uit de auto gehaald en later ergens in Barcelona terug gevonden. Aan het einde van de dag klommen Jordi Cuixart en Jordi Sànchez, voorzitter van het ANC, met toestemming van de politie op de auto om het publiek te zeggen dat de protestbijeenkomst afgelopen was en dat zij zich nu vreedzaam moest verspreiden. Het beeld van Cuixart en Sànchez op

de politieauto is de directe aanleiding van de aanklacht wegens oproer.

27.2 Het betoog van Cuixart

Cuixart hield bij zijn verhoor een vurig betoog dat hij als voorzitter van *Omnium Cultural* vreedzame, democratische en culturele beginselen aanhoudt. Nooit en te nimmer heeft hij opgeroepen tot geweld bij welke protestdemonstratie dan ook. In zijn verklaring zegt hij: De verklaringen die ik voor onderzoeksrechter Llarena aflegde waren om uit de gevangenis te komen. Dit is nu niet meer mijn prioriteit. Ik ben een politieke gevangene. Na vijfhonderd dagen gevangen te zijn is mijn prioriteit niet meer om uit de gevangenis te komen, maar om aangifte te doen van de schendingen van de fundamentele rechten. Voor het hoofdkantoor van *Omnium* in Barcelona volgden de mensen de directe uitzending van de ondervraging op een projectiescherm. Op slag kreeg de vereniging ter bescherming van de Catalaanse taal, welke in 1961 tijdens de onderdrukking van het Franco regiem werd opgericht, er 4000 leden bij. *Omnium Cultural* is met haar 140.000 leden daarmee de grootste vereniging in Cataloni geworden, groter nog dan *ms que un club* (meer dan een club) *FC Barcelona*.

27.3 Het verhoor

Bij de ondervraging suggereert de openbaar aanklager door zijn woordkeuze continu een sfeer van geweld. U LANCEERDE een tweet voor een MASSAAL protest? Cuixart: Iedere organisator van een protestbetoging roept op tot een zo n groot mogelijke deelname. Dit is de meest normale gang van zaken en een fundamenteel recht in een democratie. De aanklager beschuldigt Cuixart dat hij de Guardia Civil en de secretaris van de rechtbank die met de huiszoeking belast was, verhinderde om het ministerie te kunnen verlaten omdat het publiek een gewelddadige menselijke muur vormde die *No pasaran* (Ze komen er niet langs) scandeerde. Cuixart citeerde het gedicht waarin deze uitspraak voorkomt. Het stamt uit de slag van Verdun in 1916. Het werd ook in de burgeroorlog gebruikt en later door Joan Manuel Serrat tot een lied gemaakt. Kan iemand die een gedicht citeert als rebel worden gekenmerkt? De protestbijeenkomst was dusdanig vreedzaam dat de bar naast het ministerie gewoon open bleef en haar klanten kon blijven ontvangen.

27.4 Geen lijk, geen rechtszaak

Hoewel de aanklager geweld suggereerde, heeft hij geen enkele specifieke vraag gesteld, niet aan Cuixart en niet aan de andere aangeklaagde Catalaanse leiders, naar de misdaad die zij zouden hebben gepleegd. Zij worden beschuldigd van oproer of rebellie en zouden daarom geprobeerd hebben om de gevestigde macht van de Spaanse Staat op georganiseerde en gewelddadige manier omver te werpen. Geen enkele vraag daarover van de aanklagers, niet over de organisatie, niet over het door hen gevoerde geweld. Niets, want de misdaad van georganiseerd geweld is er gewoonweg niet. De perverse Spaanse justitie heeft om niets Cuixart 15 maanden van zijn leven beroofd. Dit gerechtelijk proces zou onmiddellijk gestopt moeten worden en de gevangenen vrij moeten laten. Zoniet, dan toont dit aan dat dit een politiek proces is, een farce.

Hoofdstuk 28

Operatie Copernicus: de Spaanse regering weet van niets

28.1 Vicepresidente Sáenz de Santamaría in het nauw

Bij de derde fase in dit gerechtelijk proces is het woord aan de getuigen. Er zijn een 500 getuigen opgeroepen. De eerste die verhoord werd was de Spaanse ex-vicepresidente Sáenz de Santamaría. Zij wist niets af van „Operatie Copernicus”, waarmee 6000 man van de Policia Nacional en Guardia Civil vanuit geheel Spanje naar Catalonië werden overgebracht om het referendum tegen te houden. Deze gehele operatie, waaronder de drie cruiseschepen waar de Policia Nacional logeerden, kostte de Spaanse belastingbetaler 87 miljoen Euro. Sáenz de Santamaría voelde zich duidelijk op haar gemak bij de ondervragingen van het OM, de landsadvocaat en de volksaanklager VOX. Zij ging er prat op in dat zij nooit heeft toegegeven aan enige onderhandeling over een datum en de voorwaarden voor een referendum in Catalonië. In algemene termen beschuldigde zij de Catalanen van het gepleegde politiegeweld: Iedere Spanjaard heeft dit gezien. Er was een belegering van mensenmassa's onder aandrang van gemeenteraadsleden en gekozen bestuurders. Haar bravoure verminderde echter bij de vragen door de verdediging. De advocaten vroegen naar specifieke feiten waar zij weinig of geen antwoord op kon geven. Wat was de intentie van Operatie Copernicus? Om de Catalaanse politie bij te staan of om hen te vervangen? Waarom verbrak men op 1 Oktober plotseling de coördinatie met de Mossos d'Esquadra? Waarom gaf men geen gehoor aan het gerechtelijk bevel van het Catalaanse Gerechtshof om proportioneel op te treden en de cohesie van de burgersamenleving intact te laten bij het tegenhouden van het referendum? Waarom

is men in de loop van de middag met het politiegeweld gestopt? Waarom heeft de Spaanse regering geen pardon gevraagd aan de bevolking die onder het politiegeweld heeft geleden? Voldeed de politie aan de aanbevelingen van het OCDE (zoals het alleen onder de gordel slaan met de stok)? Ze wist niets van deze operatie en wie verantwoordelijk was om haar en de president te informeren. Vicepresidente Sáenz de Santamaría ontweek de antwoorden en sprak zichzelf op een aantal punten tegen, zoals het aantal gewonden onder de politie en dat de Catalaanse autonomie werd gentervenieerd vanwege de onafhankelijkheidsverklaring. Later tijdens de ondervraging beweerde zij namelijk dat zij niet wist of de onafhankelijkheidsverklaring in de staatscourant was gepubliceerd en dus juridische gevolgen had ¹. Als vicepresidente was zij hoofd van de Spaanse geheime dienst CNI. Op de vraag van een advocaat of zij vindt dat het CNI niet loyaal is omdat deze geen stembriefjes en stembussen heeft gevonden, antwoordde zij kortaf „Nee” ².

28.2 President Rajoy haalt zijn informatie uit de krant

Na Sáenz de Santamaría was het de beurt van de Spaanse ex-president Rajoy. Bij de ondervragingen door de aanklagers gaf de voorzitter van de rechtbank, rechter Marchena, hem ruimschoots de gelegenheid om zijn politieke visie uit de doeken te doen, net zoals hij bij de aangeklaagde Catalaanse leiders had gedaan. Ook hij was er trots op dat hij de grondwet en de soevereiniteit van het gehele Spaanse volk had verdedigd tegen een kleine groep die een referendum over hun onafhankelijkheid wilden houden. In één van zijn antwoorden verwees hij naar de getuigenis van Sáenz de Santamaría. Deze had hij zojuist had gelezen via een Internetkrant, zo beweerde hij. Het is namelijk tegen de wet dat getuigen met elkaar communiceren over wat er gezegd is in

---

¹De onafhankelijkheidsverklaring door het Parlement op 27 Oktober 2017 is tot heden toe niet in de Catalaanse staatscourant gepubliceerd en drukt dus alleen een politieke intentie uit, maar heeft geen juridische waarde. Desalniettemin voerde de Spaanse regering de opschorting van de Catalaanse autonomie in onder het mom van grondwetsartikel 155, ontsloeg de Catalaanse regering, ontbond het Catalaanse Parlement en legde nieuwe verkiezingen op, dit alles geheel illegaal tegen dezelfde grondwet in, welke opnieuw door de onafhankelijkheidsbeweging werden gewonnen.

²Als vicepresidente van de Spaanse regering beschuldigde zij de Mossos d'Esquadra dat zij niet loyaal aan de grondwet waren omdat zij niets hadden gedaan om het referendum tegen te houden. Zij gebruikte dit argument als reden voor het gewelddadig politieoptreden van de Guardia Civil en Policia Nacional. De Mossos hadden echter zonder gebruik van geweld meer stembussen in beslag genomen dan de Guardia Civil en Policia Nacional samen.

de rechtszaal. Rajoy kan zich geen enkele ontmoeting met de Baskische president Iñigo Urkullu herinneren waarin hij gesproken had over het Catalaanse conflict. Hij zegt dat hij als president vele mensen gezien en gesproken heeft en zich daarom de ontmoetingen met Urkullu zich niet meer herinnert. Ook wist hij niets met betrekking tot Operatie Copernicus. Hij bemoeide zich nooit met de uitvoering van het politie optreden, ook niet in zijn periode als minister van binnenlandse zaken onder Aznar, maar alleen met de politiek kant. Rajoy vernam het politieoptreden via de Spaanse televisie en zei dat hij die dag alleen met vicepresidente Sáenz de Santamaría, die ook op het presidentiele paleis Moncloa verbleef, telefonisch contact heeft gehad. Bij het zien van de videobeelden in de rechtszaal betreurde hij het politiegeweld en zei dat als het illegale referendum niet had plaats gevonden, dit geweld ook niet was gebeurd. De Spaanse president en vicepresidente kwamen naar het Hoogerechtshof als getuige. Maar gedurende de ondervragingen door de advocaten moesten zij zich steeds meer verdedigen. Marchena onderbrak regelmatig de ondervragingen toen zij door de advocaten onder druk werden gezet. Door de coulante houding van Marchena in het voordeel van Rajoy en door zijn getuigenis, samen met die van de vicepresidente, veranderde hij en zijn regering in de de facto aangeklaagden van deze rechtszaak.

28.3 Minister van binnenlandse zaken weet niets van de politieoperatie

Evenals de president en de vicepresidente wist ook de verantwoordelijke minister van binnenlandse zaken, Zoido, weinig of niets af van de politieoperatie Copernicus en het gewelddadig politieoptreden op 1 Oktober. Minister Zoido antwoordde de advocaten doorgaans met: „Dat weet ik niet” of: „Ik ben me daar niet van bewust”. De verantwoording van de gehele politieoperatie en het gewelddadig optreden wordt daarmee in de schoenen van de staatssecretaris en het hoofd van de Guardia Civil, de los Cobos, geschoven. De Spaanse regering houdt zich blijkbaar niet met dergelijke technische details bezig die twee miljoen Catalanen en de gehele wereld op 1 Oktober 2017 tot consternatie brachten. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat de Spaanse politici tegenover het Hoogerechtshof liegen of dat zij totaal onverantwoordelijk en ongeschikt zijn om een land te leiden. Achteraf gezien wordt Zoido er op betrapt dat hij in zijn getuigenis gelogen heeft. De openbaar aanklager vroeg hem of hij iets wist over aankoop van wapens door de Catalaanse politie. Zoido antwoordde dat de Mossos eind 2016 een aanvraag hadden ingediend om oorlogswapens te kopen met „heel veel” munitie. De Guardia

Civil adviseerde hem toen dat de aankoop van dit soort wapens en de hoeveelheid er van niet nodig was voor de Mossos d'Esquadra. Zoido keurde de aanvraag daarom af. Of er ook granaatwerpers bij waren wist Zoido zich niet meer te herinneren. De huidige Catalaanse minister van binnenlandse zaken en politiek verantwoordelijke voor de Mossos d'Esquadra, Miquel Buch, doet aangifte dat Zoido hiaten in zijn geheugen heeft en de realiteit verdraaid. De Mossos d'Esquadra hadden hun aanvraag onderbouwd dat zij de geweren nodig hadden in hun strijd tegen het terrorisme.

28.4 La CUP weigert verhoort te worden door VOX

Na de verhoren van de Spaanse regering was het de beurt van twee ex-parlementsleden van de Catalaanse politieke partij La CUP. Zij weigerden om de vragen van de volksaanklager, de fascistische partij VOX, te beantwoorden. „Uit respect voor de democratie, de vreemdelingen en de gelijke rechten van de vrouw weiger ik de vragen van VOX te beantwoorden”, zei Antonio Banyes. Ook Eullia Reguant liet zich in vergelijkbare bewoordingen uit. De voorzitter van de rechtbank, Marchena, legde uit dat zij als getuigen wettelijk verplicht zijn om de vragen van alle aanklagers te beantwoorden. Banyes en Reguant hielden voet bij stuk. Zij krijgen daarom een boete van 2500 Euro en lopen het risico op gevangenisstraf. Het is niet te rijmen dat een extreem rechtse politieke partij als VOX de functie als aanklager krijgt in deze politieke rechtszaak. Notabene tijdens een verkiezingscampagne.

28.5 Baskische president Urkullu verteld over zijn rol als bemiddelaar

De dag daarna, 28 Februari, werd de president van Baskenland, Urkullu, verhoord. In dit verhoor verklaarde hij dat hij als intermediair (beter gezegd: boodschapper) had opgetreden tussen de toenmalig Spaanse president Rajoy en de Catalaanse president Puigdemont. De laatste had hem hierom gevraagd. Hij vertelde dat hij meerdere ontmoetingen met Rajoy heeft gehad en dat deze iedere onderhandeling voor het houden van een referendum weigerde. Ook weigerde Rajoy op 26 Oktober garantie te geven om de Catalaanse autonomie niet te intervenieren door middel van grondwetsartikel 155 indien Puigdemont vervroegde verkiezingen zou uitschrijven. Urkullu toont aan dat Rajoy halsstarrig ieder overleg weigerde en bovendien zijn overeen-

komst met de socialisten al klaar had liggen om de Catalaanse autonomie sowieso te intervenieren.

28.6 Partijdigheid van Marchena

In de derde week van de rechtszaak drukt de voorzitter, Marchena, steeds meer zijn stempel. Hield hij in het begin van het proces nog de schijn van onpartijdigheid op, nu wordt zijn partijdigheid steeds meer zichtbaar. De advocaat van Jordi Cuixart, Benet Salellas, wilde bij het verhoor van de verantwoordelijke minister van de Spaanse politie, Zoido, de video 's projecteren van het politiegeweld op 1 Oktober in Sant Juli de Ramis, het stemlokaal waar Puigdemont zou gaan stemmen. Maar Marchena liet dit niet toe. Ook de getuigenis van Puigdemont, n van de centrale figuren in deze zaak waar de verdediging om had gevraagd, verbied Marchena. Terwijl zijn politieke tegenstander, president Rajoy, uitgebreid zijn politieke betoog in de rechtszaal kon houden.

28.7 Het imago van Spanje

Aan de hand van verschillende signalen is te merken dat het imago van Spanje als democratische rechtsstaat wegzakt in het moeras.

- De Spaanse regering ontkent dat zij op de hoogte was van de politieoperatie Copernicus. Laat staan dat zij er de verantwoordelijkheid voor neemt. Voor zover zij het politiegeweld niet afdoet als fake news van de Catalanen, deze stelling is nauwelijks vol te houden, schuift zij, net zoals de aanklager, de schult op de Catalaanse regering die het referendum had georganiseerd.
- Ook het vertrek van de Spaanse minister van buitenlandse zaken naar de EU zou een signaal kunnen zijn dat de campagne van Global Spain om het imago van Spanje als democratie op te krikken en tegen de „fake news” van de Catalanen, mislukt is.
- Ada Colau, de burgermeesteres van Barcelona, heeft zich met haar politieke beweging Barcelona En Com altijd afzijdig van de Catalaanse afscheidingsbeweging gehouden. Uit politiek winstbejag heeft zij nooit duidelijkheid willen geven over het maatschappelijk debat dat iedere Catalaan bezighoudt en dat tot een diep politiek conflict met de Spaanse staat heeft geleid. Nu verklaarde zij voor het Hoogerechtshof dat er

niet elf Catalaanse leiders terecht staan, maar twee miljoen Catalaanse stemmers. Ook vertelde zij dat de materiele schade nihil was vergeleken met een gewone protestbijeenkomst of een algemene staking. Colau kiest na lange tijd schoorvoetend de kant van de winnende partij en is, hoe ironisch, daarmee een goede politieke graadmeter hoe Spanje er voor staat.

- Alleen koning Felipe VI deed bij de opening van het World Mobile Congres in Barcelona begin deze week nog een wanhopige poging. In zijn openingstoespraak verkondigde hij afgelopen week dat Spanje een moderne democratie is met een eerlijke justitie. Maar wie interesseert zich op een telefoon beurs dat nou? Wanneer de koning, net als Borell, zal worden weggestuurd is nog onbekend. Maar ook in Spanje gaan geluiden op dat men het koningshuis steeds minder ziet zitten als het legitiem hoofd van het land.

Hoofdstuk 29

Een taal zonder rechten, een onderworpen land

(El testimoni del representant d'ERC Joan Tardá caracteritza la causa daquest judici i la voluntat d'independència a Catalunya. Tardá va començar el seu testimoni parlant en Catal. Judge Marchena li va prohibir abruptament perquè la llei Espanyola només permet parlar en idioma matern pels acusats. El Jordi Badia descriu aquesta episodi a la seva manera original.)

De getuigenis in de rechtszaak van de ERC afgevaardigde Joan Tardá is kenmerkend voor de oorzaak van deze rechtszaak en de onafhankelijkheidswil van Catalonië. Als getuige begon hij in zijn eigen taal, het Catalaans, te spreken. Rechter Marchena verbood hem dit abrupt omdat volgens de Spaanse wet alleen de aangeklaagden in hun eigen taal mogen getuigen. Jordi Badia beschreef deze episode op onnavolgbare wijze.

Woensdag 27 Februari, 's-ochtends in de rechtszaal van het Hoogerechtshof, ondervraging van Joan Tardá. De landsadvocaat vraagt hem naar de heer „Iob”. „Wie? Llobet?” antwoord hij. De verwarring is logisch: het Castilliaans heeft de toon van „ll” (wordt uitgesproken als „lj”, vert.) verloren, evenals de „t” aan het eind. Omdat het bovendien niet de Catalaanse „j” heeft (net zoals het engels, frans, occitaans, italiaans,) „Iobé” zou perfect „Llobet” kunnen zijn. Tardá faalt dus in zijn moeite om het woord correct te interpreteren, een inspanning die de catalaans sprekenden iedere dag moeten doen wanneer ze woorden horen zoals „deu” („moet”) of „dèu” („god”)?, „juny” („Juni”) of „lluny” („ver weg”)?

Kort nadat de landsadvocaat duidelijk had gemaakt dat hij de heer Jov'e bedoelt, bekomenteerde Tardá door te zeggen dat men zich een klein beetje meer zou moeten inspannen, zoals het hoort: „Zoveel kost dat nou ook weer niet, met een klein beetje interesse” Natuurlijk, kost zoiets niets. In dit geval, indien de landsadvocaat correct de „j” had uitgesproken, had iedereen haar

direct begrepen. Maar nee: de sprekers van de eerste taal interesseren het zich niet om te spreken naar iemand van de tweede taal.

Het volgende legt duidelijk een detail bloot. Vlak voordat dat Tardá zegt „Zoveel moeite kost dat nou ook weer niet”, laat de landsadvocaat zien hoe de vork in de steel steekt: „Ik kan ook ‚Khove’ (spreek uit als ‚Gove’) zeggen”, waarin hij duidelijk de Spaanse beginklank „j” liet horen. Oftewel: „Als ik er zin in heb, dan doe ik geen enkele moeite om mijn best te doen”. Om het met andere woorden te zeggen: „Ik verneder me om te proberen dat je me begrijpt, en nog lever je kritiek...” En altijd op dezelfde bedreigende toon...

Het is duidelijk dat in deze dialoog twee tegengestelde houdingen zijn waar te nemen: die van iemand die een minimum respect opeist en die van iemand die vindt dat de ander alleen maar dankbaar zou moeten zijn, want hij vindt dat hijzelf al genoeg moeite doet. In plaats dat de spreker zijn best doet om te worden begrepen, of te accepteren dat hij zich misschien niet duidelijk geformuleerd heeft, dreigt hij om zich nog meer af te sluiten, om nog meer obstakels op te werpen zodat zijn toehoorder zich nog meer moet inspannen. Dit is de houding van de landsadvocaat en, in het verlengde hiervan, een ieder in deze zaal die de macht heeft, oftewel alle vertegenwoordigers van de Spaanse staat.

Om te beginnen met de voorzitter, rechter Marchena. Enkele minuten daarvoor, direct nadat de volksafgevaardigde plaats had genomen, vond er een zeer illustratieve conversatie plaats. Tardá zei: „Ik zal in het Catalaans spreken” en Marchena, de zeer fijnzinnige rechter Marchena, interrumpeerde hem onmiddellijk om hem duidelijk te maken dat er geen haar op zijn hoofd is die daar aan denkt. „Dit is een slechte start”, werpt hij hem toe alsof hij een klein kind is.

En opgelet hoe de fijnzinnige Marchena zijn verbod onderbouwt: „Één ding is dat de rechtszaal het recht aan iedere aangeklaagde heeft toegekent om zich in zijn eigen taal te kunnen uitdrukken, zonder uitzondering, maar welke door de manier waarop de vertaling werd aangeboden werd geweigerd. Een geheel ander iets is echter dat de getuigen zich niet in de officiele taal uitdrukken, etc.”

Om aan te tonen en zodat iedereen, de gehele wereld, het kan zien en horen, vroeg de afgevaardigde Tardá zonder omwegen: „Heb ik het recht om in het Catalaans te antwoorden?” En rechter Marchena antwoorde hem fijnzinnig: „Nee”. Punt uit. „Nee, Tardá, ik heb het je al eerder gezegd: in deze zaal hebben de mensen geen rechten als het de rechtszaal haar niet uitkomt.”

In het originele artikel kan de video worden bekeken (en vergeleken worden met de behandeling die de fijnzinnige aan, bijvoorbeeld, Rajoy, Sáenz en Zoido verleende).

Het is niet nodig om er lang over na te denken. De essentie van deze gebeurtenissen is de minachting die de Spaanse staat toont tegenover het prinsdom Catalonië, deze „oncontroleerbare regio” die wil stemmen en voor eigen rekening de dingen wil gaan doen. De enige relatie die de Spaanse staat verstaat is die van de onderwerping. Een staat die denkt dat we alleen de rechten hebben zij aan ons verleend. Als gevolg daarvan is het ook logisch dat zij denkt dat we haar daar alleen maar dankbaar voor moeten zijn.

Tardá sprak over wraak: „Deze rechtszaak wordt uit wraak gehouden”, zei hij voordat de fijnzinnige hem opnieuw interrumpeerde. Het is wraak, ja. Maar het is vooral dat men niet in staat is om op een andere manier een relatie te onderhouden dan deze, waar men nooit van afgeweken is. Een omgangsvorm, eenmaal onderworpen, reeds sinds 1714.

Hoofdstuk 30

Dreft en Ajax

Als er één vakgebied is dat bekend staat om het verdraaien van de waarheid, dan is dat wel de politiek. Zeker in de aanloop naar de verkiezingen doen politici de dingen vaak mooier voor en beloven zij meer dan zij kunnen waarmaken. De aankomende verkiezingen (op 28 April de vervroegde Spaans nationale verkiezingen en op 26 Mei de Europese-en gemeenteverkiezingen), hebben zeker hun invloed op het juridisch proces tegen de Catalaanse leiders. Des te meer omdat de fascistische partij VOX als aanklager in dit proces een prominente rol krijgt.

In 2017 en 2018 was de PP politicus Enric Millo vertegenwoordiger van de Spaanse regering in Cataloni. Nadat de Catalaanse autonomie tijdelijk werd opgeheven, onder het excuus van grondwetsartikel 155, en haar regering ontslagen werd, nam Millo, letterlijk, plaats op de stoel van de legitieme president Carles Puigdemont. Gisteren, 5 Maart, getuigde hij in de rechtszaak tegen de Catalaanse regeringsleiders, de presidente van het Parlement en de twee leiders van de burgerbewegingen. Hij mocht uitgebreid zijn verhaal doen toen hij door de aanklagers (de openbaar aanklager, de landsadvocaat en VOX) werd ondervraagd.

Zijn verhaal is als volgt samen te vatten:

- Voordat het referendum op 1 Oktober 2017 plaats vond, waren er al kleine opstanden en spanningen in de Catalaanse samenleving waarin hij zich grote zorgen om maakte. Als concreet voorbeeld, de enige, noemde hij een muurbekladding met: „dood aan Millo”. Zijn dochter had zelfs geholpen de muur schoon te maken. Wie de tekst had geschreven is onbekend.
- Daarnaast werd de politie belaagd en uitgescholden. Millo refereert hier naar de protesten voor de gebouwen waar de politie huiszoekingen deed op zoek naar stembriefjes en stembussen. De mensen zongen daar

uit protest liedjes en zwaaiden met zelf uitgeprinte stembriefjes voor het referendum met daarop „Ja” en „Neen”.

- Volgens Millo werden er brandende voorwerpen naar de kazernes van de Guardia Civil gegooid. In werkelijkheid werd er n brandende trui richting een kazerne geworpen.
- Millo beschuldigt de CDR groeperingen dat zij op het protest van 20 September de oorzaak waren van de agressieve sfeer. Het CDR werd echter pas vlak voor het referendum van 1 Oktober opgericht.
- Er waren vele gewonden onder de politie toen zij hun taak uitvoerden bij het tegenhouden van het referendum. Hij zegt dat hij agenten had bezocht met gebroken extremiteiten. Geen enkele politie agent had zich de dag na het referendum echter ziek gemeld. De staatssecretaris van veiligheid, Nieto, had de vorige dag verklaard dat er geen agenten gewond waren geraakt.
- Millo beweert stellig dat er geen enkele charge door de Spaanse politie en Guardia civil op de dag van het referendum was uitgevoerd. De gehele wereld die de beelden van het politiegeweld heeft gezien, kan dit tegenspreken.
- Volgens zijn zeggen stonden bij de stemlokalen een muur van mensen die de politie in hun werk verhinderde. Millo gebruikt hier exact hetzelfde woordgebruik als de openbaar aanklager in zijn aanklacht.
- Daarnaast werd volgens hem Fairy (het Spaanse merk van Drecht) op de vloeren van de stemlokalen uitgegoten zodat de politie zou uitglijden. Er is echter geen enkel politierapport dat melding van maakt van een „Fairy” aanval.

De verklaring van Millo bestaat uit overdrijvingen, verdraaiingen van de realiteit en directe onwaarheden die een sfeer van sociale spanning, tumult en oproer opwekken zonder dat hij concrete feiten noemt. Wanneer door de advocaten daarom wordt gevraagd, is het antwoord: „Dat weet ik niet” of: „Ik was daar niet bij”. Het is ontstellend hoe Millo liegt over de ontkenning van het politiegeweld tijdens het referendum. Hij schoffeert daarmee de mensen die direct onder het politiegeweld hebben geleden en de kiezers die zich erdoor bedreigt voelden toen zij in de rij stonden om te gaan stemmen. Ex-minister van gezondheidszorg in ballingschap, Toni Comín, zegt dat de 1066 burgergewonden door het politiegeweld nauwkeurig zijn gedocumenteerd en de informatie er van op het Internet publiekelijk toegankelijk is. President

Quim Torra zegt in een Tweet: „Je hebt leugens, je hebt onwaarheden en daarna heb je de verklaringen van de heer Millo”.

Het contrast tussen de vrijheid van ondervraging door de aanklagers en die van de verdediging is overduidelijk. Marchena beperkt op onbeschaamde manier de advocaten over het type vragen, de onderwerpen van hun vraag en onderbreekt hen regelmatig daarvoor. De advocaten mogen bijvoorbeeld niet verwijzen naar een interview van Millo in een krant. In zijn weerwoord zegt de betreffende advocaat dat de aanklager uitgebreid naar Tweets refereerde bij de ondervraging van de aangeklaagden. Marchena: „Een Tweet is iets geheel anders dan een interview”. (Trouwens, de aanklager verwees bij de ondervraging van Turull ook naar een interview en trok diens uitspraken toen volledig uit het verband.)

De „Fairy aanval” werd bijzonder populair op de sociale media. De eliminatie van Real Madrid (sinds het Franco regiem hét symbool van Spanje) uit de Champions League door Ajax, maakt de schoonmaak van de Spaanse reputatie compleet.

Hoofdstuk 31

De kroongetuige

De kroongetuige in de rechtzaak tegen de Catalaanse leiders is waarschijnlijk wel het hoofd van de Policia Nacional en de Guardia Civil, kolonel Diego Pérez de los Cobos. Van hem moet duidelijk worden wie opdracht heeft gegeven voor het politiegeweld tegen het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid, welke criteria er daarvoor golden, waarom de Spaanse politie corpsen op eigen houtje opereerden en niet met de Mossos d'Esquadra overlegden en waarom dit geweld in de loop van de middag opeens ophield.

Aan het begin van de ondervraging vraagt Marchena naar de naam, beroep en burgerlijke staat van de los Cobos. Maar hij vraagt hem niet of hij ooit in aanraking met justitie is geweest, wat de president van de rechtbank wettelijk verplicht is. De los Cobos is vervolgt geweest voor marteling van de Baskische activist Kepa Urrea in 1992, maar werd nooit veroordeeld. Momenteel lopen er gerechtelijke onderzoeken bij de rechtbanken van Barcelona, Sant Carles de la Ràpita, Girona en Lleida tegen de Spaanse politie eenheden en tegen hem wegens het politiegeweld tijdens het referendum. Hij komt er zelf voor uit dat hij als vrijwilliger bij de Guardia Civil meehielp bij de staatsgreep van 1981, maar is daarvoor nooit beschuldigd.

Bij herhaling beweert de los Cobos de passieve houding van de Mossos d'Esquadra en zegt dat deze de neiging hadden om het referendum toe te laten. Net als de minister van binnenlandse zaken, Zoido, en de staatssecretaris van binnenlandse veiligheid, Nieto, legt de los Cobos met regelmaat de schuld van de passieve houding tijdens het referendum bij het hoofd van de Mossos d'Esquadra, majoor Trapero. Zijn naam laat hij vele malen vallen tijdens de uitgebreide antwoorden aan de openbaar aanklager als iemand waarmee moeilijk valt samen te werken. Het is opmerkelijk dat rechter Marchena hem geen stro in de weg legt bij deze beschuldigingen. Trapero kan zich namelijk niet verdedigen, want er is geen advocaat van hem in de rechtszaal. Daarnaast loopt er wel een aanklacht tegen hem bij het Audiencia Nacional voor

rebellie waar hij elf jaar gevangenisstraf voor kan krijgen. De verklaringen van de Los Cobos kunnen Trapero grote schade toebrengen in die rechtszaak. Het is algemeen bekend dat het succes van de Mossos d'Esquadra bij het oplossen van de terroristische aanvallen op 17 Augustus 2017 in Barcelona en Cambrills kwaad bloed heeft gezet bij de Guardi Civil. Deze laatste speelde een marginale rol daarin en voelde zich duidelijk gepasseerd. De Los Cobos en de minister zoeken nu wraak daarvoor. Waarom Trapero en andere politiefunctionarissen bij het Audiencia Nacional worden aangeklaagd en niet hier bij het Hoogerechtshof, is onduidelijk en bovendien tegen het internationale recht dat een misdaad moet worden berecht in de jurisdictie waar deze heeft plaatsgevonden. Het maakt de verdediging van de aangeklaagde Catalanen en politiefunctionarissen er in ieder geval niet gemakkelijker op. Maar dat is misschien wel juist de bedoeling.

De los Cobos vindt zelf dat het politiegeweld op 1 Oktober met „grote zorgvuldigheid” („exquisiet”) en proportioneel werd gebruikt. Hij beweert dat de Policia Nacional en Guardia Civil nooit geweld gebruiken tegen vreedzame burgers. Met „Voor de stemlokalen stond een muur van vijandige en gewelddadige mensen” gebruikt hij exact hetzelfde woordgebruik als in de aanklacht van het OM wordt beschreven. De los Cobos beweert daarnaast dat ouden van dagen en kinderen als schild werden gebruikt, want deze stonden vooraan in de menigten. „Een Guardia Civil moest er zelfs een kind verwijderen om het te beschermen.” Ook zegt hij dat de politie direct tot actie overging om het stemmen te stoppen toen zij bij de stembureaus arriverden, want „er viel niet met de mensen te praten”. Maar technisch gesproken konden dit geen politiecharges worden genoemd. Het „exquisiet proportioneel” politieoptreden op de dag van het referendum kan in deze 722 video 's worden bekeken.

Advocaat Jordi Pina wilde bij de ondervraging van de los Cobos dieper ingaan op het begrip „politiecharge” omdat deze bij hoog en laag beweerde dat er geen charges door de politie waren uitgevoerd. De los Cobos definieert een charge als „Het eventueel onder dwang leegruimen van een ruimte of het verwijderen van een groep mensen die de toegang van de politie belemmeren of weerstand bieden bij het uitoefenen van hun functie”. Toen Pina hem vroeg of hij daaronder ook verstaat het slaan van mensen met politieknuppels die met de handen omhoog op de grond zitten, greep de voorzitter van de rechtbank, Marchena, in dat deze vraag irrelevant is en verhinderde dat de los Cobos moest te antwoorden. Marchena zei dat hiermee de schuldvraag bij de politie wordt neergelegd in plaats dat de onschuld van de aangeklaagden wordt aangetoond. Maar ja, het is het één of het ander. Indien de Catalaanse leiders worden beschuldigd van rebellie met gewapend geweld, op straffe van 25 jaar gevangenis, omdat zij het politiegeweld zouden hebben uitgelokt,

moet de verdediging de mogelijkheid krijgen om aan te tonen dat dit niet zo is. En in het geval dat zij dit kunnen bewijzen, ligt de oorzaak en de schuld van het politiegeweld tijdens het referendum bij de politie zelf, haar leiding (de los Cobos) en de Spaanse politici. Het Hoogerechtshof werpt bij dit proces allerlei beperkingen voor de verdediging op om dat te voorkomen¹. Want met dit proces staat de reputatie van Spanje als een democratische rechtsstaat ter discussie. Rechter Marchena, het Spaans Hoogerechtshof, vormt een cruciaal onderdeel van de Spaanse staat en vertegenwoordigt in dit politieke proces dus haar belangen. Het Hoogerechtshof is daarom per definitie partijdig.

De kroongetuige leverde uiteindelijk weinig duidelijkheid over de gewelddadige rebelle van de aangeklaagde Catalanen. Daarentegen drukt hij zich in algemeenheden uit, ontkent het gewelddadig politieoptreden en spreekt zichzelf vaak tegen. Na drie weken rechtzaak is er nog geen enkel concreet feit genoemd dat op geweld door de Catalanen wijst. Logisch, want de rebelle van de Catalanen bestaat alleen maar in het hoofd van onderzoeksrechter Llarena, zo oordeelde de Duitse rechtbank over de uitlevering van president Puigdemont.

---

¹Getuigen die door de verdediging werden voorgesteld, zoals Scotland Yard, VN commissie leden van de mensenrechten en de hoofrolspelers in deze zaak, koning Felipe VI en president Puigdemont, worden geweigert. Videos van het politiegeweld kunnen niet in de rechtzaal worden getoond en bepaalde vragen mogen door de advocaten niet worden gesteld. Daarnaast hebben de aangeklaagden door hun gevangenschap nihil contact met hun advocaten en kunnen daardoor niet of weinig hun verdediging voorbereiden. De families mogen gedurende de wekenlang durende de hoorzittingen alleen tijdens de lunchpauzes voor slechts 10 minuten contact hebben. Zij vermelden dat de lange dagen van de zittingen (soms duren deze 10 uur), de korte nachtrust en de dagelijkse reis van en naar de gevangenis hen fysiek uitputten.

Hoofdstuk 32

Majoor Trapero haalt de aanklacht van rebellie onderuit

32.1 De aanklacht van rebellie

Als gevolg van het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid heeft het Openbaar Ministerie een aanklacht opgetuigd tegen de Catalaanse politici en burgerleiders. De aanklacht zegt dat zij rebellie, een gecoördineerde en gewelddadige opstand, tegen de gevestigde orde hebben gepleegd. Om het gewelddadige aspect van deze zogenaamde opstand te onderbouwen, beweert het OM dat de Catalaanse politie, de Mossos d'Esquadra, de gewapende arm vormde van de Catalaanse regering van president Puigdemont.

Het OM onderbouwt deze stelling omdat de Mossos zich passief zouden hebben opgesteld tijdens de dag van het referendum en niets deden om het stemmen tegen te houden. Het hoofd van de Mossos d'Esquadra, majoor Trapero, welbekend vanwege zijn efficiënt optreden tegen de terroristen na de aanslagen in Barcelona en Cambrills in de zomer van 2017, wordt daarom ook voor rebellie aangeklaagd. Het OM eist daarvoor elf jaar gevangenisstraf tegen hem. Deze aanklacht is echter in behandeling bij een andere rechtbank, het Audiencia Nacional. In de rechtszaak tegen de Catalaanse leiders bij het Hoogerechtshof werd hij op initiatief door de volksaanklager, de extreem rechtse politieke partij VOX, opgeroepen om te getuigen. Omdat er echter een andere aanklacht tegen hem loopt, is hij niet verplicht om daar gehoor aan te geven. Gezien de belangrijke rol die de Catalaanse politie in de gewelddadige rebellie zou hebben gehad, zag men hem, evenals het hoofd van de Guardia Civil en Policia Nacional, als een sleutelgetuige. Hoewel dus niet verplicht, verscheen Trapero afgelopen Donderdag in de hoorzaal van het Hoogerechtshof.

32.2 De getuige verteld

De ondervraging duurde in totaal zes uren. Trapero gaf op precieze manier antwoord op alle vragen die hem werden gesteld. Vooral het OM ondervroeg hem op grondige en soms zelfs agressieve manier: „Waarom zijn de scholen niet op de Zaterdag voor het referendum ontruimd?” Trapero antwoordde doorgaans op koele en zakelijke toon: „De mensen hielden er allerlei activiteiten die niet verboden waren. Bovendien was er geen opdracht van de openbaar aanklager of van de rechter daarvoor.”

In zijn getuigenis verteld hij dat hij zich tussen twee vuren in voelde zitten. Aan de ene kant was er de druk van de politici, met name zijn politiek hoofd, minister van Binnenlandse Zaken Quim Forn. Hij noemde het optreden van de politici op een gegeven moment zelfs onverantwoordelijk en vertelde dat hij hen had voorgesteld om het referendum af te gelasten. Want met twee miljoen mensen die willen gaan stemmen en een politiemacht van 15.000 man was het risico op confrontatie erg hoog. Aan de andere kant moest hij gehoor blijven geven aan de Spaanse wet, zo zei hij. Trapero heeft aan de Catalaanse politici toen duidelijk gezegd dat hij altijd aan de Spaanse wet, de openbaar aanklager en de rechter gehoor zou blijven geven. President Puigdemont heeft hem toen gezegd dat hij moest blijven doen wat zijn werk van hem vroeg. Wat Trapero verteld, komt overeen met wat Puigdemont zelf ook altijd heeft gezegd: hij wilde niet dat de Catalaanse Republiek uit bloed geboren zou worden en dat de ambtenaren gedwongen zouden worden om tegen de wet in te handelen.

32.3 De samenwerking tussen de politiecorpsen

De openbaar aanklager in Cataloni had bevolen het referendum tegen te houden. De Mossos hadden daarvoor een gedetailleerd plan gemaakt. Voor het ontruimen, verzegelen en bewaken van alle stemlokalen zou men 70.000 man politie nodig hebben gehad; een onmogelijke opgave. Volgens Trapero kwam de Guardia Civil met een vaag plan om het referendum tegen te houden, terwijl de Policia Nacional geen enkel plan indiende. Op een gegeven moment werd het hoofd van de Guardia Civil en Policia Nacional, Perez de los Cobos, door de openbaar aanklager aangewezen als coördinator van de drie politiecorpsen, zonder dat het hoofd van de Catalaanse politie daarover vooraf werd geïnformeerd, laat staan geraadpleegd. Het toezicht van de Catalaanse politie werd de facto dus zomaar bij de Catalaanse regering weggehaald en ondergebracht bij het Spaanse ministerie van Binnenlandse

Zaken. Trapero was het daar niet mee eens, maar accepteerde de beslissing van de openbaar aanklager.

32.4 Alleen proportioneel geweld

Vlak voor het referendum, op 27 September, kwam echter het bevel van rechter Mercedes de Armas dat men ten allen tijde de vrede en de samenhang onder de bevolking moest bewaren. Dit was voor Trapero de reden dat hij alleen proportioneel geweld tegen de bevolking zou gebruiken om het referendum te stoppen. Men kwam overeen dat de Mossos d'Esquadra in groepen van twee agenten langs de stemlokalen zou gaan om deze te ontruimen en te verzegelen en dat de Guardia Civil en Policia Nacional voor de openbare orde zouden zorgen. In de vroege ochtend trof men echter grote menigten voor de stemlokalen aan, wat het verzegelen van de stemlokalen onmogelijk maakte. In totaal heeft de Catalaanse politie een honderdtal lokalen kunnen verzegelen. Ondertussen vielen de Guardia Civil en Policia Nacional op brute manier de mensen aan die voor de stemlokalen stonden opgesteld. Trapero voelde zich door de los Cobos professioneel aangevallen omdat deze hem als hoofd van het politiecorps in een kwaad daglicht had gezet voor zijn uitspraak om voorzichtig te zijn met het gebruik van geweld. Hij spreekt de los Cobos dus lijnrecht tegen in diens bewering dat de Mossos zich inactief opstelden. Zijn verhaal geeft een totaal ander beeld dan in de aanklacht wordt beschreven, namelijk dat de Guardia Civil en de Policia Nacional het initiatief namen om gewelddadig op te treden tegen de stemmers van het referendum.

32.5 Bereid om Puigdemont te arresteren

De klap op de vuurpeil van deze getuigenis is dat Trapero verteld dat hij op 25 Oktober, twee dagen voordat de motie over de Catalaanse onafhankelijkheid in het Parlement op 27 Oktober zou worden gestemd, aan de openbaar aanklager had meegedeeld dat er een politieteam klaar stond om Puigdemont en zijn ministers te arresteren indien daar opdracht voor wordt gegeven. Trapero geeft dus duidelijk aan dat het Catalaanse politiecorps altijd gehoorzaam is gebleven aan de Spaanse wet. Ook zei hij dat hijzelf niet voor de Catalaanse onafhankelijkheid is, maar dat zijn persoonlijke mening hem niet belette zijn werk op professionele manier uit te voeren. De stelling van het OM van rebellie door de Catalanen wordt met de getuigenis van Trapero volledig onderuit gehaald. Of het Hooggerechtshof Trapero geloofd, moet nog maar worden gezien. De ironie wil dat de Spaanse justitie met de aanklacht

tegen Trapero één van haar eigen mensen, iemand die tegen de Catalaanse onafhankelijkheid is en altijd trouw aan de Spaanse wet is gebleven, vervolgt voor het zwaarste delict dat er in de wetgeving bestaat.

32.6 De rechter ondervraagt de getuige

Opvallend in deze hoorzitting was dat de openbaar aanklager Trapero niet mocht ondervragen over een vergadering met de Catalaanse politici voorafgaand aan het referendum. Het OM protesteerde hier heftig tegen, maar Marchena hield voet bij stuk, omdat de volksaanklager VOX Trapero daarover al had ondervraagd. Aan het einde van de hoorzitting stelde Marchena echter zelf de vraag die het OM had willen stellen en vroeg hem waarom hij tot tweemaal toe een onderhoud met de Catalaanse politici had aangevraagd. Trapero antwoordde dat hij aan de politici wilde vragen om het referendum af te gelasten en zei hen dat hijzelf niet voor de Catalaanse onafhankelijkheid is. Met de ondervraging door de voorzitter van de rechtbank breekt Marchena de juridische regels en roept bovendien de verdenking op dat het Hof partijdig is.

Hoofdstuk 33

Op zoek naar misbruik van belastinggeld

33.1 Getuigen over geldmisbruik

Andere getuigen in de vierde week van dit gerechtelijk proces, dat beter een farce kan worden genoemd, gingen voornamelijk over de aanklacht wegens misbruik van belastinggeld door de Catalaanse politici. Hiervoor werden bedrijfsleiders ondervraagd die opdrachten van de Catalaanse regering uitvoerden, zoals die van Unipost die brieven van de Generalitat aan de kiezers zou hebben verstuurd en van grafische bedrijven en drukkerijen die propaganda materiaal zouden hebben ontworpen en gedrukt. Geen van deze partijen zijn echter ooit door de Generalitat, de Catalaanse overheid, betaald. Zij deden dit werk in opdracht van de burgerbeweging Omnium Cultural of betaalden het gedane werk uit eigen zak. Dit gaat het begrip van de openbaar aanklager te boven. Eigenlijk begrijpt niemand in Spanje nog steeds niet dat de Catalaanse onafhankelijkheid niet voortkomt uit een klein groepje politici en burgerleiders, maar dat haar oorsprong in een brede laag van de bevolking ligt.

33.2 Protestdemonstratie in Madrid

De protestdemonstratie van vandaag in Madrid is een ander bewijs daarvan. Vijfhonderd bussen rijden naar Madrid, een reis van ruim 500 kilometer, om in het hart van Spanje te protesteren tegen deze farce en tegen de schendingen van de fundamentele rechten. In tegenstelling tot de protestdemonstratie van de PP, Ciutadans en VOX een aantal weken geleden op het plein Plaza de Colón, betaald iedereen deze reis uit eigen zak. Uiteindelijk deden er volgens

120HOOFDSTUK 33. OP ZOEK NAAR MISBRUIK VAN BELASTINGELD

de gemeentepolitie van Madrid en de afgevaardigde van de Spaanse regering 18.000 mensen aan het protest mee. Met 500 bussen en een gemiddelde capaciteit van 50 personen per bus overtreft men dit aantal reeds. Gezien de beelden lijkt de schatting van 120.000 deelnemers, volgens de organisatoren van de protestdemonstratie, meer realistisch. De hoge opkomst geeft het grote ongenoegen van de Catalaanse gemeenschap weer. Om een idee te geven, zouden er ook zoveel Nederlanders naar, bijvoorbeeld, Parijs afreizen om te gaan protesteren?

Hoofdstuk 34

Heksenjacht op gele strikken

34.1 De commissie

Als gevolg van de val van de Spaanse regering staan in Spanje de verkiezingen weer voor de deur. Deze zal op 28 April gehouden worden. Op het moment dat er verkiezingen worden uitgeschreven, treedt het regiem van de kieswet in werking. De zogenaamde Kiescommissie kijkt er op toe dat deze wet wordt nageleefd. Haar principiele taak is om er op toe te zien dat het verkiezingsproces op transparante en eerlijke manier wordt gehouden en zij controleert het Kiesbureau bij de uitvoering van haar taak. De commissie bestaat uit acht rechters van het Hooggerechtshof (twee daarvan vormen deel van de rechtzaal die de Catalaanse leiders moeten veroordelen), vijf hoogleraren in het recht, een secretaris en een directeur. De directeur heeft geen stemrecht in de commissie.

34.2 De jacht

Als protest tegen de politieke gevangenen die momenteel terecht staan, hangt het in Cataloni vol met gele linten en strikken. Op de balkons van de huizen, op relingen van wegen, bruggen en viaducten en ook aan de gebouwen van overheidsinstellingen. De kieswet bepaald echter dat gedurende de periode van de verkiezingscampagne de overheidsgebouwen een „neutrale” sfeer moeten uitstralen en dat ze daarom geen symbolen van een bepaalde politieke voorkeur mogen dragen. De grote vraag is dus nu of het protest tegen de politieke gevangenen een bepaalde politieke voorkeur uitstraalt of niet. De kiescommissie vindt van wel. Nogmaals: twee leden van deze commissie zitten in het tribunaal tegen de Catalaanse leiders. Hetzelfde tribunaal dat de deelname van de ultrarechtse partij Vox als volksaanklager in dit proces de

neutraliteit van de verkiezingen niet beïnvloedt. De kiescommissie droeg de Catalaanse president Quim Torra daarom vorige week op om alle gele linten van de Catalaanse overheidsgebouwen weg te halen, en wel binnen vierentwintig uur. Nu hing er een spandoek aan de balkonreling van het Paleis van de Generalitat waarop staat: „Vrijheid voor de politieke gevangenen”, samen met de afbeelding van het gele lint. President Torra schreef een protest aan omdat de gele linten geen politieke voorkeur van een bepaalde partij vertegenwoordigen. De linten zijn een protest en worden door een brede laag van de bevolking, en daardoor ook door verschillende politieke partijen van allerlei ideologieën, ondersteund. Torra zegt daarom dat de gele linten onder het recht van vrije meningsuiting vallen. De kiescommissie hield voet bij stuk en Torra vroeg om juridische raad aan de Catalaanse Ombudsman. Deze raadde aan om de gele linten tijdens de verkiezingsperiode weg te halen. Als reactie hierop liet de Catalaanse president het spandoek op het balkon aan de Plaça Sant Jaume vervangen door een ander met dezelfde tekst maar met een kleurloos lint met rode streep er doorheen. Ondertussen werd hij door de kiescommissie aangeklaagd wegens wettelijke ongehoorzaamheid omdat hij niet binnen het tweede ultimatum van vierentwintig uur aan de eis van de kiescommissie had voldaan. Hiervoor loopt Torra zelfs het risico dat hij uit zijn functie als president wordt gezet. Dat zou dan een nieuwe, dramatische, stap betekenen in de onderdrukking van de democratische keuze van de Catalanen. Op last van de rechter moest ook het spandoek met het kleurloze lint worden verwijderd. De Mossos d'Esquadra werd opgedragen hierop toe te zien. De Catalaanse politie en de ambtenaren op het Paleis van de Generalitat moeten gehoor te geven aan de Spaanse wetgeving en justitie. Zoals altijd heeft de Catalaanse regering nooit haar ambtenaren tot wettelijke ongehoorzaamheid willen dwingen.

34.3 Politie controleert op scholen

De heksenjacht op gele linten gaat zelfs zo ver dat de Mossos d'Esquadra ook openbare scholen bezoekt op zoek naar gele linten. Kasten en laden van leraren worden doorzocht op zoek naar geel materiaal. Zelfs een muurtekening met het thema „Vrede” dat gemaakt werd door de leerlingen, moet worden afgedekt omdat het een geel lintje bevat.

34.4 Het derde spandoek

En aan het balkon van het Paleis van de Generalitat hangt wederom een nieuw spandoek, de derde binnen een week tijd. Deze werd dit keer opgehangen door de politici van het bureau van de president zelf in plaats van door beampten. Dit keer bevat het spandoek niet de tekening van een geel of kleurloos lint, maar alleen de tekst „Recht op vrijheid van meningsuiting, artikel 19 van de rechten van de mens”. Want het gaat hier niet om een symbooltje, een stom geel lintje zoals we hier op onze jas dragen. Waar het om gaat is de vrijheid van meningsuiting en van protest. En wanneer deze worden aangetast, dan komen alle vrijheden op losse schroeven te staan en betekent dat het einde van de democratische rechtsstaat.

34.5 Een jaar gevangen, maar geen spoor van een misdaad

Vandaag, 23 Maart 2019, is het een jaar geleden dat Parlementsvoorzitter Carme Forcadell, presidentskandidaat Jordi Turull en de politici Dolors Bassa, Josep Rull en Raul Romeva gevangen genomen werden nadat zij zich vrijwillig bij het Hooggerechtshof voor verhoor hadden gemeld. De foto waarop zij van hun familie afscheid nemen voor de deur van het gerechtsgebouw, toont de bezorgdheid op hun gezichten. Rull en Turull herinneren er aan dat onderzoeksrechter Llarena met hun vangenneming de samenstelling van het Parlement wijzigde en de instelling van Rull als president van Cataloni voorkwam. Want de dag daarvoor had hij zich in het Parlement daarvoor gepresenteerd en op 24 Maart zou de tweede stemming daarover plaats vinden. Romeva toont het menselijk leed achter dit drama. Deze dag herinnert hem eerder aan de verjaardag van zijn dochttertje dan aan zijn vangenneming. De fractievoorzitster van ERC, Marta Rovira, week die dag uit naar Zwitserland waar zij als politieke vluchteling wordt erkent. De Catalaanse leiders worden gevangen gehouden omdat zij gewelddadige rebelle tegen de overheid zouden hebben gepleegd. Na vijf weken van hoorzittingen in het Hooggerechtshof is daar nog steeds geen enkel spoor van te vinden.

Het is onmogelijk dat onder deze omstandigheden een normale verkiezingen kunnen worden gehouden. Hoewel grondwetsartikel 155 (de opschorting van de Catalaanse autonomie) niet meer actief is, de facto verkeert Cataloni in staat van beleg.

Hoofdstuk 35

De zesde week van het proces tegen de Catalaanse leiders

35.1 Het hoofd van de Guardia Civil in Catalonië

Deze dagen leerden we van het hoofd van de Guardia Civil in Catalonië, Daniel Baena, dat hij al in 2015 op eigen initiatief politieonderzoek deed tegen Catalaanse politici zonder dat er aanwijzingen waren van crimineel gedrag. Op dat moment was er nog geen Catalaanse regering en president Puigdemont was burgemeester van Girona, ver weg van de Catalaanse nationale politiek. Aanleiding voor dit onderzoek was de motie die in het Catalaanse Parlement werd aangenomen over de Catalaanse politieke situatie. De openbaar aanklager in Catalonië, Zaragossa, gaf hem vervolgens opdracht om al het doen van de Catalaanse politici na te gaan. Zelfs normale politieke activiteiten werden door hem gerapporteerd als pogingen om Spanje op te breken. Om een voorbeeld te noemen: de Catalaanse regering nam in die periode meer mensen in dienst om de belastingdienst te versterken en te verbeteren. Baena volgde dit op de voet omdat dit duidelijk een belangrijke stap kon zijn in de richting van de Catalaanse onafhankelijkheid. In 2012 was dit echter reeds door de Catalaanse regering en het Parlement overeengekomen. Het was dus een gewone politieke invulling van een besluit dat werd genomen lang voordat de Catalaanse onafhankelijkheid in de politiek ter sprake was. Bij herhaling beweert Baena als getuige van het Hooggerechtshof dat hij alleen mogelijke misdadige feiten onderzocht en geen politieke ideeën. In dezelfde periode sprak Baena reeds over „opstand” („sedicio”) in zijn politierapporten. Dit werd door de rechtbank nummer 13 in Barcelona overgenomen en later bij de arrestatie van de leiders van de burgerbeweging in Oktober 2017

ook door het Audiencia Nacional, en vervolgens door het Hooggerechtshof bij monde van onderzoeksrechter Llarena en de openbaar aanklager. De aanklacht van opstand en oproer begon dus allemaal bij Baena en vervolgde haar weg via de openbaar aanklager en de verschillende rechtbanken. Deze politieonderzoeken, lang voordat de zogenaamde misdaad werd begaan, toen de hoofdrolspeler van de zogenaamde rebelse opstand (president Carles Puigdemont) nog niet op het toneel van de nationale politiek aanwezig was, en daarom illegaal waren, maakt al het bewijsmateriaal van deze rechtszaak onbruikbaar. Advocaat Ana Bernaola mocht Baena daarover niet verder ondervragen en rechter Marchena verzekerde dat deze politieonderzoeken niet zullen worden gebruikt voor de veroordeling. Logisch, want illegaal verkregen bewijsmateriaal zou de gehele rechtszaak tenniet doen. Maar het gerechtelijk onderzoek en de aanklacht van het OM is wel op deze politierapporten gebaseerd

Baena noemt de periode vanaf 20 September tot 27 Oktober (toen de Catalaanse autonomie onder curatele van de Spaanse regering kwam te staan) een periode van opstand en rebellie. Maar er is in al die tijd niemand gearresteerd geweest anders dan de politici voor ondervraging, welke daarna weer werden vrijgelaten.

De verdediging vroeg hem ook of het Twitter account Tácito van hem afkomstig was. Deze Twitter gebruiker beledigde doorgaans de leiders van de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging. Baena zegt van niet. Uit een geluidsfragment van een interview met de krant Público is echter te horen waarin hij toegeeft de eigenaar van dit account te zijn. Baena is dus fervent tegenstander van de Catalaanse onafhankelijkheid en liegt daarover tegen de rechtbank.

35.2 Andere getuigen

Andere leden van de Guardia Civil spreken zonder uitzondering over de opstandige sfeer en de gewelddadige mensenmenigte die hen belegerden en „de haat in de ogen van de mensen die hen angst aanjoegen zoals ze nog nooit gehad hadden”. Een Guardia Civil zegt dat hij op 1 Oktober gewond raakte bij de protesten. Bij doorvragen van verdediging blijkt dat hij zich aan zijn voet pijn had gedaan toen hij tegen de mensenmenigte aanduwde.

Een internationale waarnemer van het referendum, de Duitse oud-parlementariër Bernhard von Grünberg, zegt dat hij alleen geweld van de Spaanse politie heeft gezien. Ze gebruikten knuppels en rubberen kogels. Hij zag verscheidene gewonden onder de bevolking, maar geen enkele onder de politieambtenaren. Hij zegt een groot respect te hebben dat de mensen rustig bleven en

de vreedzaamheid bewaarden, ondanks de grote consternatie door het geweld van de politie.

Het OM is naarstig op zoek naar misbruik van overheidsgeld door de Catalaanse politici. Tot nog toe heeft men geen enkele Euro gevonden die de Catalaanse overheid aan het referendum heeft besteed. De aanklager vroeg daarom of zijn komst en verblijf in Catalonië door de Catalaanse regering was betaald. „Om mijn onafhankelijkheid als waarnemer en andere activiteiten voor de VN te garanderen, betaal ik dit soort activiteiten altijd zelf.” antwoordde hij. Zijn getuigenis voelde als een frisse wind door de muffe rechtszaal waarin doorgaans met verdraaiingen en overdreven verklaringen het geweld en een opstand in de schoenen van de kiezers wordt geschoven. Voor het eerst hoorden we in deze rechtszaal een getuige onomwonden de waarheid vertellen zoals wij die hier in Catalonië ervaren.

Hoofdstuk 36

Spaanse zenuwen

36.1 Interview Borell

Dat we het in Cataloni als gevolg van het politieke conflict niet gemakkelijk hebben, mag duidelijk zijn. De rechtszaak tegen de leiders, de gerechtelijk vervolgingen, beperkingen van fundamentele vrijheden en de leugens, beledigingen en bedreigingen die we dagelijks van de Spaanse media en de politici moeten aanhoren, vormen een constante psychologische druk. Deze dagen maakte de landsadvocaat bekend dat zij iedereen die met het stemmen op het referendum herkenbaar op de video's staat, wil gaan aanklagen. In totaal gaat het om zo'n 2,2 miljoen Catalanen. Maar ook de Spaanse overheid voelt zich bepaald niet rustig. Dat bleek deze dagen weer eens uit het interview dat minister van BuZa, Borell, had op het Duitse TV kanaal DW news met Tim Sebastian in zijn programma Conflict zone. Het interview kende verschillende momenten van spanning, zoals toen hij gevraagd wordt over de gevangenschap van de president van het Catalaanse Parlement, Carme Forcadell. Op een gegeven moment zegt Borell dat de interviewer liegt en stopt met het beantwoorden van de vraag, doet de microfoon af en loopt weg van de opname. Later komt hij op aandringen van zijn medewerkers terug voor de camera. Dit maakt het echter alleen maar erger, want hij sluit het interview af dat Sebastian zich beter zou moeten voorbereiden. Waarop deze hem antwoordt dat hij geen interview afneemt om het de minister gemakkelijk te maken.

36.2 Petitie Franse parlementsleden

Begin deze week ondertekenden 41 Franse parlementsleden van verschillende partijen, waaronder La Repblica En Marxa van de Franse minister president

Macron, een petitie tegen de onderdrukking en gerechtelijke vervolgingen van de legitiem gekozen Catalaanse leiders. Niemand minder dan de president van het Spaanse Hooggerechtshof en de Hoge juridische Raad, Carlos Lesmes, uitte kritiek hierover tegen de voorzitter van de Franse Senaat, Grard Larcher. De Franse regering liet echter weten dat zij het volste vertrouwen in de Spaanse democratie en rechtsstaat heeft. De initiatiefnemer van de petitie, François Calvet, meldt dat de ondertekenaars van de petitie onder grote druk worden gezet om de petitie in te trekken.

36.3 Rapport aan VN

Internationale waarnemers bij het gerechtelijk proces rapporteren de ongegegheden van de rechtszaak bij de UN en noemen het gerechtelijk proces een politieke rechtszaak. Zij bekritisieren dat:

- Er verschillende rechtszaken over hetzelfde geval lopen. Hierdoor kunnen getuigen niet openlijk spreken omdat er elders een rechtszaak tegen hen loopt.
- De advocaten worden vaak beperkt door rechter Marchena in hun vraagstelling aan de getuigen.
- De verdediging mag geen video s tonen om de getuigen te confronteren met de beelden.
- De aanklagers worden door de rechtbank in het voordeel gesteld.

Verscheidene Europarlementariërs klagen in een persconferentie over de partijdigheid van de rechtszaal. Marc Demesmaeker noemt het proces zelfs een farce.

36.4 Europa

Het heeft lang geduurd, maar beetje bij beetje begint men in Europa te begrijpen hoe Spanje in werkelijkheid functioneert, namelijk niet als een democratie maar als een autoritaire staat. De Catalanen, en ook de Basken, weten dit al lang en ondergaan de Spaanse praktijken dagelijks. Het zal echter nog wel een tijdje duren en er zullen nog veel dingen gebeuren voordat de internationale gemeenschap begrip heeft voor een onafhankelijke Catalaanse Republiek. Maar het tij is aan het keren en het is slechts een kwestie van tijd. En Spanje weet dat ook. De vrijheidsbeperkingen, de censuur, de gerechtelijke vervolgingen, zelfs het politieautootje dat al zes weken voor mijn

deur staat geparkeerd om te voorkomen dat er weer iemand een pot gele verf tegen de gevel van het gerechtsgebouw aan gooit, zijn duidelijk een teken van de zenuwen van de Spaanse staat.

Hoofdstuk 37

Verbod van gele strikken, censuur en ander leed

De reden dat in Spanje de overheidsgebouwen tijdens de verkiezingscampagnes geen politiek gekleurde symbolen mogen dragen is om te voorkomen dat een zittende overheid de keuze van de kiezers niet kan beïnvloeden. Gezien het politieke debat over de Catalaanse onafhankelijkheid van Spanje zou de Spaanse vlag dus ook van de gebouwen moeten worden verwijderd. Vooralsnog ziet de Spaanse Centrale Kiescommissie (JEC) dit echter geheel anders en houdt zich alleen bezig met een kruistocht tegen de gele strikken. De kiescommissie eiste deze week zelfs dat de gele strik van de Catalaanse handelsdelegatie in Londen moet worden verwijderd. In hoeverre deze strik de kiezers in Spanje beïnvloedt, is echter een raadsel.

President Torra deed deze dagen aangifte tegen het JEC bij het Openbaar Ministerie omdat de gele strikken geen partij politieke propaganda is, maar een protest tegen de politieke gevangenen welke door een brede laag van de bevolking wordt gedragen. Dat de strikken moeten worden verwijderd is volgens Torra daarom een beperking van de vrijheid van meningsuiting. Het OM klaagt Torra op haar beurt weer aan wegens wettelijke ongehoorzaamheid omdat hij niet binnen 24 uur gehoor gaf aan de JEC. Deze commissie is echter een administratief orgaan, en geen juridische, zoals een rechter of openbaar aanklager. De aanklacht wegens wettelijke ongehoorzaamheid is daarom ongefundeerd. De Catalaanse president loopt echter wel het risico om te worden afgezet vanwege deze aanklacht indien een rechter hem daar toch voor zou veroordelen.

In iedere stad, dorp of gehucht worden de openbare scholen, het gemeentehuis, zwembad of welk openbaar gebouw dan ook gecontroleerd op de aanwezigheid van gele strikken. Zelfs het spandoek aan het stadhuis van Port de la Selva met de tekst „Vrijheid voor vreedzame vissen” (wat in het Cata-

laans bijna hetzelfde klinkt als „Vrijheid voor politieke gevangenen”) moet van de kiescommissie van worden verwijderd. En owee...

Ook de Catalaanse omroep is onder vuur komen te liggen. In hetzelfde kader van de aankomende verkiezingen op 28 April aanstaande, mag de Catalaanse omroep daarom niet meer „politieke gevangenen” of „politici in ballingschap” zeggen. Deze censuur wordt door de omroep en de journalisten natuurlijk hevig bekritiseerd. Het valt daarom te bezien of ze dit bevel van zelfcensuur zullen opvolgen. Geen gehoor geven aan de JEC zou wel eens zeer desastreuze gevolgen voor de Catalaanse omroep kunnen hebben. De rechtse en ultra rechtse politieke partijen staan al lange tijd te popelen om de Catalaanse media aan banden te leggen of zelfs te sluiten.

Daarnaast wordt de uitzending over de protestdemonstratie van 16 Maart jongstleden in Madrid tegen de rechtszaak en de politieke gevangenen (deze werden door de burgerbewegingen ANC en Omnium Cultural georganiseerd), gezien als partij politieke propaganda. Zelfs lang voordat de verkiezingscampagne begonnen is, wil de JEC bepalen wat wel en wat niet op de radio en TV mag worden uitgezonden. De Catalaanse omroep moet ter compensatie daarom dezelfde hoeveelheid zendtijd voor propaganda vrijmaken van de Unionistische partijen PP en Ciutadans. Het is voor de kiescommissie echter geen enkel probleem dat de ultra rechtse partij Vox dagelijks zendtijd krijgt als volksaanklager in het gerechtelijk proces tegen de Catalanen.

Hoofdstuk 38

Getuigen met een dubieus verleden

38.1 Voorwoord

Dit en dit verslag van Josep Casulleras Nualart over het gerechtelijk proces tegen de Catalaanse leiders vormen de basis van dit artikel.

In het gerechtelijk proces tegen de Catalaanse leiders heeft men deze week de laatste politieagenten als getuigen gehoord. Het is interessant om hier (nogmaals) het profiel van de personages te beschrijven die aan het hoofd van de Guardia Civil en Policia Nacional staan.

38.2 Diego Pérez de los Cobos

Het landelijk hoofd van de Policia Nacional en van de Guardia Civil is kolonel Diego Pérez de los Cobos. Zijn verklaring werd verspreid over twee opeenvolgende dagen. De eerste dag vergat Marchena hem te vragen of hij ooit in aanraking met justitie was geweest. De volgende ochtend vroeg hij dit wel en de los Cobos antwoordde dat hij vervolgt is geweest maar werd vrijgesproken. Maar Marchena vroeg hem niet waarvoor hij vervolgt werd, in tegenstelling tot bij de andere getuigen. In feite werd de los Cobos gerechtelijk vervolgd omdat hij, samen met vijf andere Guardia Civil agenten, het Baskische ETA lid Kepa Urrea in 1992 had mishandeld. In de nacht van 29 Januari 1992 werd deze thuis gearresteerd, ontvoerd naar een onbekend open veld en geheel ontkleed. Daar werd hij toen met een niet geïdentificeerd voorwerp geslagen en over de grond gesleept. Daarna werd hij naar het ziekenhuis gebracht met blauwe plekken, inwendige bloedingen, gescheurde spiervezels, verlamming en geheugenverlies. Drie agenten van de Guardia Civil werden veroordeeld.

De los Cobos en twee anderen werden uit hun functie ontheven. Kort daarna werden de straffen van de veroordeelde agenten door het Hooggerechtshof verlaagd en weer later kregen zij amnestie van president Aznar.

Ook ging de Los Cobos tijdens de staatsgreep in 1981 van Guardia Civil luitenant Tejero gekleed in de blauwe blouse van de Falange (de regerende partij tijdens het Franco regiem en voorganger van de Partido Popular) naar diens kazerne om hem steun te betuigen.

38.3 Sebastián Trapote

Het ex-hoofd in Catalonië van de Policia Nacional, Sebastián Trapote, getuigde ook deze dagen in de rechtbank. Marchena vroeg hem of er ooit een aanklacht tegen hem was ingediend. Trapote antwoordde ontkennend. Desalniettemin is zijn reputatie twijfelachtig. In Juni 1974 arresteerde Trapote José Luís Herrero Ruiz in Badalona na een achtervolging. Nadat deze was geboeid werd hij in de rug neergeschoten waarna hij overleed. De agenten verklaarden dat hij een mes uit zijn zak haalde en hen wilde steken. Uit de autopsie bleek echter dat de kogel op borsthoogte recht van achteren binnen kwam, het hart doorboorde en aan de borst weer uittrad. Zou Herrero Ruiz zich hebben omgedraaid om te steken, dan zou de kogel onder een hoek door het lichaam zijn gegaan. Door de algemene amnestiewet kwam het niet tot een veroordeling. De vrouw van Herrero Ruiz en zijn zeven kinderen kregen in 1983 een schadevergoeding. Maar Trapote heeft nooit verantwoording voor zijn moord af hoeven te leggen en geniet nu van zijn pensioen.

38.4 Csar López Hernández

De tweede man van de Guardia Civil in Cataloni noemde in de rechtszaal alleen zijn identificatie nummer N29100C, maar niet zijn naam. Deze zei wel dat hij vervolgd is geweest wegens marteling, maar werd vrijgesproken. Het gaat om de mishandelingen van Igor Portu en van Mattin Sarasola in 2008. Zij waren veroordeeld wegens de terroristische aanslag in Madrid in 2004. Twee rechters die López Hernández vrijspraken waren Juan Ramón Berdugo en Andrés Martínez Arrieta. Dezelfde rechters zitten nu ook in dit tribunaal tegen de Catalaanse leiders. Na zijn arrestatie werd Portu in een ziekenhuis opgenomen met blauwe plekken over het gehele lichaam, een open bloedende wond, een gebroken rib en een geperforeerde long. Sarasola lag vijf dagen buiten kennis in het ziekenhuis. Hernández was de verantwoordelijke commandant voor het vervoer van de gevangenen. Alle betrokken agenten werden

uiteindelijk door het Hooggerechtshof vrijgesproken, inclusief Hernández zelf. Dat zei hij dan ook aan het begin van zijn getuigenis zonder dat hij er om loog. Maar hij zei er niet bij dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) op haar beurt de Spaanse staat in 2018 heeft veroordeeld wegens onmenselijke en degraderende behandeling van de gevangenen. Het EHRM veroordeelde het Spaanse Hooggerechtshof omdat zij de mishandelingen (drie leden van het EHRM spreken direct over martelingen) onvoldoende had onderzocht.

38.5 José Antonio Nieto

Veel gevallen van martelingen komen niet aan het licht of blijven ongestraft omdat de Spaanse staat deze afdekt. Dat is juist waar het EHRM op wijst in haar oordeel over de zaak van Portu en Sarasola. De keten van bescherming wordt gevormd door rechters die veroordelingen terug draaien en door politici die aangiftes van martelingen relativiseren. 'Eén van hen is de staatssecretaris van BiZa, José Antonio Nieto. Deze beschermde, onder andere, Sánchez Corbí welke was veroordeeld voor marteling in dezelfde zaak van de los Cobos. Toen de parlementarir van de Baskische partij EH Bildu, Jon Inarritu, in de Senaat aan Nieto vroeg of hij deze crimineel kent (daarbij een foto van Corbí tonende), antwoordde Nieto dat Corb een onberispelijke staat van dienst heeft als kolonel bij de Centrale Operationele Dienst van het ministerie en vroeg Inarritu om zijn woorden van misdadiger in te trekken. Nieto hield Corbí aan. Pas toen de regering van Pedro Sánchez aantrad, werd Corbí ontslagen. De Baskische volksvertegenwoordiger Inarritu noemde ook de naam van de José María de las Cuevas Carretero. Deze was voor dezelfde zaak veroordeeld wegens marteling en is momenteel aangesteld als de vertegenwoordiger van Spanje in het internationale comité ter voorkoming van martelingen (Committee for the Prevention of Torture).

38.6 Ángel Gozalo

Op het moment van het referendum in Catalonië was ngel Gozalo het hoofd van de Guardia Civil. Hij heeft geen strafblad. In 2013 werd hij gedecoreerd met een diploma van de broederschap van strijders van de blauwe divisie. Deze divisie streed aan de kant van nazi Duitsland aan het oostfront tegen de Russen. Op de foto s is Gozalo hier samen te zien met de trotse strijders in het uniform van het leger van Franco.

38.7 Daniel Baena

Het huidige hoofd van de Guardia Civil gaf aan het begin van zijn getuigenis toe dat hij veroordeeld is geweest wegens het „schenden van de morele integriteit” in een persoonlijk conflict. Wat meer bekend van hem is dat hij er de Twitter account Tácito op na houdt waarin hij politici en anderen die voor de Catalaanse onafhankelijkheid zijn, aanvalt en beledigt. Baena ontkende stellig dat deze account van hem is, maar in een eerder radiointerview gaf hij dit toe. De politiefunctie Baena liegt dus tegenover het Hooggerechtshof terwijl hij onder ede staat.

38.8 De ondervragingen

Daar de leden van de Guardia Civil en Policia Nacional doorgaans door de aanklagers werden opgeroepen, mogen deze als eerste de vragen stellen. Deze vragen bestonden doorgaans uit: „Wat heeft u gezien?” „Was u bang?” „Werd u uitgescholden of bedreigd?” „Werd er met voorwerpen gegooid?” De antwoorden waren doorgaans zeer uitgebreid en, zeer opvallend, vaak met dezelfde woorden en uitdrukkingen. Dit duidt er op dat de antwoorden in samenwerking met de aanklagers vooraf waren ingestudeerd. De getuigen spraken vaak over een muur van mensenmassa s waarin kleine kinderen en ouderen van dagen vooraan stonden om te dienen als menselijk schild. Soms had een politieagent zich ook zeer gedaan. Een agent kreeg bijvoorbeeld erge pijn in zijn voet, wat bij verder doorvragen door de advocaten een gevolg bleek te zijn van een trap die hij tegen een demonstrant gegeven had. Veel agenten zeiden dat zij doodsbenuwd waren van de schreeuwende, tumultueuze mensenmassa s die ieder moment gewelddadig kon worden. Deze angst leek echter verre van afwezig toen zij de kiezers op het referendum van 1 Oktober met knuppels, laarzen en geweren met rubberen kogels te lijf gingen terwijl zij zelf beschermende kleding en helmen droegen. Ook werden zij bekogeld door een regen van projectielen, wat bij verder doorvragen door de advocaten neerkwam op vijf plastic flesjes van 0,3 liter water. Hun verhalen zijn zonder uitzondering overdreven van aard en zeer vaak verdraaien zij deze of vertellen slechts een gedeelte van wat er is gebeurd. De advocaten daarentegen worden in hun ondervragingen zeer beperkt door de rechter. Om te beginnen mogen de honderden video s niet in de rechtszaal worden getoond om de getuige te ondervragen over wat zij beweren en wat de video s laten zien. „De video s worden door het gerechtshof later na de verhoren bestudeerd. Deze nu tonen is enkel tijdverlies”, is doorgaans het argument van de voorzitter van de rechtbank, Marchena. De advocaten worden con-

stant door Marchena onderbroken wanneer zij dieper op de gebeurtenissen van 20 September en 1 Oktober 2017 willen ingaan. Marchena: „Vraagt u de getuige wat hij heeft gezien”. Advocaat: „Heeft u gezien dat uw collega s boven op de mensen gingen staan en misschien daarom begonnen te schreeuwen?” Marchena: „Nee, dit is niet de weg die men gaan moet. Deze vraag is juridisch irrelevant. De getuige zit niet in de beklaagdenbank, dus de rechtbank is daar niet in geïnteresseerd. Stelt u een andere vraag”. Hetzelfde geldt voor de politierapporten die in het gerechtelijk vooronderzoek zijn opgenomen. Wanneer een advocaat een verklaring van een politiegetuige hoort die tegenstrijdig lijkt met wat hij in zijn rapport geschreven heeft, mag hij van de rechtbank daar niet verder over doorvragen. De advocaten staan met hun rug tegen de muur en kunnen hun cliënten, de Catalaanse leiders die voor gewelddadige oproer terecht staan en daar 25 jaar gevangenisstraf voor kunnen krijgen, amper verdedigen. Ook het team van internationale waarnemers rapporteert naar de UN commissie van de mensenrechten in Geneve dat de verdediging geen eerlijke kans krijgt om de onschuld van de Catalaanse leiders aan te tonen.

38.9 Duidelijke partijdigheid

Bij een van de ondervragingen vraagt advocate Marina Roig of de collega van de getuige niet direct op de mensen sprong in plaats van dat de mensen hem tegen hielden, zoals de getuige beweert. De advocate vergelijkt de videobeelden op haar laptop om te zien wat er daadwerkelijk gebeurde op 1 Oktober bij het betreffende stemlokaal. Marchena onderbreekt haar nadat de openbaar aanklager protest aantekent dat niet de getuige hier terecht staat. Marchena verbiedt Roig de videobeelden te gebruiken omdat deze niet op echtheid zijn getest, ondanks dat deze afkomstig zijn van politie camera s en door het hof zijn geaccepteerd als bewijsmateriaal. In tegenstelling tot de beweringen van de getuige welke wél op echtheid zijn getest, want deze „feiten” worden door een politieagent verteld die onder ede staat.

Het Hoogerechtshof, het hof waar geen hoger beroep meer mogelijk is en dat daarom moet bestaan uit de allerbeste rechters van het land met een onberispelijke staat van dienst, heeft tot nogtoe nooit zó duidelijk haar partijdigheid en samenwerking met de openbaar aanklager getoond. Daarnaast geeft zij de voorkeur aan de getuigenissen van politieagenten, topambtenaren met een vaak zeer dubieus verleden, boven de onomstotelijk vaststaande videobeelden van het politiegeweld dat de gehele wereld heeft kunnen zien. Dit criterium van het Hoogerechtshof zal, indien zij hierbij blijft, desastreuze gevolgen hebben voor de Catalaanse leiders die hier terecht staan.

Hoofdstuk 39

EU verkiezingen in gevaar

39.1 Puigdemont stelt zich kandidaat

Toen een aantal weken geleden de Catalaanse president Puigdemont aankondigde dat hij zich kandidaat stelde voor de Europese verkiezingen, zei men in Spanje dat hij nooit Europarlementariër kan worden. Hij moet daarvoor namelijk zijn geloofsbrief in Madrid ophalen en zou daarbij direct gearresteerd worden. De discussie spitste zich toe wanneer hij parlementaire onschendbaarheid zou genieten: bij het bekendmaken van het kiesresultaat of na het ophalen van zijn geloofspapieren in Madrid. Voor de advocaten van Puigdemont is het duidelijk dat hij al onschendbaar zal zijn wanneer de kiesresultaten bekend gemaakt worden. Onlangs verscheen er een niet-ondertekend juridisch rapport van het EU parlement dat hij pas juridisch onschendbaar zou zijn na het verkrijgen van zijn papieren in Madrid. Het rapport geeft de Spaanse regeringspartij en andere partijen tegen de afscheiding van Cataloni dus gelijk. Maar de bewering bleek juridisch onhoudbaar, zoals de advocaten van Puigdemont aantoonde. Blijkbaar zat de president van het EU parlement, Antonio Tajani, achter dit rapport om Puigdemont dwingen afstand te doen van zijn kandidaatschap. Tajani misbruikte de openbare EU instituten dus voor zijn eigen, en die van de Spaanse overheid, politieke belang. Maar Puigdemont liet zich niet afhouden van zijn kandidaatschap.

39.2 Kiescommissie verbied deelname

Vanmiddag, een dag na de Spaans nationale verkiezingen en enkele uren voor het sluiten van de kandidaatslijsten voor de EU verkiezingen, maakte de Spaanse Centrale Kiescommissie (Junta Electoral Central of JEC) bekend dat zij de aanklacht van de Partido Popular en van Ciutadans heeft geac-

cepteerd om Puigdemont en twee van zijn minister uit te sluiten van het kandidaatschap voor de Europese verkiezingen. Later in de middag zou zij haar beslissing verduidelijken met het publiceren van de uitspraak, zo zei zij. Daar men de argumenten van het besluit niet kende, was het voor die tijd ook niet mogelijk om tegen het besluit in beroep te gaan. De partij van Puigdemont, JxCat, had echter tot zes uur s-avonds de tijd om een lijst van nieuwe kandidaten in te dienen. De JEC maakte pas om 18:40 haar vonnis bekend en JxCat kreeg tot 20:00 uur de gelegenheid om in beroep te gaan. Slechts anderhalf uur de tijd voor het aantekenen van beroep, iets wat dagen werk kost, en na het verlopen van de termijn voor het indienen van de namenlijst van kandidaten: dit zijn eerder een praktijken van een bananenrepubliek dan die van een westerse democratie.

Het argument van de JEC is dat Puigdemont en zijn twee ministers in ballingschap duurzaam in het buitenland verblijven en hun verblijfplaats niet officieel hebben doorgegeven. Om dit te doen, zouden zij naar een ambassade moeten gaan, maar zouden dan direct gearresteerd worden. Hoewel Puigdemont door de Duitse justitie is vrijgesproken van het plegen van militair geweld (wat nodig is voor de aanklacht van rebellie of oproer), loopt in Spanje nog steeds deze aanklacht tegen hem. Dit is sowieso al een anomalie in de Europese Unie en is in feite de oorzaak van deze problematiek.

39.3 Partijdigheid van kiescommissie

Dat de uitsluiting door de JEC arbitrair is blijkt uit de volgende gebeurtenissen. Toen Puigdemont eind Oktober 2017 naar België uitweek en Catalonië haar autonomie werd ontnomen, werd hij door de PP regering van Rajoy uitgenodigd om met de opgelegde verkiezingen van 21 December 2017 mee te doen. Rajoy c.s. waren er van overtuigd dat hij de verkiezingen zou verliezen. Dat bleek echter niet het geval. Hij werd echter niet als president van Catalonië genstalleerd omdat onderzoeksrechter Llarena zijn betoog in het Catalaanse Parlement en zijn installatie als president door middel van een videoconferentie verbood. Er bestond toendertijd echter geen enkel bezwaar van de JEC om Puigdemont als kandidaat met de verkiezingen mee te laten doen.

Gister vonden de Spaans nationale verkiezingen plaats. De Catalaanse onafhankelijkheidspartij ERC maakte grote winst en JxCat verloor slechts, geheel boven verwachten, een enkele zetel. Één van de ministers van Puigdemont in ballingschap was kandidaat voor JxCat en werd verkozen als Congreslid. Ook daar had de JEC geen enkel bezwaar tegen.

De JEC heeft haar partijdigheid gedurende de laatste verkiezingscam-

pagne duidelijk aangetoond door het opleggen van censuur. Alles wat leek op een gele strik of een protest tegen de gevangen Catalaanse leiders op of aan een overheidsgebouw moest worden verwijderd. De politie bezocht zelfs de scholen om kindertekeningen te verwijderen. De zendtijd van het verslag van de Catalaanse TV van een protestdemonstratie van de onafhankelijkheidsbeweging moest worden gecompenseerd door zendtijd voor de PP en Ciutadans partijen. Maar de zendtijd die de ultra rechtse partij Vox in het gerechtelijk proces als volksaanklager krijgt, is geen enkel bezwaar voor de JEC. Ook verbood zij de Catalaanse TV de termen „Politieke gevangenen” en „Ballingen” in haar nieuwsberichten te gebruiken omdat dit de „neutraliteit van de berichtgeving” zou aantasten.

39.4 Een Europees probleem

Deze Kiescommissie heeft, geheel tegen de internationale verdragen, het nationaal en internationaal recht en de jurisprudentie in, verboden dat de Catalaanse president Puigdemont mee mag doen met de Europese verkiezingen. Hiermee worden niet alleen zijn burgerrechten geschonden, maar ook die van de kiezers. De advocaten zullen bij het Spaans Hooggerechtshof, het Constitutioneel Hof, het Europese Hof in Luxemburg en het Europese Hof voor de Mensenrechten een aanklacht indienen. Met grote kans dat Puigdemont in het gelijk zal worden gesteld en dat de Europese verkiezingen van 26 Mei aanstaande ongeldig zullen worden verklaard. Het „interne Spaanse conflict”, zoals de EU Commissie van Juncker c.s. bij hoog en laag blijft volhouden, is een heus Europees probleem geworden.

Hoofdstuk 40

Puigdemont kandidaat EU parlement

(440 woorden)

40.1 De feiten

De Spaanse Centrale Kiescommissie, welke bestaat uit acht rechters van het Hooggerechtshof en vijf hoogleraren in het recht, oordeelde onlangs dat de Catalaanse president Puigdemont in ballingschap niet mee mag doen met de Europese verkiezingen. De commissie oordeelde hierover sterk verdeeld: de voorzitter, vicevoorzitter en twee stemgerechtigden van dit orgaan vonden dat hij wel degelijk mee mag doen als kandidaat voor het Europese Parlement. Maar enkele haviken hadden er de meerderheid en vonden uit politieke overwegingen dat Puigdemont van zijn fundamentele rechten moest worden onthouden. De advocaat van Puigdemont, Boye, ging in beroep bij de administratieve rechtbank in Madrid. Deze rechtbank vond dat zij niet gemachtigd was om hierover te oordelen en schoof de zaak door naar het Spaanse Hooggerechtshof. Tegelijkertijd publiceerde het Openbaar Ministerie dat Puigdemont het recht had om zich kandidaat te stellen voor de Europese verkiezingen. Nadat de wettelijke termijn verstreken was, oordeelde dit Hof dat zij niet bevoegd was en speelde de zaak weer terug. In het schrijven „adviseert” het Hooggerechtshof dat Puigdemont het recht heeft om met de verkiezingen mee te doen. Vierentwintig uur later viel het oordeel van de lagere rechtbank dat Puigdemont in zijn recht stond om kandidaat voor het EU Parlement te zijn.

40.2 Reacties

Als reactie hierop maakte Puigdemont bekend dat hij de Kiescommissie zal aanklagen wegens machtsmisbruik. Door haar arbitraire beslissing die om politieke motieven werd genomen, heeft zij geprobeerd dat Puigdemont zich niet kandidaat kon stellen en bemoeilijkt zij hem om de campagne en de verkiezingen voor te bereiden.

De politieke partijen Partido Poular (PP) en Ciutadans (Cs) beweren echter dat hij voor justitie op de vlucht is en rebelleert tegen het Spaanse gezag. Zij gingen in beroep bij het Constitutioneel Hof. Deze wees de beroepszaken echter unaniem af, want alleen de betrokken partij, in dit geval Puigdemont, kan in beroep tegen een uitspraak gaan. Dit fundamenteel juridisch beginsel hadden de politici van de PP en Cs echter nog niet begrepen.

40.3 Motivatie

Ondanks het lamentabele spektakel van de Spaanse justitie door het heen en weer toeschuiven van de beroepszaak (geen enkele rechter wilde blijkbaar zijn vingers branden aan deze hete aardappel), is het voor het eerst dat de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging haar gelijk krijgt bij de Spaanse justitie. Deze voelt zich nauwlettend in de gaten gehouden nu de Europese instituten direct betrokken worden bij het Catalaanse conflict. En dat is precies de reden waarom Puigdemont in de race is als volksvertegenwoordiger voor het Europese Parlement. Het Catalaanse conflict, waarbij EU lidstaat Spanje internationale verdragen en fundamentele mensenrechten schenden, is een Europese kwestie. Daarnaast zijn de Catalanen niet bang voor democratie. Helaas kan dat niet van hun politieke opposenten worden gezegd.

Hoofdstuk 41

Machtswisselingen binnen Catalonië

41.1 Inleiding

Binnen de Spaanse grenzen is Catalonië één van de meest rijke autonome gebieden. De rijkdom is niet te danken aan natuurlijke bronnen, want die zijn er, op een enkele zoutmijn na, amper. Ook heeft het land geen koloniaal verleden waaruit zij haar rijkdom heeft kunnen putten. De centen worden er op traditionele wijze verdiend door hard werken, handel en industrie. In de tweede helft van de negentiende eeuw keken de Catalanen hoe de industriële revolutie in Frankrijk, Groot Brittannie en Duitsland zich ontwikkelden, terwijl men in de rest van Spanje nog een eeuw lang zich voornamelijk bezig bleef houden met het hoeden van geiten. Om het mentaliteitsverschil zo maar even plastisch uit te drukken. Op een enkele uitzondering na, is de economische kracht van Catalonië voornamelijk te danken aan kleine en middelgrote bedrijven. De grote bedrijven en de financiële instellingen die beursgenoteerd staan, de zogenaamde IBEX35 bedrijven, hebben hun ontstaan en groei vaak te danken aan de steun van het Franco regiem. Dit is nog duidelijk merkbaar in de krachten die economisch de dienst uitmaken, zoals werkgeversbonden en de Kamer van Koophandel in Barcelona. Zo stond deze Kamer van Koophandel pal achter de opschorting van de Catalaanse autonomie, de zogenaamde grondwetsartikel 155, als reactie op het referendum over de onafhankelijkheid.

41.2 Kamer van Koophandel in Barcelona

Hoewel de Kamer van Koophandel in Barcelona weinig bekendheid geniet, heeft zij grote invloed op de economische instituten. Zo stelt zij de voorzitters aan van de handelsbeurs (Fira), Toerisme, de haven van Barcelona en het vliegveld El Prat. Daarnaast heeft zij grote invloed in het Comité van Vliegtroutes, welke de nationale en intercontinentale vluchten vanaf vliegveld Barcelona bepaalt. (Altijd een heet hangijzer en een bron van conflicten met het vliegveld van Madrid.) Daarnaast is de voorzitter van de Kamer van Koophandel in Barcelona ook vicevoorzitter van de Spaanse Kamer van Koophandel. De Kamer van Koophandel in Barcelona is als het ware de kroon van de Spanje, of in ieder geval een diamant daarin.

41.3 IBEX35 bestuur

Haar bestuur wordt gedeeltelijk democratisch gekozen, maar het systeem is er zo op gericht dat het oude regiem van de IBEX35 er de dienst blijft uitmaken. Het parlement van dit orgaan bestaat uit zestig leden, waarvan er veertig kunnen worden gekozen door de bedrijven zelf. Veertien andere bestuursleden betalen voor hun zetel met een jaarlijkse som van 75.000 Euro, een bedrag dat alleen bedrijven van een bepaalde omvang kunnen ophoesten. Vier andere bestuursleden worden direct door de werkgeversbonden „Foment de Treball” en „Pimec” aangesteld. Weliswaar heeft iedere kleine zelfstandige of bedrijf stemrecht voor dit bestuur, maar er wordt weinig kennis gegeven aan de verkiezing, laat staan campagne gevoerd. Daarnaast kon, tot voor kort, de stem alleen persoonlijk in Barcelona of per post worden uitgebracht. Er is daardoor altijd weinig animo voor deze verkiezingen geweest. Bij de laatste verkiezing in 2010 werden de stemmen die per post waren uitgebracht door de rechter ongeldig verklaard. Het betrof 80% van de in totaal 7000 stemmen. Op deze manier werd de samenstelling en de voorzitter van het bestuur bepaald door slechts 900 stemmen. Om de deelname te verhogen, heeft men vanuit de samenleving er op aangedrongen om deze verkiezing ook elektronisch mogelijk te maken.

41.4 Omwenteling

Bij de opschorting van de Catalaanse autonomie bleek voor de zoveelste keer dat de grote, unionistische bedrijven de dienst op economisch gebied in Catalonië uitmaakt. Als reactie hier op heeft het ANC, de burgerbeweging voor de Catalaanse onafhankelijkheid, een team van kandidaten voorgesteld

en grote bekendheid gegeven aan de verkiezing. Deze vond afgelopen dagen plaats en in totaal brachten 17.000 bedrijven hun stem uit, nog steeds slechts 4% van de stemgerechtigden. Het nieuwe bestuur bestaat nu uit 32 leden die voorgesteld werden door het ANC. Van de resterende 8 verkiesbare zetels zijn er 6 die ook in het voordeel van het Catalaanse de onafhankelijkheidsbeweging zijn. Daarnaast kunnen ook 3-4 van de 20 betaalde zetels bezet worden door Catalaanse bedrijven. Er is nu een absolute meerderheid in het bestuur dat het Catalaanse bedrijfsleven vertegenwoordigt en die voor de onafhankelijkheid van Cataloni is. Na tientallen jaren met een bestuur van IBEX35 bedrijven heeft er dus een grote omwenteling plaats gevonden binnen één van de belangrijkste machtsstructuren. Op eenzelfde manier werkt het ANC aan veranderingen binnen de beroepscolleges (zoals het college van advocaten, artsen, architecten, ingenieurs, etc) en de universiteitsbesturen.

41.5 „Gereedschappen van het Land”

Daarnaast ontmoedigd het ANC gebruik te maken van de IBEX35 bedrijven. Met het project „Eines del País” („Gereedschappen van het Land”) organiseert zij beurzen en braderieën waar Catalaanse alternatieven voor (financiële) dienstverlening, telefoon, Internet, gas, (zonne)energie en coöperatieven voor voedingsproducten zich presenteren. Het gaat hierbij niet om een boycot van Spaanse producten, maar om de promotie van lokale bedrijven en coöperatieven die doorgaans veelzijdiger en klantvriendelijker zijn, om te beginnen met communicatie en etikettering van de producten in de eigen taal. In eerste oogopslag lijken deze veranderingen weinig politieke gevolgen te hebben, maar intern is Cataloni aan het veranderen. Op weg naar een nieuwe, eigen koers.

41.6 Nawoord

Zoals te verwachten was dient de meest conservatieve tak van de IBEX35 bedrijven, welke nog slechts 3 van de 40 zetels bezetten, bij de rechter een aanklacht in om de verkiezing ongeldig te laten verklaren.

Hoofdstuk 42

De Spaanse kiescommissie frustreert het TV debat over de EU verkiezingen

42.1 Straffeloos gedrag Kiescommissie

Nog geen tien dagen geleden werd de Centrale Kiescommissie in Spanje (JEC) teruggedfloten door de rechter dat Carles Puigdemont, welke in Ballingschap in Waterloo verblijft, het recht heeft om mee te doen met de Europese verkiezingen. Puigdemont eiste het directe aftreden van de JEC en dient een aanklacht bij justitie in omdat zij uit politieke motieven getracht hadden hem van de Europese verkiezingen af te houden. Zoals te verwachten was blijven alle leden van het JEC vastgeroest op hun stoel zitten en weten we onderhand ook hoe snel de Spaanse justitie ingrijpt wanneer het haar belijft. Kortom, er gebeurde helemaal niets.

42.2 Verbod om te debatteren

Ook ex-vicepresident Oriol Junqueras, deze zit al meer dan een jaar in voorlopige hechtenis, stelt zich kandidaat voor het Europese Parlement. In deze hoedanigheid had hij het JEC gevraagd om door middel van een videoconferentie vanuit de gevangenis met het televisiedebat van de Catalaanse TV3, dat gisteravond plaats vond, mee te doen. Puigdemont had tevoren te kennen gegeven dat hij met dit debat niet mee zou doen indien Junqueras hem dit werd geweigerd. In Waterloo had men echter reeds alle voorbereidingen voor de videoconferentie getroffen. Het idee was dat zijn minister van gezondheid, Toni Comín welke tevens aldaar in ballingschap verblijft, eventueel

zijn plaats zou innemen. Om kort te zijn: het JEC heeft in al haar wijsheid besloten dat Junqueras niet aan het televisiedebat kan deelnemen. Als reden geeft zij op dat de zaal in de gevangenis van waaruit hij zou spreken, om tien uur 's-avonds reeds gesloten is. Bovendien oordeelde de JEC dat Comín, een volkomen vrij man in geheel Europa met uitzondering in Spanje waar hij direct zal worden gearresteerd, ook niet met het verkiezingsdebat mee mag doen.

42.3 Het verloop van het debat

Een andere kandidaat van de lijst van Puigdemont, Aleix Sarri, nam de plaats van Comín gisteravond in. Bij de opening van het debat zei hij dat men deze situatie van censuur en onderdrukking niet kan normaliseren. Daarom had hij besloten om niet met het debat mee te doen en verliet de studio. Hij vroeg excuses aan de TV3 organisatoren van het debat en aan het publiek dat zij niet genformeerd kunnen worden hoe de lijst „Samen voor Europa” denkt over de verschillende thema's die behandeld zouden worden. Hij overhandigde de gespreksleider een pendrive met de toespraak van Puigdemont. Ook de leider van ERC die Junqueras vertegenwoordigde, had een video van hem meegenomen. De video van Junqueras werd tijdens de uitzending getoond.

42.4 Onder politietoezicht in het Congres

Het is de tweede maal in zeer korte tijd dat de Spaanse Kiescommissie de internationale burgerrechten van de kandidaten voor de Europese verkiezingen schendt. In verband met de Spaans-nationale verkiezingen, schend ook het Spaans Hoogerechtshof de rechten van Junqueras. Bij deze verkiezingen op 28 April werden hij en drie andere gevangen Catalanen gekozen tot leden van het Spaanse Congres en de Senaat. De wet schrijft voor dat de leden hiervan juridische immuniteit genieten. Alleen het Congres en de Senaat kunnen oordelen of haar leden gerechtelijk vervolgd kunnen worden. Junqueras en zijn medegevangenen die verkozen werden, hadden daarom direct nadat de uitslag bekend werd gemaakt vrij gelaten moeten worden. Maar het Hoogerechtshof doet alsof haar neus bloed: zij weigert hen vrij te laten en gaat gewoon met de hoorzittingen door. Junqueras en zijn collega gevangenen kunnen onder politiebegeleiding hun geloofsbrieven in het Congres ophalen en worden daarna naar de gevangenis terug gebracht. Gezien de toenemende beperkingen die de advocaten van de verdediging worden opgelegd en de ronduit schofferende behandeling door het Hoogerechtshof tegen hen

en hun getuigen, lijkt het er op dat de rechters er niet geheel gerust op zijn.

Hoofdstuk 43

Gevangen politici in het Spaanse Congres en Senaat

43.1 Verkiezingsresultaten

Op 28 April vonden in Spanje vervroegd algemene verkiezingen plaats. De Catalaanse vicepresident en gevangene Oriol Junqueras, de gevangene ministers Jordi Turull en Jordi Rull en de voorzitter van de burgerbeweging ANC, Jordi Sànchez, werden verkozen tot leden van het Congreso de los Diputados. De eveneens gevangene Catalaanse minister van Buitenlandse Zaken Raul Romeva werd gekozen tot lid van Cámara de Senadores, de Spaanse Senaat.

43.2 De rechten van gekozen parlementsleden en senatoren

Hoogleraar constitutioneel recht Javier Pérez Royo schrijft dat zij direct na de bekendmaking van het verkiezingsresultaat op de avond van 28 April vrij hadden moeten worden gelaten en dat het gerechtelijk proces had moeten worden opgeschort. De wet schrijft voor dat vanaf het moment de senatoren en volksafgevaardigden gekozen zijn, zij zonder enige uitzondering juridische onschendbaarheid genieten. Alleen het Congres en de Senaat, of haar bestuur met voorzitter, kunnen deze onschendbaarheid opheffen. Het Hoogerechtshof, de enige die een gerechtelijk proces kan voeren tegen senatoren en congresleden, moet in zo'n geval toestemming vragen aan het Congres of de Senaat. Royo is erg duidelijk: Wanneer de wet zegt „zonder enige uitzondering”, dan kan er ook geen enkele uitzondering gemaakt worden. Ook niet dat het proces reeds begonnen is of dat de gekozen politici reeds in voorar-

rest zitten. Bovendien vind hij dat de Catalanen nooit in voorarrest hadden mogen worden gezet. Volgens hem zal het Europees Hof voor de Rechten van de Mens daar het Hooggerechtshof voor veroordelen. Met het excuus dat het proces reeds vergevorderd is en de beklaagden reeds voor hun verkiezing in voorarrest zaten, houdt het Hooggerechtshof de gekozen Catalaanse leiders echter gevangen en gaat zij onverminderd door met het gerechtelijk proces tegen hen zondar dat daar zij toestemming aan het Congres en de Senaat heeft gevraagd. De hoogste rechtbank in Spanje begaat daarmee een illegaliteit, die door andere juristen als wetsfraude wordt bestempeld.

43.3 Geboeid naar het Congres en bewaakt binnen

De rechtbank van het Spaanse koninkrijk waagt het echter niet om met haar beslissingen veranderingen aan te brengen in de gekozen geometrie van de Senaat en het Congres. Daarmee zou de invloed van de gerechtelijke macht op de politiek te duidelijk zijn. Iets wat Pablo Llarena, de onderzoeksrechter van dezelfde rechtbank, wel heeft bekokstooft bij het Catalaanse Parlement. Het Hooggerechtshof moest dus, tegen haar zin in, de politici tijdelijk vrij laten om hun geloofsbrieven op te halen en om aan de eerste zitting van de Senaat en het Congres deel te kunnen nemen. Dit levert ongehoorde beelden op die een democratie onwaardig is. De gevangen Catalanen werden geboeid in auto's van de Guardia Civil, dit keer gewone personenauto's en zonder het circus van sirenes, naar de gebouwen van het Congres en de Senaat gebracht. De auto's doken de parkeergarages in waar de gevangenen van hun boeien werden ontdaan en overgedragen aan politie in burgerkleding. Eenmaal binnen in het Congresgebouw werd hen ieder contact met de pers geblokkeerd en konden zij niet met hun fractieleden vergaderen. Alleen tijdens de plenaire vergadering in de vergaderzaal van het Congres en de Senaat hadden zij de bewegingsvrijheid die het een volksvertegenwoordiger toehoort. Er vonden begroetingen en omhelzingen plaats met partijgenoten en leden van andere partijen. Maar er zijn ook blikken te zien van diepe haat en afgunst door leden van de unionistische partijen. De blik van de leider van Ciutadans, Albert Rivera, spreekt boekdelen. Ook ontmoeten de gevangenen hier de parlementsleden van de ultra rechtse en fascistische partij VOX. Dit keer niet als hun aanklagers van de rechtbank, maar als collega's van het Congres van Afgevaardigden.

43.4 Trouwbelofte omdat er geen keus is

Bij de oprichtingsvergadering moeten de parlementsleden en senatoren worden ingezworen. Het viel Raul Romeva als eerste de beurt om dit te doen in de Senaat. Op de vraag: „Zweert of belooft u trouw aan de Spaanse grondwet?” Was zijn antwoord: „Tot aan de uitroeping van de Catalaanse Republiek en altijd trouw aan vrijheid, gelijkheid en broederschap. Als politieke gevangene en me door de wet verplicht, belooft ik dat.” Zijn collega gevangenen en de andere leden van de Catalaanse onafhankelijkheidspartijen ERC en JxCAT deden hun beloften met vergelijkbare woorden. Na de eerste belofte schreeuwden de leden van de unionistische partijen en maakten kabaal om de uitspraken onhoorbaar te maken. Maar het is gezegd en nu voor iedereen in Spanje duidelijk: er is een politiek conflict dat niet vanzelf zal verdwijnen. Zelfs na meer dan anderhalf jaar voorarrest en de dreiging van 25 jaar gevangenisstraf helpen niet om de politieke ambities te onderdrukken. De Catalanen blijven stemmen voor hun onafhankelijkheid. De Europese verkiezingen zullen dit bevestigen indien Junqueras en president in ballingschap Carles Puigdemont voor het Europese Parlement worden gekozen. Er is dan geen Spaans Hooggerechtshof die de vrijheid en de rechten van de gevangenen en ballingen kan weerhouden. Spanje heeft een probleem dat haar bestaan in gevaar brengt. Maar ze heeft dat zelf, helemaal alleen, veroorzaakt en gevoed door het te negeren, met haar politiegeweld, onderdrukkingen en rechtsvervolgingen. Als de Catalaanse politieke partijen dezelfde eenheid behouden zoals zij in de Senaat en het Spaanse Congres deze dagen toonden, dan is er niemand binnen en buiten dit koninkrijk die de geboorte van een nieuwe onafhankelijke Republiek kan tegenhouden.

Hoofdstuk 44

Harde veroordeling tegen Spanje door de Mensenrechtencommissie van de VN

Nadat de burgerleiders Jordi Cuixart, Jordi Sànchez op 16 Oktober 2018 en vicepresident Oriol Junqueras en minister van BiZa Quim Forn op 4 November van dat jaar gevangen werden genomen, dienden hun advocaten een aanklacht in bij de Mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties. Deze Commissie stelde de „werkgroep tegen willekeurige gevangennemingen” in werking om de zaak te onderzoeken. Aan het hoofd van deze werkgroep staat advocaat Ben Emmerson, die veel ervaring heeft met het leiden van rechtszaken met betrekking tot schendingen van mensenrechten.

Vandaag publiceerde de werkgroep haar conclusies. Alhoewel het geen bindend oordeel geeft waar Spanje verplicht is gehoor aan te geven, heeft dit rapport wel een zwaar gewicht in de gerechtelijke onderzoeken die door het Europese Hof van de Rechten van de Mens in Straatsburg zullen worden gedaan. Tot op heden heeft deze werkgroep tweemaal eerder Europese landen op haar vingers getikt. Het betroffen Frankrijk en Polen. Beiden gaven toen gehoor aan de „aanbevelingen” van deze commissie en lieten hun gevangenen vrij.

Het rapport (in het Spaans) laat niets aan onduidelijkheid te wensen over en zij is zeer direct in haar oordeel. Emmerson verwoordde de conclusies op allesbehalve diplomatieke wijze, hetgeen gezien zijn positie zeer uitzonderlijk is.

Na diepgaand onderzoek van hoor en wederhoor concludeert de commissie dat de Catalaanse leiders om politieke redenen gevangen zitten en noemt de

gevangennemingen daarom „arbitrair”. Het rapport vermeldt dat de Spaanse justitie samenwerkt met het OM en de politiek om de Catalaanse leiders in voorarrest te zetten en te veroordelen. Zij eist daarom dat Cuixart, Sànchez en Junqueras onmiddellijk vrijgelaten moeten worden. (Forn diende op dat moment geen aanklacht in bij deze commissie.) De staat moet hen schadevergoedingen betalen en andere acties ondernemen om de hun aangedane schade volgens internationale normen te herstellen. Zij moet een diepgrondig, onafhankelijk onderzoek laten doen naar de tientallen schendingen van de fundamentele mensenrechten. De Catalaanse leiders werd onder andere het recht op vrije meningsuiting, het recht van protest en het recht van vrije vergadering ontzegd. De commissie concludeert dat de protestdemonstraties en het referendum volkomen vreedzaam waren. Bovendien schendt Spanje de veronderstelling van onschuldigheid en worden de Catalaanse leiders behandeld als misdadigers. Door hun preventieve gevangenneming hadden zij niet de mogelijkheid om zich op hun verdediging voor te bereiden, is er geen legitieme basis voor hun voorarrest en is deze maatregel buitenproportioneel. De Spaanse overheid moet binnen een termijn van zes maanden vermelden of zij de gevangenen heeft vrijgelaten en welke andere initiatieven zij heeft ondernomen die worden aanbevolen. De VN commissie zegt dat zij de ontwikkelingen op de voet zal blijven volgen.

Bij de presentatie in Londen zegt Emmerson dat Spanje de aanbevelingen kan negeren, maar uiteindelijk zal dat tot gerechtelijke veroordelingen door de internationale gemeenschap leiden en zal Spanje eindigen als een corrupte pariastaat binnen Europa. Ook zegt hij dat als de Spaanse president Sanchez wil tonen dat Spanje een democratie is die geregeerd wordt door de wet, hij per direct de politieke gevangenen moet vrijlaten. Zoniet, dan hebben de Europese instellingen geen andere keus dan tegen Spanje op te treden. Wanneer Sanchez eenmaal weer als president is aangesteld, zegt Emmerson, moet hij amnestie aan de gevangenen en de ballingen verlenen en samen met hen en een internationale bemiddelaar om de tafel gaan zitten om te onderhandelen.

Een tweede rapport van deze commissie is in aantocht over de Catalaanse politici, waaronder parlementsvoorzitster Carme Forcadell, die later (Mei 2018) gevangen werden gezet in afwachting van hun proces. Alles lijkt er op te duiden dat de conclusies daarvan in eenzelfde richting zullen wijzen.

Naar aanleiding van dit rapport vroeg de advocaat van Cuixart, Salelles, tijdens de rechtszitting aan rechter Marchena om de onmiddellijke vrijlating van zijn cliënt. Marchena zei hem dat een dergelijke aanvraag schriftelijk moet worden gedaan, wat Salelles direct na de zitting gedaan heeft. Verder ging deze farce gewoon door alsof er buiten de muren van het gerechtshof, met name aan de andere kant van de Pyreneën, in Londen, niets gebeurd is.

Nu de hoorzittingen zijn afgelopen, maken het OM, de landsadvocaat en de volksaanklager VOX hun definitieve eisen bekend. Zij blijven bij hun mening die zij aan het begin van het proces hadden en klagen de Catalaanse leiders aan wegens oproer (waar volgens de wet militair en georganiseerd geweld voor nodig is) en geldmisbruik voor het houden van het referendum (wat door alle getuigen werd ontkent, inclusief de Spaanse regering). Ook blijft het OM, aangesteld door de socialistische minister Pedro Sanchez, bij dezelfde strafeisen, waarbij tegen Junqueras de hoogste straf van 25 jaar wordt gevraagd en de andere politici tussen de zeven en zeventien jaar.

De Spaanse politiek reageerde op het VN rapport dat de aanbevelingen van de VN commissie niet bindend zijn. Het lijkt er dus op dat zij er niet veel mee zal doen.

De Catalaanse president Quim Torra heeft officieel gereageerd op het rapport waarin hij alle internationale rechten die Spanje schendt nog eens opsomt. Ook heeft hij aangekondigd dat hij een gespreksronde zal houden onder de politieke partijen om eenheid te zoeken in een actie tegen het totalitaire optreden van de Spaanse staat.

Vandaag werd ook Raul Romeva uit zijn ambt als volksvertegenwoordiger in de Senaat gezet. Eenzelfde lot viel de drie Catalaanse leiders die gevangen zitten en voor het Congres gekozen waren vorige week te beurt. Zij werden allen op 28 April verkozen tot volksvertegenwoordiger en kregen toen de steun van ruim anderhalf miljoen Catalaanse kiezers. De Senaat en het Congres mogen hun leden slechts enkel en alleen uit hun ambt zetten indien het terroristen betreft die wapens en explosieven hebben gebruikt. Aangezien dit hier niet het geval is, is de uitzetting van de Catalaanse politici, zacht gezegd, van twijfelachtige aard.

Ook werd vandaag Carles Puigdemont, Catalaanse president in ballingschap, de toegang tot het gebouw van het Europese parlement in Brussel ontzegt met als excuus dat hij nog geen trouw aan de Spaanse grondwet heeft gezworen. Dit moet hij persoonlijk in Madrid doen, waarbij hij het risico loopt om direct gearresteerd te worden indien Spanje zijn juridische onschendbaarheid als EU parlementariër niet respecteert. Alleen parlementsvoorzitter Tajani en de parlementssecretaris Klaus Welle zijn gemachtigd om een EU parlements lid de toegang tot het gebouw te ontzeggen. Blijkbaar is dit gebeurd op aanvraag van de Ciudadans partij aan Tajani.

Het EU parlements lid Bauza van deze politieke groepering kon wel gewoon naar binnen om er zijn identiteitsbewijs als Europarlementariër op te halen.

Spanje probeert dus haar ondemocratische praktijken naar de Europese Unie uit te breiden om gekozen politieke tegenstanders uit te schakelen, net zoals zij in het Catalaanse Parlement, het Spaanse Congres en de Senaat

heeft gedaan.

Gezien de recente ontwikkelingen heeft Spanje er blijkbaar niet veel moeite mee om als pariastaat te eindigen. Terug naar de armoede en de isolatie van het Franco tijdperk. En haar idealen, niet te vergeten.

Hoofdstuk 45

De laatste rechtszittingen met video s

De getuigenverklaringen in de rechtszaak tegen de Catalaanse politici en burgerleiders zijn afgelopen. In totaal waren er meer dan 400 getuigen gedurende de 45 zittingen in de afgelopen drie maanden. Onder de getuigen waren 200 van de Policia Nacional en Guardia Civil. Bij hun ondervraging door de advocaten van de verdediging verbood rechter Marchena om de videos te tonen zodat de beweringen van de politieagenten over „blikken vol van haat”, „een muur van een gewelddadige mensenmenigte” niet konden worden weerlegt. De laatste dagen van het gerechtelijk proces worden de videos na elkaar getoond. Marchena gebood dat er geen enkel commentaar op de videos mocht worden gemaakt in de rechtszaal. Hij snoert de verdediging daarmee opnieuw de mond om de politie getuigenissen te kunnen weerleggen.

Eerst was het de beurt van de aanklagers om hun videos te tonen. In iedere rechtszaak heeft het beeldmateriaal dat door de aanklager wordt voorgedragen een grote impact waar de beschuldigde het ergste voor vreest. In dit geval toonde het OM echter videos die net zo goed door de verdediging zelf hadden kunnen worden getoond. Men zag het publiek voor de stemlokalen staan, rustig en met de handen boven hun hoofden, totdat politie agenten met hun gummiknuppels op de mensen sloegen, bloedende hoofden en gescheurde T-shirts te zien zijn en de mensen schreeuwen uit verontwaardiging, boosheid en angst. Dat was het zogenaamde proportioneel gewelddadig optreden van de Spaanse politie en de Guardia Civil. Vaak klopten de data en de locaties van de video s niet die de aanklager noemde voordat zij werden getoond of wist hij deze zelfs niet eens. Advocaat Salelles moest de rechtbank er tot drie keer toe op attenderen dat de video elders of op een andere dag was gemaakt. Ook waren er grote tijdsprongen naar voren en naar achteren in de volgorde van de getoonde videos. De aanklager toonde zelfs een video die

op 3 Oktober zou zijn gemaakt, waarop de mensen roepen: „Vrijheid voor de politieke gevangenen”, terwijl er op die datum nog geen enkele politieke gevangene te bespeuren viel. In werkelijkheid was de video gemaakt op 8 November bij een protest tegen de opschorting van de Catalaanse autonomie en de gevangenneming van de burgerleiders en politici. Videos van de protestdemonstratie op 20 September voor het ministerie van EZ, waar de burgerleiders Cuixart en Sanchez voor worden aangeklaagd wegens rebellie, zijn sterk ingekort zodat deze uit hun verband worden gehaald of zijn zelfs gemanipuleerd. Zo is er een video te zien die volgens het Openbaar Ministerie voor het gebouw van EZ op 20 September 2017 is gemaakt. Voor een gedeelte daar van klopt dat. Maar dezelfde video laat ook een joelende mensenmenigte zien tegen de Policia Nacional met een colonne busjes die zich terugtrekken, terwijl er geen Policia Nacional met busjes aanwezig zijn geweest bij het protest voor EZ. Het betreft de gebeurtenissen bij het hoofdkantoor van de politieke groepering La CUP. De Policia Nacional probeerde daar op eigen houtje, zonder huiszoekingsbevel van de rechter, binnen te komen. Leden van de partij en sympathisanten blokkeerden hen de toegang. Na een beleg dat ruim tien uur duurde en het huiszoekingsbevel uitbleef, droop de Spaanse politie af onder luid gejuich van het publiek. Openbaar aanklager Jaime Moreno laat weten dat de data en de locaties niet relevant zijn, daar hij alleen de „gewelddadige sfeer van het Catalaanse publiek die bij alle stemlokalen aanwezig was” wil aantonen. Maar met een sfeer die door de advocaten van de verdediging doorgaans als feestelijk wordt gekenmerkt totdat de politie arriveerde, is een aanklacht van oproer of rebellie, waarbij volgens de Spaanse wet georganiseerd militair geweld moet zijn gebruikt met als doel de gevestigde orde omver te werpen, niet te onderbouwen. We zullen zien of het Spaans Hooggerechtshof daar ook zo over denkt. De laksheid van het OM, dat een jaar de tijd had om zich voor te bereiden op de belangrijkste rechtszaak in Spanje sinds decennia, lijkt er echter op te duiden dat ze het gevoel heeft de zaak reeds gewonnen te hebben.

Dezelfde videos stuurde onderzoeksrechter Pablo Llarena op naar de rechtbank van Sleeswijk-Holstein om president Puigdemont uitgeleverd te krijgen. De Duitse rechtbank oordeelde toen dat Puigdemont geen geweld had gepleegd of daar aanzet voor had gegeven en wilde hem daarom niet uitleveren wegens oproer of rebellie.

De daaropvolgende dag was het de beurt van de verdediging om hun videos te tonen. Afgezien van de beelden waar iemand een plastic stoel naar een ME-er gooit die vervolgens struikelt, zag de rest van Spanje voor het eerst wat de politie in de herfst van 2017 tegen haar eigen bevolking had uitgericht. De sterk gemanipuleerde en gepolitiseerde Spaanse pers heeft op de dag van het referendum en de dagen daarna amper de beelden van het politiegeweld

aan de Spaanse bevolking getoond. Met de livestream video in de rechtszaal kon men daarom nu voor het eerst zien wat er werkelijk gebeurd is. Ook kan men in de rechtszaal er niet omheen dat de getuigenissen van de politie niet kloppen met de videobeelden. Iedereen herinnert zich nog wel de getuigenis van de politieofficier die beweerde dat het publiek altijd eerst het gerechtelijk bevel werd getoond en hen werd gevraagd om zich te verwijderen zodat de stembussen in beslag konden worden genomen. De video in de plaats Sant Iscle de Vallalta laat zien dat de ME met plexiglas schilden voor zich aan komen marcheren en de laatste meters hard rennen om het publiek, dat met hun handen omhoog staat, met hun schilden hardhandig omver te duwen. Er is niets te zien van het tonen van een gerechtelijk bevel of een waarschuwing vooraf.

Een andere video, gemaakt door een camera die een politie draagt, laat de opmerkingen horen die zij maken. De camera valt op een gegeven moment op de grond, maar blijft doorgaan met filmen. „Als we geen ribben gebroken hebben, dan scheelde het niet veel.” Of: „We staken met de gummiknuppel er in alsof er geen volgende dag meer was.” Een andere video laat de klap in het gezicht met een gummiknuppel zien die Alejandra Rayas kreeg zonder dat daar enige aanleiding voor was. De beelden van de politie in de bus vanuit een ander deel van Spanje op weg naar Cataloni zingend „A por ellos” („Op tegen hen”, een strijdkreet uit de burgeroorlog) toont dat de politie weinig professioneel en proportioneel zou gaan optreden.

De videos laten zien dat niet de Catalaanse bevolking gewelddadig was, maar de Spaanse politie, gesteund door de openbaar aanklager, de landsadvocaat en de volksaanklager VOX, de ultrarechts en fascistische partij die rechter Marchena ondanks de protesten van de verdediging in de rechtszaal toeliet als aanklagende partij. Op 15 Juni loopt het documentatie gedeelte van de rechtszittingen af en breekt het moment aan waarop de rechtbank het „Vist per a sentencia” (De rechtbank heeft alles gezien om een oordeel te kunnen vellen) verklaart. De uitspraak wordt pas na de zomer verwacht. Al was het alleen maar om de schijn op te houden dat de veroordeling nog volledig geschreven moet worden, aldus advocaat van den Eynde.

Hoofdstuk 46

Reactie van Spanje op het VN Rapport

Als reactie op het rapport van de werkgroep Arbitraire Gevangenen (WGAD) van het Hoge Commissariaat van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten, zegt de Spaanse president Pedro Sánchez dat de werkgroep zich heeft laten misleiden door de leugens van de Catalanen en de realiteit heeft verdraaid. Spanje is dus niet van zins om de Catalaanse politieke gevangenen per onmiddellijke ingang vrij telaten, zoals het rapport aanbeveelt.

In Spanje zelf is weinig of geen bekendheid gegeven aan de publicatie van het rapport van WGAD. Een aantal telefoontjes van het publiciteitsbureau Espanya Global, welke onder het ministerie van BuZa valt, naar de directeurs van de grootste media, was voldoende om dit te verhinderen. De directeur van Espanya Global, Ara Lozano, zei dat de communicatie middelen van haar bureau verbeterd moeten worden om dit soort vergiftigingen door de Catalanen bij de internationale instellingen te voorkomen. Toen Lozano in 2015 volksvertegenwoordigster in het Congres van UPyD was, zei zij vanaf het spreekgestoelte in het Congres dat iedere democratie de uitspraken van de VN moet respecteren. Zij sprak toen over de VN veroordelingen tegen de Venezuelaanse oppositie leider Leopoldo López en natuurlijk niet over de Catalaanse politieke gevangenen.

Daarnaast is de Spaanse regering een smeercampagne begonnen tegen de leden van de werkgroep. Zij vraagt bij de VN het ontslag van twee leden, de Mexicaan Jos'e Guevara en de Zuid-Koreaans Seong-Phil Hong, omdat zij in het verleden hebben samengewerkt met de advocaat van Puigdemont, Ben Emmerson. Dit zou de uitspraak door verstrengeling van belangen hebben beïnvloedt. De regering heeft nu na publicatie van het rapport echter geen argument meer om de leden van de werkgroep te wreken, want zij heeft afgelopen 8 November al haar klachten en aanbevelingen met betrekking tot

dit onderzoek kunnen indienen.

Daarnaast beschuldigt Sánchez dat WGAD het rapport vooraf heeft laten uitlekken. De Spaanse overheid kreeg het rapport 48 uur voordat het publiekelijk bekend zou worden gemaakt. Emmerson laat weten dat de Spaanse regering zelf het rapport naar de krant *el País* heeft laten uitlekken. In een serie Tweets laat hij zijn mening hierover uit.

Het antwoord van de Spaanse regering op de WGAD uitspraak lijkt steeds wanhopiger. Nu klagen ze over een verondersteld belangenconflict en dat de beslissing naar mij vooraf zou zijn uitgelekt. Geen van deze klachten is waar.

Ik heb nooit de leden van WGAD ontmoet of gesproken. Twee van hen waren officieel VN Rapporteurs op hetzelfde moment toen ik dat was. Onze stafleden werkten samen met gezamenlijke brieven, maar ik nooit direct zaken met hen gedaan. Er is geen belangenconflict.

Ook lekte niemand van WGAD, of haar Secretariaat, de uitspraak vooraf uit. De regering lekte die met opzet, zoals de envelop van de brief duidelijk maakt. Dit is een on-eerzame poging van de regering van Pedro Snchez om WGAD te besmeuren.

Persoonlijke aanvallen zoals deze zijn de laatste redmiddelen van een wanhopige regering. De autoriteiten van de regering van Snchez hebben met opzet tegen de VN gelogen toen zij beweerden dat de uitkomst vooraf naar mij was gelekt, terwijl zij volkomen wisten dat zijzelf naar *El Pais* hebben gelekt. Zij hebben dit opgezet.

Het zal allemaal duidelijk worden wanneer de VN deze valse aanklachten onderzoekt. Het niveau van opzettelijke oneerbaarheid van regeringsleden van een VN lid is zeldzaam. Spanje gedraagt zich als een schurkenstaat. Door het maken van deze aantijgingen, schiet Pedro Snchez zichzelf in de voet.

Sánchez doet er beter aan om zich juridisch en politiek zich wat meer volwassen te gedragen. Hij zou de uitspraak van WGAD moeten accepteren en stoppen met de Stalinistisch show rechtszaak. En Pedro, bedenk waarom Barca zo goed in voetbal is: Speel met de bal, niet op de man.

De minachting van Spanje naar de VN en haar uitspraak is geen uitzondering. Er bestaat inmiddels lange lijst van internationale organisaties en instituten, waaronder International Trial Watch en Amnestie International.

Hoofdstuk 47

Al is de leugen nog zo snel

Editoriaal schrijven van Vicent Partal

(Letterlijke titel: Men haalt eerder een leugenaar in dan een manke

Gisteren kondigde de rechtbank van Urdula (Zweden) aan dat ze niet om de uitlevering van Julian Assange naar haar land zal aanvragen. Zoals bekend, Assange werd voor een discutabele verkrachting aangeklaagd waarvoor de Zweedse justitie hem vervolgt.

De advocaat van Assange, Per Samuelson, verteld dat het tribunaal geaccepteerd heeft dat de uitlevering met een Europees bevel niet nodig is, want men kan hem net zo goed ondervragen in de Britse gevangenis van Belmarsh, waar hij verblijft, of zelfs direct door middel van een videoconferentie. Dit zijn nogal voor de hand liggende redenen.

Met grote waarschijnlijkheid kunnen velen van ons zich nog precies hetzelfde geval herinneren toen men de leden van de Catalaanse regering in ballingschap in November 2017 wilde ondervragen. Advocaat Paul Bekaert gebruikte toen hetzelfde argument. Hij stelde de Audiencia Espanyola (rechtbank voor politieke dissidenten en terrorisme, vert.) voor dat ze op Belgisch grondgebied zouden worden ondervraagd. Maar de Spaanse justitie weigerde dit.

Toen de Spaanse justitie de Catalaanse president opriep om hem op 2 November 2017 te verhoren, antwoordde zij dat het onmogelijk was om dit op dezelfde manier te doen zoals Zweden nu met Assange doet. Zij zei dat er „geen enkel excuus” was dat hij persoonlijk zou komen om zich te presenteren. De Audiencia bevestigde dat het verplicht was dat men persoonlijk bij de ondervraging aanwezig moest zijn. Een leugen die nu met het gerechtelijk besluit over Assange volkomen aan het licht komt.

Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaald haar wel. En dat begint nu het grote probleem van de Spaanse justitie te worden. De lijst van

de dingen waarvan de Spaanse rechtbanken zeiden dat deze verplicht waren en waarvan nu aangetoond wordt dat dit niet zo is, is immens. En deze zal nog langer worden wanneer blijkt dat men niet persoonlijk in Madrid trouw aan de Spaanse grondwet hoeft te zweren om Euroafgevaardigde te zijn.

Het spel van Spanje is overduidelijk. President Puigdemont heeft deze zo transcendentale juridische strijd gewonnen, want hij wist dat hij deze niet binnen de Spaanse staat moest voeren, waar geen justitie is, maar daar waar deze onafhankelijk en democratisch is, op Europees niveau.

De ballingen hebben de partij op deze manier gewonnen; door het duidelijk blootleggen van de schandalen van de dwalende rechtszaak door het Spaanse Hooggerechtshof. En als gevolg daarvan heeft Spanje zich in haarzelf opgesloten, liegend, door het verzinnen van regels en het vernietigen van de voorspelbaarheid van justitie. Met als gevolg dat zij volkomen los is komen te staan van het Europese systeem.

En onder deze omstandigheden is het duidelijk dat het enige wat zij kan doen, alsof het Wilde Westen is zonder wet, in de marge van de Europese wetgeving, is proberen om Carles Puigdemont te onderwerpen door hem gevangen te nemen.

Maar zij kan daar alleen in slagen indien Puigdemont het hol van de leeuw in gaat, oftewel Spaans grondgebied zal betreden. Wat we nu zien gebeuren, en daar hoort ook het probleem bij van de zogenaamde geloofsbrief als Euroafgevaardigde, gaat slechts enkel en alleen hierom. Men is gewaarschuwd.

Hoofdstuk 48

De definitieve aanklacht

Drie maanden duurde het gerechtelijke proces tegen de Catalaanse leiders in het Spaanse Hoogerechtshof omdat zij een referendum hadden georganiseerd over de onafhankelijkheid van Catalonië. Enkele weken daarna schreef de openbare hoofdaanklager van Spanje, Maza, zijn aanklacht „Zij zullen hard vallen”. Deze leek eerder op een revanche dan een juridisch, op feiten gebaseerde aanklacht en noemde het referendum een staatsgreep. De regering van Puigdemont werd aangeklaagd als een misdadige organisatie die oproer met gewapend geweld zou hebben gepleegd. Om dit gewapend geweld te onderbouwen hadden zij, volgens het OM, de steun van de Catalaanse politie. Tot dat moment had nog niemand het zo gezien, want niemand had, afgezien van het politiegeweld, geen militaire oproer van de Catalanen waargenomen. Maar de unionistische politieke partijen en de Spaanse pers haakten er gretig op in en publiekelijk werden de de Catalaanse leiders gedurende de afgelopen anderhalf jaar reeds veroordeeld.

Gebaseerd op de rapporten van de de Guardia Civil en Policia Nacional schreef onderzoeksrechter van het Hoogerechtshof Llarena zijn bevindingen dat aanleiding gaf voor het gerechtelijk proces. De talrijke onregelmatigheden, ook wel bekend als „procedurefouten”, zijn welbekend, met name bij de justitie in Schotland, België en Duitsland. Deze laatste besloot om president Puigdemont vrij te laten en hem niet uit te leveren op basis van oproer, want het hof van Sleeswijk-Holstein zag geen geweld van zijn kant. Daar de Spaanse justitie hem niet uitgeleverd wilde hebben voor slechts wettelijke ongehoorzaamheid, liet Llarena het Europese uitleveringsbevel vallen. Alleen in Spanje wordt Puigdemont aangeklaagd voor oproer en zal worden gearresteerd indien hij voet op Spaanse bodem zet. Dit feit alleen al is een juridische barbariteit de de Europese eenheid en het Schengen verdrag tenniet doet.

Gedurende ruim 50 hoorzittingen van het gerechtelijk proces passeerden een 450 getuigen de revue, waaronder de aangeklaagde burgerleiders en de

politici zelf, ex-president Rajoy, zijn vicepresidente en de ministers van BiZa en die van financiën, leiders van de politiecorpsen Mossos d'Esquadra, Policia Nacional en Guardia Civil, en agenten die bij de protestdemonstraties en het referendum aanwezig waren, burgers die de stokslagen van de Spaanse politie te verwerken kregen en onafhankelijke specialisten die hun mening over verschillende themas gaven.

Ook gedurende de hoorzittingen vonden vele „procedurefouten” plaats. Het meest opmerkelijke was dat internationale waarnemers geen plaats in de rechtszaal kregen, dat de verdediging vele vragen niet mochten stellen daar zij „niet relevant zijn voor het hof”, niet de videos mochten tonen om de beweringen van de 200 Spaanse politieofficieren te weerleggen en het opvallende verschil in behandeling tussen de getuigen van de aanklagers en die van de verdediging door voorzittend rechter Marchena. De videos werden in een aparte sessie na elkaar getoond, waardoor de effectiviteit van de verdediging voor een groot deel verloren ging.

Na dit proces van 50 hoorzittingen en welke 3 maanden in beslag nam, lijkt het of er niets is gebeurd. Het OM houdt voet bij stuk en heeft nagenoeg niets in haar voorlopige aanklacht (van voor het proces) veranderd. Afgezien van een enkel detail met betrekking tot misbruik van overheidsgeld en details met betrekking tot de getuigenis van majoor Trapero en commissaris Lopéz van de Mossos d'Esquadra. Deze vormen de sleutel in de aanklacht waarop de bewering is gebouwd dat de Catalaanse regering het politiecorps van 17.000 man als gewapende eenheid inzette voor het realiseren van de onafhankelijkheid. Met name drie vergaderingen van de Mossos met leden van de Catalaanse regering zijn erg belangrijk. Het was de enige keer in het proces dat Marchena zich direct naar een getuige richtte. Hij vroeg Trapero toen wat er in deze vergaderingen besproken was. Trapero antwoordde dat hij tegen de politici gezegd had dat hij zich aan de wet en aan het verbod van het referendum door het Constitutioneel Hof zou houden. Het OM ziet deze getuigenis dus als een belangrijk wapen om het tribunaal te overtuigen. Maar zij vermeld vooral een ander detail uit deze vergadering, namelijk dat de „geprocedeerde rebel” (Puigdemont wordt nooit bij naam genoemd) aan het einde van de vergadering had meegedeeld dat hij direct de Catalaanse onafhankelijkheid zou uitroepen indien er bij het referendum (dodelijk) geweld gebruikt zou worden.

Ondanks de beweringen van de Catalaanse politietop dat zij de Spaanse wet zouden blijven respecteren, het oneens waren met de Catalaanse politici om het referendum door te laten gaan en zelfs overwogen om de Catalaanse politici in de dagen voor het referendum te arresteren, beweert het OM dat de Mossos d'Esquadra samenwerkten met de Catalaanse regering en de gewapende eenheid vormde die het geweld van oproer zou moeten onderbouwen.

Ondanks dat er geen enkel bonnetje, factuur of bankafschrift is getoond en de Spaanse minister van financiën, samen met een stoet van ambtenaren, onder ede getuigt dat er geen enkele Euro door de Catalaanse regering aan het referendum is uitgegeven (Catalonië stond al enkele maanden vooraf aan het referendum onder streng financieel toezicht), eist het OM gevangenisstraffen wegens misbruik van 5 miljoen Euro overheidsgeld.

De aanklager stelt de Catalaanse politici en burgerleiders verantwoordelijk voor het politiegeweld op 1 Oktober 2017. De mensenmenigte lokte dit geweld uit toen zij als een menselijk schild de politie de toegang tot de kieslokalen versperdden. Dus niet de daders van het geweld zijn verantwoordelijk voor hun gedrag, maar degenen die het uitlokten.

De naam van president Puigdemont wordt gedurende het gehele proces angstvallig vermeden. De enige keer dat Puigdemont in zijn betoog voorkomt is wanneer Zaragoza beweert dat hij onterecht niet aan Spanje werd uitgeleverd door de rechtbank van Sleeswijk-Holstein. De aanklager betreurt dat de Duitse rechtbank geen geweld van Puigdemont zag, zonder dat dit in een proces met getuigen werd aangetoond. Het OM trekt de Duitse justitie dus in twijfel en legt tevens de bewijslast van onschuld bij Puigdemont.

Aanklager Jaime Moreno beweert dat Catalonië rond de dagen van het referendum een kruidvat was dat ieder moment kon ontploffen.

Aanklager Javier Zaragoza liet de meest opmerkelijke beweringen horen: „Het houden van een referendum blijft een misdaad, ondanks dat deze is gedecriminaliseerd.” (Het referendum over zelfbeschikking werd in 2004 uit het wetboek van strafrecht is verwijderd.)

„Het referendum van 1 Oktober 2017 was een gewelddadige staatsgreep.” Zaragoza vergelijkt het referendum met de mislukte staatsgreep van 23 Februari 1981 door majoor Tejero van de Guardia Civil. Deze bezette toen het Congres met gewapende eenheden en gijzelde gedurende 24 uur de volksvertegenwoordigers. Tejero loste enkele pistoolschoten in de vergaderzaal van het Congres om de parlementarissen te intimideren en in Valencia reden tanks door straten. „Het gewelddadig karakter van een opstand hoeft niet noodzakelijkerwijs van fysieke of van militaire aard te zijn.” De „intimidatie door de mensenmassa tegenover de politie” op de dag van het referendum en de „belegering” van het Catalaanse ministerie van Economische Zaken op 20 September bestempelt hij als ernstiger dan die door Tejero.

De straffen die het OM eist zijn dezelfde welke hij aan het begin van het gerechtelijk proces eiste. De hoofdschuldige in deze aanklacht is vicepresident Junqueras, want president Puigdemont is in Europa vrij man en kan daarom niet als de leider van een criminele organisatie worden aangemerkt. En een misdadige organisatie heeft nu eenmaal ook een leider nodig. Tegen vicepresident Junqueras wordt daarom 25 jaar gevangenisstraf geïst wegens

oproer, wettelijke ongehoorzaamheid en verkwisting van overheidsgeld. Voor de meeste andere leiders wordt zeventien jaar gevangenisstraf geëist.

Alleen de landsadvocaat Rosa María Seoane heeft zich de intellectuele moeite getroost om haar aanklacht te veranderen van „gewelddadige oproer” naar „aanzetten tot opruiing” (sedicio). Voor dit laatste is geen militair geweld nodig om te worden beschuldigd. Zij vraagt daarom 12 jaar voor Junqueras en tussen de 7 en 11,5 jaar voor de andere politici en de burgerleiders terwijl, twee politici worden vrijgesproken van sedicio.

De advocaten zullen volgende week hun eindbetoog uitspreken. Zij zullen daarin om de onmiddellijke vrijlating van hun cliënten vragen. Zij voelen zich daarin gesteund door de uitspraak van de werkgroep „Willekeurige gevangenneming” van het Hoge Commissariaat Mensenrechten van de Verenigde Naties.

Een aantal deuren verder, in de vierde kamer van hetzelfde Spaanse Hooggerechtshof, besluiten rechters dat de overblijfselen van dictator generaal Francisco Franco niet kunnen worden verwijderd. De familie van Franco had daarom verzocht nadat president Pedro Sanchez beloofd had deze weg te halen uit de tombe van de Vallei van de Gevallen in ruil voor politieke steun. Het argument van het Hooggerechtshof is dat hij sinds 1 Oktober 1936 reeds staatshoofd van Spanje was en als zodanig moet worden geëerd. De genoemde datum is echter drie jaar voor de beëindiging van de gewelddadige en zeer bloedige burgeroorlog tegen de legitieme republikeinse regering. Deze oorlog begon met de staatsgreep door de militaire top op 18 Juli 1936. Op 1 Oktober 1936 werd Franco door hen als oppergeneraal aangesteld. Dat het Hooggerechtshof deze datum nu aanmerkt als het aantreden van Franco als staatshoofd, zou de burgeroorlog legitimeren als de verdediging van de gevestigde orde. Het Hooggerechtshof wast de staatsgreep van Franco en zijn dictatoriale regiem dat 40 jaren duurde dus wit. Historici zijn het er in het algemeen over eens dat Franco aan de macht kwam dankzij de staatsgreep van 1939. De Spaanse en Catalaanse republikeinse regeringsleden werden in 1939 door ditzelfde tribunaal veroordeeld voor gewelddadige oproer.

De geest van Franco waart nog in alle gelederen van de Spaanse staat, waaronder het Hooggerechtshof. Dit fenomeen, bekend als „sociologisch francoïsme”, wordt vaak toegeschreven aan de indoctrinatie in het onderwijs gedurende het dictatoriale regiem. Vandaag plukken we nog steeds de wrange vruchten dat de westerse geallieerden na de inval in Normandië, nu 75 jaar geleden, het fascistisch Spanje links hebben laten liggen.

Hoofdstuk 49

De laatste hoorzitting

49.1 Inleiding

Het gerechtelijk proces tegen de Catalaanse presidente van het Parlement, de politici en de burgerleiders is ten einde. Als laatste mochten zij het woord doen tegen het tribunaal dat hen zal veroordelen of vrijspreken. Ondanks de dreiging van 74 jaar gevangenisstraf (door de volksaanklager VOX) is het duidelijk dat zij geen enkele schuld zien in hun wat ze gedaan hebben. Enkele uitspreken van hen zijn bijvoorbeeld:

49.2 Jordi Turull

- De reputatie van Spanje staat op het spel. Zal het na een veroordeling ooit nog beschouwd worden als een democratie?
- Wat zij (de aanklager) verstaat onder protest, politieke dissidentie en wettelijke ongehoorzaamheid
- Het is ongehoord dat alle wettelijk toegestane activiteiten en legale vergaderingen zich opstapelen tot een aanklacht van rebellie.
- Het referendum was niet gericht tegen Spanje. Er was geen plan om Spanje kapot te maken.
- Er waren geen muren van mensen, alleen bergen van waardigheid.
- Ik zit hier voor mijn ideeën en omdat ik me niet uit de politiek heb teruggetrokken. (Turull werd de dag na zijn presentatie in het Parlement als president van Catalonië gevangen gezet.)

- De aanklager is vastbesloten om ten koste van alles de onafhankelijkheidsbeweging kapot te maken. Het is ongehoord dat hij zegt dat het houden van een referendum over zelfbeschikking een misdaad is en dat ook zal blijven, zelfs wanneer deze uit het wetboek van strafwet is verwijderd.
- Ik zit hier niet voor wat ik gedaan heb. Ik zit in de beklaagdenbank voor mijn ideeën
- Geëmotioneerd zegt Turull: Ik heb altijd eerlijk gewerkt voor het verbeteren van mijn land, Catalunya.

49.3 Josep Rull

- Ze beschuldigen mij met een gemanipuleerde interview. Dat is een serieuze aanklager onwaardig.
- Dit tribunaal heeft nu de kans om te laten zien wat de rechten en wat de beperkingen van de vrijheid zijn.
- Met mijn gevangenneming heeft u besloten dat ik mijn kinderen, Bernat en Roger, gedurende twee jaren niet heb kunnen zien opgroeien. Maar met dit kunt u niet voorkomen dat ik hen een nobele gedachte overdraag.
- Men eist 16 jaar gevangenisstraf tegen mij omdat ik een regeringsplan heb ondertekend, de basis van ieder willekeurig verkiezingsprogramma.
- Democratie verdedigt men met democratie
- De sterken sluiten overeenkomsten. De zwakken leggen op.

49.4 Jordi Sànchez

- Hij begint met een citatie van Socrates: „Het is beter om onder een groot onrecht te moeten lijden, dan daar schuldig aan te zijn.”
- De gevangenis doet pijn aan de gevangen, maar ook aan de familie. Deze pijn wordt door de gehele Catalaanse samenleving gevoeld.
- Het referendum van 1 Oktober was zonder geweld. Men kan duizend keer beweren dat het gewelddadig was, maar dat zal de mensen die het hebben meegemaakt niet overtuigen.

- Het gaat hier om de veroordeling van fundamentele en politieke rechten en vrijheden. U heeft de verantwoordelijkheid om de politieke crisis niet te verergeren.

49.5 Carme Forcadell

- Ik begrijp niet waarom ik voor rebellie wordt beschuldigd, terwijl mijn collega-s van het Parlementaire bestuur slechts voor wettelijke ongehoorzaamheid worden aangeklaagd. Mijn stem telt evenveel mee als die van hun, ik beging dezelfde feiten. Alle besluiten worden door het gehele bestuur of door de plenaire vergadering van het Parlement genomen. Het bestuur heeft zich altijd aan het Parlementaire reglement gehouden. Ik wordt vervolgt voor mijn carrière (zij was acht jaar voorzitter van de burgerbeweging ANC), voor wie ik ben, en niet voor mijn handelen.
- Ik heb altijd het vrije woord in het Parlement verdedigd en zal dat blijven doen. Want dat is de basis van Democratie.
- De aanklager blijft volhouden bij valse tweets die niet bestaan en blijft volhouden dat ik opgeroepen heb om scholen te bezetten.
- In de afgelopen 3 maanden is niets van de aanklacht bewezen. De aanklager kon zijn aanklacht aanpassen, maar doet dat niet.

49.6 Dolors Bassa

- De rechtszaak heeft me soms verontwaardigd, geschokt en doorgaans triest gemaakt.
- Ongehoorzaamheid is een politiek regeringsplan voorstellen en dat vervolgens niet uitvoeren.
- Ik vraag niet alleen de Vrijheid voor mezelf, maar ook die van de komende generaties.

49.7 Jordi Cuixart

- Als we worden gestraft voor wat we gedaan hebben, kan men daar ook in de rest van Spanje voor worden gestraft.

- Ik riep op tot een permanent protest en zal dat blijven doen want dat is de motor om vooruit te gaan. Dit is burgerlijke ongehoorzaamheid. Men voerde op 1 Oktober een fundamenteel recht uit.
- Dit is een politieke rechtszaak.
- Catalonië is een veelzijdige samenleving. Zelden vraagt men in Catalonië waar men vandaan komt, maar wel waar men naar toe wilt gaan.
- Het hoofd van de Staat (koning Felipe VI van Bourbon) heeft de mogelijkheid voorbij laten gaan om het geweld door de Staat te veroordelen.
- De meest karakteristieke uitspraak van alle beschuldigen was waarschijnlijk wel deze van Cuixart: „We zullen weer precies hetzelfde doen.”

De aangeklaagden hadden soms moeite om hun emoties te bedwingen. Zelfs advocaat Jordi Piña moest op een gegeven moment zijn bril even afzetten om zijn ogen te drogen.

Het gehele gerechtelijke proces kon live worden gevolgd. Echter alleen in Catalonië en Baskenland werd het proces door de publieke omroep uitgezonden. In de rest van Spanje wordt nagenoeg geen interesse getoond voor het meest belangrijke proces sinds het Franco regiem en dat zelfs het einde zou kunnen betekenen van wat men de democratische periode in Spanje noemt. Voor deze laatste zitting stelde de burgerorganisatie Omnium Cultural op verschillende plaatsen in het land grote TV projectieschermen op om deze gezamenlijk te kunnen volgen. s-Avonds organiseerde het ANC voor de gemeentehuizen bijeenkomsten waarin men de gerechtelijke vervolgingen en het ondemocratische handelen van Spanje veroordeelt.

Op de Potkaars podcast is een interview van me te zien over de laatste ontwikkelingen hier in Catalonië. Ook ander interviews van Nederlanders die nauw bij dit onafhankelijkheidsstreven betrokken zijn en van Nederlands sprekende Catalanen zullen hier worden gepubliceerd.

Daarnaast is er meer informatie te vinden op spanje.cat, waar ook de artikelen van dit blog zijn te lezen.

Hoofdstuk 50

De nieuwe burgemeester van Barcelona

Afgelopen 15 juni werden de gemeenteraadsleden van alle dorpen in Valencia, de Baleaarse eilanden en Catalonië geïnstalleerd. Deze kozen vervolgens uit de lijsttrekkers een burgemeester. In de kleine dorpen kiest men geen politieke partijen of kieslijsten, maar direct de personen die in de gemeenteraad komen. De kleine en middelgrote steden wordt weliswaar gestemd aan de hand van kieslijsten, maar de persoonlijke voorkeuren spelen er doorgaans een grote rol. In de middelgrote en grote steden spelen de politieke partijen en ook de landspolitiek een overheersende rol.

Door het politieke conflict over het onafhankelijkheidsstreven van Catalonië, met als gevolg de politieke gevangen, zijn er drie verschillende groeperingen te onderscheiden: de onafhankelijkheidspartijen (met name JxCat, ERC en La CUP), de unionistische partijen (de Catalaanse socialistische partij PSC, Partido Popular, Ciutadans en Vox), en dan is er daarnaast nog de linkse partij „Barcelona en Comú” Podem, de Catalaanse tak van het Spaanse Podemos. Deze partij is ontstaan als gevolg van de financiële crisis en is sterk gericht tegen de gevestigde politieke partijen, het bankwezen en het grote, beursgenoteerde bedrijfsleven (IBEX35). Deze stroming heeft zich nooit voor of tegen de Catalaanse afscheiding willen uitspreken en ziet de politieke wereld enkel verdeeld in links en rechts. Bij de gemeenteraadsverkiezingen vier jaar geleden boekten zij grote winst en in vele steden werd een burgermeester van deze partij aangesteld. In Barcelona werd Ada Colau dat. Daarvoor was zij voorzitter van de burgerbeweging PAH, die er voor strijdt dat huiseigenaren niet uit hun woning worden gezet wanneer zij drie maanden hun hypotheek niet betalen kunnen. De Spaanse bankwet is zeer verouderd en sterk in het voordeel van het bankwezen. Gedurende de verkiezingen afgelopen Mei behaalde de anti-bank en anti-IBEX35 burgermeester

Colau evenveel zetels voor de gemeenteraad van Barcelona als de ERC. Zij kreeg echter 5000 stemmen minder. Het leek er dus op dat de leider van ERC, Ernest Maragall, burgermeester zou worden. De dagen na de verkiezingen begon dit beeld echter te veranderen. Colau weigerde als grootste oppositiepartij en zelfs als coalitiegenoot van ERC mee te regeren. Er kwam een grote Staatsoperatie op gang, aangestuurd vanuit de unionistische, gevestigde en (ultra) rechtse partijen PSOE, PP en Ciutadans om mevrouw Colau in het zadel zouden helpen om maar te voorkomen dat een burgermeester van de onafhankelijkheidsbeweging in Barcelona aan de macht zou komen. De operatie heeft tot gevolg dat de altijd afstandelijke „Barcelona en Comú” / Podem kleur heeft bekend als tegenstander van de onafhankelijkheidsbeweging. Veel stemmers van deze partij zijn diep teleurgesteld omdat Colau de stemmen van de extreem rechtse partij Ciutadans, onder leiding van Manuel Valls en bij uitstek de vertegenwoordiger van de IBEX35 bedrijven is, heeft geaccepteerd om burgermeester te kunnen blijven. Voor de onafhankelijkheidsbeweging is nu heel veel meer duidelijk. Na jarenlang het belangrijkste maatschappelijke debat in Catalonië ontweken te hebben, zelfs toen dit uitliep op een politiek conflict met politiegeweld, rechtsvervolging en politieke gevangenen, blijkt dat „Barcelona en Comú” / Podem kiest voor de unionistische kant.

De politieke partijen voor onafhankelijkheid gingen de afgelopen verkiezingen zeer versnipperd tegemoet. Met name ERC wilde zich als zelfstandige partij presenteren om meer stemmen te kunnen winnen. Zij weigerde daarom om bij de Europese verkiezingen samen op de kieslijst van Puigdemont, JxCAT, te gaan ondanks dat deze had aangeboden om zich als tweede op de kieslijst te presenteren. Daarnaast presenteerden in totaal vijf Catalaanse politieke lijsten en partijen zich voor de gemeenteraadsverkiezingen in Barcelona. Deze versnippering is dus op niets uitgelopen en heeft veel stemmen van de onafhankelijkheidspartijen verloren doen gaan. Het is te hopen dat de Catalaanse politici uit deze gebeurtenissen nu eindelijk eens een les hebben getrokken, want met de veroordelingen van de politieke gevangenen in het zicht is het meer dan noodzakelijk dat zij eensgezind een strategie ontwikkelen.

De aanwezigheid gisteren van de lijsttrekker van JxCAT in Barcelona, Quim Forn, liet nog eens duidelijk de ernst van de situatie zien waarin Catalonië verkeert. Forn werd afgelopen Donderdag vanuit de gevangenis Soto de Reial, nabij Madrid, overgebracht naar de gevangenis Brians in Catalonië. Sinds 4 November 2017 zit hij gevangen en wordt berecht voor het organiseren van het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid op 1 Oktober van dat jaar. Forn was op dat moment minister van BiZA en hoofd van de Catalaanse politie. Afgelopen Vrijdag werd hij onder strenge politiebewaking

naar het stadhuis van Barcelona gebracht, waar hij de nodige papieren kon ondertekenen en trouw aan de wet moest beloven om lid te worden van de gemeenteraad. De politiebewaking in en rondom het stadhuis was van dusdanige omvang alsof hij een levensgevaarlijke terrorist is. Gisteren, Zaterdag, herhaalde zich het tafereel. Om zijn voordracht als lijsttrekker op het spreekgestoelte in de vergaderzaal van het gemeentehuis te houden, werden hem de handboeien voor een uurtje afgedaan. Direct na de plenaire vergadering werd hij weer afgevoerd naar de gevangenis. Hij kreeg niet, zoals de andere gemeenteraadsleden, de gelegenheid om zich als nieuw gemeenteraadslid van Barcelona te presenteren bij president Quim Torra. Deze presentatie vond plaats in het Paleis van de Generalitat, op 50 meter afstand aan de andere kant van het plein Sant Jaume. Maar Quim Forn werd de oversteek geweigerd. Het plein stond stampvol met Catalanen om hem te steunen. Vandaag wordt hij weer terug gebracht naar de gevangenis in Madrid in afwachting van de uitspraak van het Hooggerechtshof. De situatie met de politieke gevangenen wordt met de dag meer onacceptabel. De spanningen hierdoor waren met de instellingen van de gemeenteraden en burgermeesters in geheel Catalonië weer eens duidelijk te voelen.

182 *HOOFDSTUK 50. DE NIEUWE BURGEMEESTER VAN BARCELONA*

Hoofdstuk 51

Catalanen naar het Europese parlement

Dat de situatie met de politieke gevangenen in Spanje met de dag meer onacceptabel wordt, blijkt ook uit de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de Europese verkiezingen. Kan het Hooggerechtshof binnen Spanje de wetten naar wens verdraaien en zelfs de misdaad van wettelijke obstructie plegen om de gekozen Catalaanse leiders zonder omzien uit het Spaanse Congres van Afgevaardigden en uit de Senaat te verwijderen, op Europees niveau ligt dit allemaal iets moeilijker.

De Catalaanse president Carles Puigdemont en zijn minister Toni Comín, beiden in ballingschap in België, werden afgelopen Mei verkozen tot Europarlementariërs. In eerste instantie trachtte de Spaanse Centrale Kiescommissie hen te verbieden om zich verkiesbaar te stellen. Dit lukte de Kiescommissie echter niet. Puigdemont klaagde twee leden van deze commissie aan wegens belemmering van het recht, waarop de Kiescommissie hem nu bestraft met een boete wegens smaad. De commissie, die is samengesteld uit politici en rechters van het Hooggerechtshof, eist nu dat alle gekozen leden van het EU parlement trouw moeten zweren aan de Spaanse grondwet alvorens zij lid van het Europese parlement kunnen worden en vervolgens parlementaire onschendbaarheid genieten. Puigdemont moet daarvoor dus persoonlijk naar Madrid afreizen en zal bij aankomst worden gearresteerd wegens de aanklacht van rebellie die in Spanje tegen hem loopt. In Duitsland werd hij daarvoor vrijgesproken en is daarom geheel vrij mens in de rest van Europa.

Ook Oriol Junqueras stelde zich verkiesbaar voor de Europese verkiezingen. Hij zit echter sinds 4 November 2017 in voorlopige hechtenis omdat hij als vicepresident van de Generalitat op 1 Oktober van datzelfde jaar het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid heeft georganiseerd. Ook Junqueras moet volgens de Kiescommissie trouw zweren aan de Spaanse

grondwet. Maar in zijn geval verbied het Hoogerechtshof hem vrij te laten om aan deze, nieuw ingestelde, „plicht” te kunnen voldoen. Het Hoogerechtshof argumenteert dat het maanden tevergeefs werk zou zijn geweest als Junqueras zich buiten de jurisdictie van de Spaanse justitie zou kunnen begeven en vind daarom dat hij zijn oordeel maar moet afwachten. Wordt hij vrijgesproken, dan kan hij alsnog lid van het EU parlement worden.

De rechtbank schendt het recht van veronderstelde onschuld, want Junqueras zit in voorlopige hechtenis, is nog niet veroordeeld en geniet daarom al zijn burgerrechten. Bovendien verandert het Hoogerechtshof van criterium, want Junqueras kon zich wel naar het Spaanse Congres begeven. Daarnaast gelden binnen de EU dezelfde juridische criteria, anders zou het geen Unie meer zijn. Het argument dat Junqueras zich volgens het Hoogerechtshof buiten de Spaanse jurisdictie zou begeven gaat dus niet op, maar geeft wel aan dat Spanje zichzelf reeds buiten de Europese Unie heeft geplaatst. Volgens de Europese verdragen moet het Hoogerechtshof het EU parlement toestemming vragen om hem gevangen te mogen houden zolang hij niet is veroordeeld. Wanneer het Hof zich daar niet aan houdt, schend zij opnieuw de politieke rechten van Junqueras, net zoals zij gedaan heeft bij de opheffing van zijn status als parlementariër van het Spaanse Congres. Het heeft er dus alle schijn van dat Junqueras niet als verdachte van een misdaad gevangen wordt gehouden, maar dat hij als politieke gijzelaar dient om de afscheiding van Cataloni tegen te houden.

Puigdemont heeft reeds een aanklacht ingediend bij het Europese Hof van Justitie in Luxemburg. Junqueras zal met grote waarschijnlijkheid snel volgen ¹. Bij de opening van het Europese parlement op 2 Juli aanstaande moet het Europese Hof duidelijkheid geven of de politieke rechten van Puigdemont, Comín en Junqueras, samen met die van hun twee miljoen kiezers, wordt geschaad door de Spaanse Staat. Zou de Europese Unie toestaan dat één van haar lidstaten naar believe de samenstelling van het parlement kan wijzigen door politieke dissidenten uit te sluiten, dan zou dit precedent een vernietigend effect hebben op haar democratische geloofwaardigheid.

---

¹Kort na het schrijven van dit artikel werd bekend gemaakt dat Junqueras een aanklacht bij het Europese Hof van Justitie heeft ingediend die met spoed zal moeten worden behandeld.

Hoofdstuk 52

Hoe Spanje het inzweren van EU parlementariërs blokkeert

52.1 In en rondom het Congres

Het is Maandag 17 Juni 2019. Rondom het Spaanse Congres van Afgevaardigden bevindt zich een cordon van zwaar bewapende politie eenheden van de Policia Nacional die iedere toegang er toe hermetisch afsluit. In de straten rondom het Congres patrouilleert de politie te paard. Binnen in het Congres is het een drukte van belang. Alles lijkt er op te duiden dat er iets belangrijks te gebeuren staat. Een politicus (van de Partido Popular) zegt dat men niet verwacht dat hij komen zal, maar desondanks is men op alles voorbereid, verwijzend naar de politie voor de ingang van het Congres. Een kleine kale man met een gekleurde bril toont enkele documenten bij de deur van een vergaderzaal. Maar de toegang tot de zaal wordt hem geweigerd.

52.2 Inzweren voor het EU parlement

Het is vandaag de dag dat de Spaanse Centrale Kiescommissie de nieuw gekozen leden van het Europese Parlement hen de eed of de belofte van trouw aan de Spaanse grondwet afneemt. De namen worden n voor n afgeroepen. Met verschillende uitspraken beloven de aanstaande Europarlementariërs trouw aan Spanje. Van een eenvoudig „Dat beloof ik” of „Dat zweer ik” tot meer uitgebreide verklaringen zoals „Dat zweer ik bij de koning. Leve Spanje” of van geheel andere aard: „Omdat de wet mij hiertoe verplicht maar tegen mijn wil in, beloof ik dat”. Bij het afroepen van enkele namen blijft het stil, waarna de voorzitter van de kiescommissie verder gaat met het afroepen van de namen.

Volgens de kiescommissie worden deze mensen nu pas volledige als leden van het Europese parlement beschouwd en genieten zij juridische onschendbaarheid en diplomatieke status. In de loop van de dag stuurt zij de officiële lijst met leden naar het Europese parlement in Brussel. Op drie plaatsen van deze lijst staat: „Vacant”. Het betreft de plaatsen van de aspirant parlementsleden die niet op zijn komen dagen en geen trouw aan de Spaanse grondwet hebben gezworen.

52.3 Blokkage van Junqueras

De dagen voor deze ceremonie had Oriol Junqueras aan het Spaanse Hooggerechtshof gevraagd of hij de gevangenis mocht verlaten om bij de ceremonie aanwezig te kunnen zijn en trouw aan Spanje te beloven. Hij werd gekozen als Europarlementariër van de kieslijst *Aliança Lliure Europea* (de Spaanse tak van EFA). Het Hooggerechtshof weigert hem echter vrij te laten. Zijn advocaat, Andreu van den Eynde, is in beroep gegaan bij het Hooggerechtshof en heeft dit hof gevraagd dat zij om advies vraagt bij het Europese Hof van Justitie. Dit is in dit geval de te volgen procedure voor het indienen van een geschil met betrekking tot Europese aangelegenheden.

52.4 Blokkage van Puigdemont en Comín

De man die niet tot de zaal werd toegelaten is de advocaat van Carles Puigdemont en Toni Comín, Gonzalo Boye. Puigdemont en Comín zitten in ballingschap in België en kunnen zich in Europa en daarbuiten geheel vrij rondbewegen. Maar in Spanje loopt een arrestatiebevel tegen hen wegens oproer omdat zij worden verdacht dat ze met gewapend geweld de Spaanse overheden omver wilden werpen. Ook zij werden gekozen tot Europarlementariër en moesten persoonlijk trouw komen zweren aan de Spaanse grondwet. Een grote politiemacht stond hen op te wachten indien zij het zouden wagen om naar het Congres te komen. Natuurlijk wisten zij van deze dreiging af en gaven hun advocaat een notariële volmacht om het inzweren in het bijzijn van een procureur namens hen te doen. De tweede persoon van de lijst *JxCat* in het Congres, Laura Borràs, vergezelde hem daarbij. Na afloop vertelde ze de pers dat men de documenten van de volmacht niet eens had ingekeken en Boye, ondanks het precedent van Pedro Gómez de la Serna in 2015, direct de deur uitwees. „We hebben onze plicht gedaan” („Tramit fet”) twitterde zij. Op naar de volgende stap. In een persconferentie in een zaal van het Europese parlement in Brussel verklaren Puigdemont en Comín dat

zij een aanklacht bij het Europese Hof van Justitie indienen die met spoed behandeld moet worden. „De Europese democratie is hier in het geding”, zei Puigdemont. Want wat de Spaanse Kiescommissie ook beweert over het trouw zweren aan de Spaanse grondwet, hun plaatsen zijn niet vacant en zij hebben het recht en de plicht om als gekozen leden van het Europeparlement bij de plenaire openingszitting op 2 Juli in Straatsburg aanwezig te zijn.

Hoofdstuk 53

Nee tegen Spaanse president?

53.1 Historische achtergrond

Deze week wordt in Spanje gekenmerkt door de presentatie van Pedro Sánchez, van de socialistische PSOE partij, in het Congres van Afgevaardigden als nieuwe president. In Mei 2018 diende Sánchez een motie van wantrouwen in tegen de toenmalige regering van Mariano Rajoy (Partido Popular, PP) als gevolg van de corruptieschandalen. De Catalaanse onafhankelijkheidspartijen ERC en JxCat steunden de PSOE daarin zonder enige tegenprestatie, in de hoop dat Sánchez open zou staan voor onderhandelingen over een referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid. Deze gedachte bleek echter een illusie. Want wat betreft dit thema bleek Sánchez en zijn PSOE partij, die de opschorting van de Catalaanse autonomie onder het mom van grondwetsartikel 155 had medeondertekent, net als de PP onverbiddelijk. Toen Sánchez zijn jaarbegroting in het Congres aan een stemming onderwierp, stemden de Catalaanse partijen tegen uit onvrede daarover. Dit betekende het einde van de gratis ondersteuning aan de socialistische regering en leidde tot de vervroegde verkiezingen op 28 April jongstleden. De derde regering in vier jaar tijd was gevallen als een direct of indirect gevolg van het Catalaanse conflict. Als gevolg van de teleurstellende houding van Sánchez was de verkiezingsbelofte van de Catalaanse onafhankelijkheidsartijen JxCat en ERC dat men een nieuwe Spaanse regering pas zou steunen indien deze bereid zou zijn om te onderhandelen over een Catalaans referendum.

53.2 Nieuw Congres en onderhandelingen

Voor het eerst sinds het Franco regiem verkreeg een ultrarechtse, fascistische partij (Vox) weer zetels in het Spaanse Congres. Een coalitie tussen PP,

Ciudadans en Vox haalden echter geen meerderheid om te kunnen regeren. Er vonden informatierondes met koning Felipe VI plaats (deze heeft hierin een politieke rol) en gespreksronden tussen Sánchez, de leider van de meest gekozen partij, en enkele politieke partijen. De meest voor de hand liggende regering zou een coalitie zijn tussen de PSOE en Podemos, beide partijen van linkse signatuur, en met ondersteuning van enkele kleine partijen, zoals de Baskische en de Catalaanse. Volgens de Spaanse wet moet de leider van de grootste partij, of een andere presidentskandidaat, zich binnen drie maanden na de verkiezing in het Congres presenteren met een regeringsvoorstel. Op dat moment zouden de onderhandelingen dan dus moeten zijn afgerond om een coalitie vormen. Sánchez begon pas in de week voor zijn presentatie op 22 Juli met serieuze onderhandelingen met Podem. Gedurende de afgelopen drie maanden heeft hij niets gedaan, behalve het negeren van de Catalaanse partijen welke hij zelfs niet eens uitnodigde voor een informatiegesprek. De formatiegesprekken tussen Sánchez en de leider van Podem, Pablo Iglesias, verliepen echter zeer stroef. Sánchez wil geen ministers van Podem in zijn regering. Zijn excuus was dat Iglesias over politieke gevangenen en zelfbeschikkingsrecht van de Catalanen spreekt. Dit is voor Sánchez onacceptabel. Volgens hem zijn zij gevangen politici die een misdaad hebben begaan en daarvoor worden berecht. Uiteindelijk deed Iglesias een stap opzij en zou zelf geen minister worden. Zijn leef-en partijgenoot kreeg aangeboden om vicepresidente te worden. Het bleek echter om een symbolische post te gaan zonder enige verantwoordelijkheid. Andere leden van Podem zouden andere, weinig betekenende sociale ministeries krijgen. De belangrijke staatsministeries zoals Buitenlandse Zaken, Financiën, Binnenlandse Zaken en Defensie houdt Sánchez voor zijn eigen partij. De onderhandelingen tussen de politieke partijen PSOE en Podem vonden tijdens de presentatie van Sánchez als president in het Congres nog steeds plaats. Maar het leek er sterk op dat ze zouden mislukken.

53.3 Presentatie aspirant president

Dat bleek ook uit de toespraak van Sánchez en zijn antwoorden op de vragen van de verschillende politieke groeperingen in het Congres. Hij presenteerde zich op uitzonderlijk hooghartige manier en beledigde direct zijn aanstaande coalitie partner door aan de PP te vragen om zich van stem te onthouden zodat hij Podem niet nodig zou hebben. In zijn anderhalf uur durende toespraak noemde hij niet eenmaal het Catalaanse politieke conflict en hoe hij dacht dit op te gaan lossen. Toen de leider van de PP hem hierop aansprak, zei Sánchez dat hij het heeft gehad over gezondheidszorg, onderwijs,

armoedebestrijding, investeringen in infrastructuur et cetera. En dat heeft betrekking op alle autonome gebieden van Spanje, inclusief Catalonië. Het heeft geen zin om Catalonië, of welk autonoom gebied dan ook, apart te benoemen. Het probleem van Catalonië is de verdeeldheid binnen haar samenleving. Het is geen politiek conflict met de Spaanse staat, zo zei hij. Sánchez ontkent Catalonië dus als een politiek onderwerp en negeert daarmee het grootste probleem dat Spanje momenteel heeft en direct zou kunnen leiden tot het einde van de Spaanse staat zoals we die nu kennen.

53.4 Wil geen steun van onafhankelijkheidspartijen

Ook de Catalaanse onafhankelijkheidspartij ERC, geleid door Gabriel Rufin, kreeg een veeg uit de pan van Sánchez. Deze partij wilde zich van stem onthouden om de coalitie van de linkse partijen PSOE en Podem niet in de weg te staan. Hiermee bood de partij hem dus opnieuw, net als in Mei 2018, haar onvoorwaardelijk steunen, Als een ouder tegen een klein kind zei Sánchez: 'Hebben jullie nog steeds niet geleerd dat jullie geen aspiraties kunnen maken op de Catalaanse onafhankelijkheid?' Sánchez refereerde hier naar het politiegeweld tijdens het referendum, de gerechtelijke vervolgingen, de ballingen, de politieke gevangenen en de opschorting van de Catalaanse autonomie. Dit is natuurlijk een zware belediging tegen de Catalanen die door het politiegeweld werden mishandeld en tegen de onafhankelijkheidspartijen waarvan hun leiders in de gevangenis en in ballingschap zitten, waaronder vier Congresleden wiens lidmaatschap er van is ontzegd en geen stemrecht hebben. Sánchez wil dus, net als de rechtse, ultrarechtse en fascistische partijen, geen onderhandelingen met Catalonië maar totale onderwerping en vernedering. De enige manier om aan deze culturele genocide te ontkomen is de onafhankelijkheid van een Catalaanse Republiek.

53.5 Eerste ronde

Eerder had de Catalaanse partij JxCat nog twijfels om zich van stem te onthouden. Voor deze partij was het na de toespraak van Sánchez reeds duidelijk dat zij tegen hem zouden stemmen. „We hebben 155 redenen om ‚Nee’ te stemmen” en „Indien de eenheid van Spanje moet worden verdedigd met geweld en onderdrukking, dan is dit streven niet meer legitiem” zei Laura Borràs in haar betoog. Na de schoffering van Sánchez tegen ERC was deze ook om en stemde „Nee” tegen de aspirant president. Hij verloor hiermee

de eerste stemming in het Congres voor zijn presidentschap. Hij had daar een absolute meerderheid (176 stemmen) voor nodig en brak daarmee zijn eigen record met het het hoogste aantal stemmen tegen (170) die een aspirant president ooit had gekregen. Op donderdag vind een tweede stemming plaats waarbij hij een gewone meerderheid nodig heeft.

53.6 Teleurstelling van Catalaanse kiezers en de gevolgen daarvan

Indien de onderhandelingen met Podem tot een coalitie leiden, is de kans reel dat ERC zich alsnog van stem zal onthouden en daarmee passief de coalitie zal steunen. Met deze totale ommekeer van ERC voelen de Catalaanse kiezers zich sterk bedrogen. Het partijmechanisme in Spanje, en ook in Catalonië, is zeer star en sterk gericht op de korte termijn en directe stemmenwinst. Het lijkt er op dat de Catalaanse politieke partijen zich niet gezamenlijk achter haar bevolking kan scharen voor de onafhankelijkheid van Catalonië. Uiteindelijk zal dit conflict door de bevolking zelf vanuit de straat, door het bieden van vreedzame weerstand en wettelijke ongehoorzaamheid, moeten worden beslecht. De plannen daarvoor zijn al in de maak.

Hoofdstuk 54

Het Catalaanse conflict, een overzicht

54.1 Gevolgen zwaarder dan Brexit

Nu het zomerreces is aangebroken is er, afgezien van de nieuwe informatie-rondes die demissionair president Pedro Sánchez onderhoudt voor een nieuwe regering, ook enige politieke rust in Spanje. Hoewel de internationale media af en toe slechts over concrete gebeurtenissen berichten, wil dat niet zeggen dat het Catalaanse conflict achter de rug is. Integendeel; wachtend op de gerechtelijke uitspraak tegen de Catalaanse burgerleiders en politici, broeit er wel degelijk iets onder de bevolking en in politieke kringen. De impact hiervan zou wel eens groter kunnen zijn dan de uittreding van Groot-Brittannië uit de EU zonder een overeenkomst. Meer eerst even een overzicht van de gebeurtenissen die hiertoe hebben geleid.

54.2 Het referendum

Op 1 Oktober 2017 vond het referendum over de Catalaanse onafhankelijkheid plaats. Al sinds 2012 hadden de Catalanen en hun politieke leiders de Spaanse overheid op allerlei manieren en via verschillende wegen gevraagd om een referendum over zelfbeschikking te mogen houden. Ieder jaar werd op de Catalaanse nationale feestdag een protestbijeenkomst gehouden waar ruim een miljoen mensen, oftewel één op de zeven inwoners van Catalonië, aan deelnamen. Maar het was altijd een resoluut „Nee”. Zowel volgens het internationaal recht als de Spaanse wetgeving stonden de Catalanen met hun vraag over zelfbeschikking volledig in hun recht. In de politiek geldt het recht net zoals in het verkeer: wanneer je voorrang hebt omdat je op een

kruising van rechts komt, ga je niet net zo lang stoppen en wachten totdat links stopt en je die voorrang verleent. Uiteindelijk koos de Catalaanse regering, onder dwang van de oppositie partij La CUP welke dreigde met een motie van wantrouwen, om eenzijdig het referendum te organiseren. Er werd in het Parlement een referendumwet overeengekomen dat indien voor de Catalaanse onafhankelijkheid gekozen zou worden, binnen tien dagen de juridische overgangswet, een voorlopige grondwet, in werking zou treden en de Catalaanse Republiek zou worden uitgeroepen. Op 1 Oktober werd het referendum gehouden. De Spaanse overheid probeerde met buitenproportioneel politiegeweld het referendum te ontaarden in een rel. De stemmers boden echter vreedzame weerstand en lieten zich niet verleiden tot geweld. Wel verkeerde het overgrote deel van de Catalaanse bevolking in een totale shock van verontwaardiging en vernedering. Nooit had men verwacht dat de Spaanse staat op een dergelijke brute wijze tegen haar eigen bevolking zou optreden. En zeker niet voor het uitoefenen van een vreedzame, democratische actie zoals het uitbrengen van een stem. En nooit had men verwacht dat een Europese Unie dit allemaal zo lamelendig zou toestaan en de onderdrukker zelfs zou steunen. De emotionele shock door de beleefde gebeurtenissen van die dag en de gerechtelijke vervolgingen die daarop volgden, duurt voort tot aan de dag van vandaag. Maar uiteindelijk vond er een heus legaal en legitiem referendum plaats en koos 92% van de stemmers voor de Catalaanse onafhankelijkheid. Van de stemgerechtigden nam in totaal 43% deel. De rest had geen interesse, geloofde de regering van Rajoy dat het referendum illegaal zou zijn, wilde het referendum boycotten of liet zich door het politiegeweld afschrikken. Maar zoals in iedere democratie geldt ook hier dat wie niet gaat stemmen, ook niet wordt meegerekend in de uitslag. De Spaanse politie, de Guardia Civil en de CNI (inlichtingendienst) waren niet in staat geweest het referendum tegen te houden. Het stond 1-0 voor de Catalanen tegen de Spaanse staat.

54.3 De politieke nasleep

Nadat het resultaat van het referendum officieel bekend en goedgekeurd werd door de Catalaanse Kiescommissie, verkondigde president Carles Puigdemont op 10 Oktober de onafhankelijkheid van de Republiek. Hij schortte deze onafhankelijkheidsverklaring echter per direct weer op om overleg met „Spanje” mogelijk te maken, zoals hem was beloofd door de voorzitter van de Europese raad, Donald Tusk. Na deze opschorting van de Catalaanse Republiek liet Tusk echter niets meer van zich horen om als intermediair tussen de Spaanse en Catalaanse overheden op te treden. Op 26 Oktober eiste de president van

Spanje, Rajoy, dat Puigdemont herverkiezingen zou uitschrijven. Zoniet, dan zou hij de Catalaanse autonomie opschorten aan de hand van grondwetsartikel 155. Dit artikel zegt dat „de centrale regering haar wil aan een ongehoorzame autonome regering mag opleggen”. Puigdemont kreeg echter geen garantie van Rajoy dat hij af zou zien van „artikel 155”, en weigerde daarom herverkiezingen uit te schrijven. Op 27 Oktober nam het Catalaanse Parlement een motie aan waarin alsnog de Catalaanse Republiek werd verklaard. De unionistische partijen hadden voor het stemmen de vergaderzaal verlaten. De motie werd echter niet in de Catalaanse Staatscourant gepubliceerd en is daarom (nog steeds) niet rechtsgeldig.

54.4 Politici uitgeweken

Puigdemont en zijn volledige regering weken in de daaropvolgende dagen uit naar België¹. Later verklaarden Puigdemont en enkele andere politici dat de Spaanse overheid met militair geweld wilde ingrijpen. Hoewel deze stoute bewering nooit helemaal zal kunnen worden geverifieerd, werd zij ondersteund door de verhoogde activiteit rond de kazernes in en nabij Catalonië en op de militaire afdelingen van het vliegveld El Prat van Barcelona. Voor Puigdemont was dit de reden om uit te wijken naar het buitenland. Want, zo zei hij, „De onafhankelijkheid van Catalonië is geen enkel mensenleven waard”.

54.5 Opschorting autonomie en opgelegde verkiezingen

Met de steun van de socialistische partij PSOE in de Spaanse Senaat voerde Rajoy grondwetsartikel 155 in, ontsloeg de regering van Puigdemont, ontbond het Catalaanse Parlement en schreef binnen de kortst mogelijke termijn herverkiezingen uit in de hoop dat de Catalaanse „opstandelingen” deze zouden verliezen². In Catalonië is alleen haar president gemachtigd tot het uitschrijven van herverkiezingen. Indien deze ziek zou worden of zou overlijden, dan moet het Catalaanse Parlement een nieuwe president kiezen alvorens

---

¹Puigdemont en zijn ministers vluchtten niet voor justitie, zoals zo vaak door unionisten wordt beweerd. Want er was op dat moment nog geen opsprings-en arrestatiebevel tegen hen uitgevaardigd.

²De Spaanse politiek was, en is nog steeds, er van overtuigd dat een kleine groep politici een gehele bevolking heeft misleid. Na zeven jaren van protesten waar ruim een miljoen mensen aan deelnamen die vroegen om een referendum voor de Catalaanse onafhankelijkheid, heeft men nog steeds niet willen begrijpen dat de onafhankelijkheidsbeweging vanuit de bevolking komt.

zij kan worden ontbonden. Rajoy ging met het ontslaan van de Catalaanse regering ver zijn boekje, de Spaanse grondwet en het Catalaanse Statuut te buiten. De gerechtelijke macht, waaronder het Constitutioneel Hof, steunde Rajoy echter met deze „interne staatsgreep”. Pas wanneer een nieuwe Catalaanse regering zou zijn ingesteld, zou de autonomie weer worden teruggegeven. De verkiezingen werden op 21 December 2017 gehouden en werden, ondanks allerlei tegenwerkingen van de Spaanse Centrale Kiescommissie, opnieuw door de onafhankelijkheidsbeweging gewonnen. De gehele „operatie 155” van de Spaanse overheid was daarmee uitgelopen op een groot fiasco. Het stond 2-0 voor de Catalanen. Het was aan de Spaanse gerechtelijke macht, bij monde van onderzoeksrechter Llarena, om deze mislukking recht te zetten. Puigdemont werd verboden om zich als presidentskandidaat in het Catalaanse Parlement te presenteren door middel van een video conferentie. (De grenzen en de omgeving van het Parlement werden zwaar bewaakt om Puigdemont te arresteren indien hij het zou wagen voet op Spaanse bodem te zetten.) Later ontnam Llarena hem het lidmaatschap van dit Parlement. Het zou niet bij deze ene keer blijven dat de gerechtelijke macht direct haar invloed op de politiek uitoefent. Pas nadat drie presidentskandidaten de revue hadden gepasseerd, accepteerde de Spaanse justitie de nieuwe president van Catalonië. Weliswaar werd na de nieuwe regering artikel 155 opgeschort, maar Catalonië staat nog steeds onder financiële controle en iedere politieke beweging wordt nauwkeurig in de gaten gehouden. Men kan gerust stellen dat Catalonië zich momenteel onder de noodtoestand of staat van beleg verkeert. Daar dit in bedekte vorm plaats vindt, heeft de Spaanse regering daarvoor geen toestemming aan het Congres hoeven te vragen.

54.6 Vervolg van de politici: gevangen en in ballingschap

Nadat Puigdemont, vicepresident Oriol Junqueras en de ministers door de Audiencia Nacional werden opgeroepen voor verhoor, keerden een aantal van hen terug naar Spanje en meldden zich vrijwillig bij de rechter. Ook de presidente van het Catalaanse Parlement, Carme Forcadell, meldde zich vrijwillig nadat zij was opgeroepen voor verhoor. Allen werden toen gevangen gezet met als reden dat zij vluchtgevaarlijk zouden zijn. Met uitzondering van Junqueras en de minister van binnenlandse zaken, Joaquim Forn, werden zij na het betalen van hoge borgsommen vrijgelaten. Dit geld werd voornamelijk

door de burgerbewegingen bijeengebracht ³. Junqueras en Forn zitten sinds 4 November 2017 voorwaardelijk gevangen. De eersten die gevangen genomen werden waren echter de leiders van de burgerbewegingen ANC en Omnium Cultural, Jordi Sànchez en Jordi Cuixart ⁴. In Mei 2018 werden de presidente van het Catalaanse Parlement en de ministers van de regering Puigdemont die zich in Spanje bevonden, opnieuw opgeroepen voor verhoor wegens „nieuw opgedoken feiten”. Zij werden toen opnieuw gevangen gezet en zijn sindsdien niet meer vrijgelaten wegens „vluchtgevaar” en „wegens het gevaar om terug te vallen in criminele activiteiten” omdat zij zich verkiesbaar hadden gesteld en opnieuw lid waren geworden van het Catalaanse Parlement. Één van de hen, Jordi Turull, had zich de dag er voor als president van Catalonië in het Parlement gepresenteerd, maar de eerste stemming verloren. De dag na zijn gevangenneming zou de tweede stemming hebben moeten plaats vinden.

De gevangenen werden aangeklaagd wegens oproer. Voor deze aanklacht moet echter gebruik zijn gemaakt van georganiseerd en militair geweld. De enige die echter geweld hadden gepleegd, waren de Spaanse politie en de Guardia Civil tegen de stemmers op de dag van het referendum. Afgelopen Februari begonnen de hoorzittingen. Deze duurden drie maanden en er werden rond de 450 getuigen en onafhankelijke specialisten gehoord. In Juni liepen de hoorzittingen af en het is nu wachten op de veroordelingen. Deze worden rond Oktober verwacht. Gedurende de rechtszittingen werden er geen internationale waarnemers tot de zaal toegelaten. Zij moesten daarom zelf een plaatsje op de publieke tribune zien te veroveren.

De waarnemers zijn doorgaans van mening dat er geen eerlijke rechtszaak heeft plaats gevonden en dat er vele rechten van de aangeklaagden en hun verdediging zijn geschonden. Een enkele waarnemer spreekt in zijn rapporten van een farce.

De zaak van de Catalaanse gevangenen werd ook aangeklaagd bij het Hoog Commissariaat voor de Mensenrechten van de VN, gezeteld in Genève. De VN Werkgroep voor willekeurige gevangenneming (Workgroup of Arbitrary Detention, WGAD) van dit Commissariaat oordeelde dat de Catalaanse leiders onterecht gevangen zitten en per direct moeten worden vrij-

---

³In totaal hebben de burgerbewegingen tot nu toe een bedrag in de orde van 10 miljoen Euro aan borg betaald. Dit geld wordt met giften collectes onder de Catalaanse bevolking bij elkaar gehaald.

⁴Cuixart en Sánchez werden op 16 Oktober 2017 gevangen gezet wegens „gewelddadige oproer” op 20 September. Het betrof toen een spontane protestbijeenkomst voor de deur van het Catalaanse ministerie van Economische Zaken waar door de Guardia Civil huiszoeking werd gehouden. Cuixart en Sánchez klommen toen, met instemming, op het dak van een patrouille auto van de Guardia Civil om de protestbijeenkomst af te sluiten en te ontbinden.

gelaten. In tegenstelling tot Turkije en Egypte geeft Spanje geen gehoor aan de VN werkgroep. De Spaanse regering probeerde daarentegen de leden van de werkgroep achteraf in diskrediet te brengen wegens partijdigheid en belangenverstrengelingen.

54.7 Vervolging Puigdemont

De politici in ballingschap die op 21 December 2017 opnieuw werden gekozen, waaronder president Puigdemont, werden het lidmaatschap van het Catalaanse Parlement door onderzoeksrechter van het Hoogerechtshof, Llarena, ontnomen. Tegen Puigdemont en drie van zijn ministers die in het buitenland bleven werd een Europees opsporings- en uitleveringsbevel uitgevaardigd. Zij meldden zich toen vrijwillig bij de justitie in België en Schotland⁵. Het uitleveringsbevel werd later door Llarena ingetrokken daar deze voorzag dat het uitleveringsverzoek door België zou worden geweigerd wegens de vele „procedure fouten” en rechtenschendingen en hij een negatief oordeel wilde voorkomen om niet het imago van de Spaanse justitie te schaden. Later voerde Llarena opnieuw een uitleveringsbevel tegen Puigdemont uit. Deze werd toen door de Duitse justitie aangehouden en gedurende twee weken in bewaring gesteld. Na drie maanden oordeelde de rechtbank van Sleeswijk Holstein dat Puigdemont niet gewelddadig was geweest en daarom niet wegens rebellie of oproer kon worden uitgeleverd. Llarena trok het uitleveringsbevel daarop opnieuw in, want hij wilde Puigdemont niet enkel berechten wegens misbruik van overheids geld. De weigering van de Duitse justitie om Puigdemont uit te leveren was een zware nederlaag voor Llarena en de Spaanse gerechtelijke macht in het algemeen. Als leider van de „criminele organisatie”, zoals de politici door de Openbare Aanklager worden genoemd, koos het OM vicepresident Oriol Junqueras uit om geen juridische tegenstrijdigheden op te werpen. Puigdemont zou volgens de aanklagers geen rol van betekenis in de rebellie hebben gespeeld en wordt in de processtukken niet bij naam genoemd.

54.8 Onenigheid tussen Catalaanse partijen

Tijdens de politieke ontwikkelingen in Oktober 2017 bleek al dat er grote meningsverschillen tussen de twee coalitiepartijen ERC en PDECat, welke de

---

⁵De Catalaanse minister van onderwijs, Clara Ponsat, week uit naar Schotland daar zij voor haar ministerschap een betrekking had op de universiteit St Andrews en daar weer naar terug ging. Zij wordt vervolgd omdat zij de openbare scholen ter beschikking had gesteld als stemlokalen voor het referendum.

lijst JxCat (Samen voor Catalonië) vormden, bestonden. Het fijne van wat er die dagen zich precies heeft afgespeeld is nog steeds onduidelijk. Puigdemont wil geen volledige openbaarheid geven omdat dit de gerechtelijke uitspraak van de politieke gevangenen zou kunnen beïnvloeden. Hoe het ook zij, er bestaat een diepe verdeeldheid tussen de twee grote Catalaanse politieke groeperingen. Het lijkt er op dat Puigdemont vanuit Brussel aan de ene kant en Junqueras vanuit de gevangenis aan de andere kant, grote invloed hebben op de dagelijkse beslissingen van hun politieke groeperingen. Dit leidde er toe dat de partijen niet samen wilden gaan in de gemeenteraadsverkiezingen van afgelopen 28 April. ERC meent dat het beter is om gescheiden de verkiezingen in te gaan om daarmee meer stemmers voor de Catalaanse onafhankelijkheid te verkrijgen. Zij lonkt daarmee met name naar de linkse groepering Podem die zich nooit voor of tegen de Catalaanse onafhankelijkheid heeft willen uitspreken. Als gevolg van het ontbreken van een duidelijk beleid met betrekking tot het Catalaanse conflict, werden in veel grote steden in Catalonië coalities tussen onafhankelijkheidspartijen en unionistische partijen gesloten. ERC gaf bijvoorbeeld zonder enig voorbehoud steun aan Podem in de gemeenteraad van Barcelona. Deze vormde vervolgens een coalitie met de unionistisch socialistische partij PSC, de Catalaanse afdeling van PSOE, en kreeg bovendien de steun van de extreem rechtse en unionistische partij Ciutadans. JxCat-PdeCat gaf op haar beurt direct steun aan PSC in het provinciaal bestuur van Barcelona. Als klap op de vuurpeil onthield ERC zich van stem in het Spaanse Congres waardoor zij een regering van de PSOE socialist Pedro Sánchez niet in de weg zou staan. Sánchez haalde het echter niet, daar de socialisten de onderhandelingen met Podemos lieten vastlopen. ERC geeft blijkbaar de voorkeur aan een Spaanse linkse regering die medeverantwoordelijk is voor de opschorting van de Catalaanse autonomie en haar voorzitter en andere partijleden gevangen houdt, dan herverkiezing met de mogelijkheid dat de extreem rechtse partij PP, de ultrarechtse Ciutadans en de fascistische Vox zullen winnen. Het mag duidelijk zijn dat de verdeeldheid onder de Catalaanse politieke partijen tot grote ergenis van hun stemmers leidt en de woorden „kiezersbedrog” en „verraad” al vaak is gevallen. Voor het merendeel is deze verdeeldheid te danken aan het feit dat Spanje de Catalaanse burgerleiders en politici gevangen houdt en hen als gijzelaars gebruikt. Het is te hopen dat de politieke groeperingen langzaamaan beginnen te begrijpen dat ze hun aanhang zullen verliezen indien men onderling zo verdeeld blijft. Ook binnen de burgerorganisaties was de eenheid soms behoorlijk zoek. Na de vangenneming van hun leiders vond er nagenoeg geen onderling overleg meer plaats.

54.9 De nabije toekomst

Momenteel wacht men op de gerechtelijke uitspraak van het Spaanse Hoogerechtshof tegen de Catalaanse gevangenen. Deze wordt komend najaar verwacht en men denkt dat er zware gevangenisstraffen zullen worden opgelegd.

In de aanloop naar de jaarlijkse protestdemonstratie van 11 September en met de vonnissen in het vooruitzicht beginnen Omnium Cultural en het ANC echter weer enige toenadering tot elkaar te zoeken. Het onafhankelijkheidsstreven van de Catalaanse bevolking blijft echter onveranderd. Langzaam maar zeker kruipt de samenleving uit haar shocktoestand van de gebeurtenissen rond en na het referendum en begint men te zoeken naar een gemeenschappelijke strategie als reactie op de veroordelingen tegen hun leiders. Velen vinden dat er harde, maar altijd vreedzame, acties moeten worden gehouden zoals een algemene staking voor onbepaalde duur, blokkeringen van de infrastructuur en acties van wettelijke ongehoorzaamheid. Of de Catalaanse politiek zich achter haar bevolking zal scharen is vooralsnog onduidelijk, maar er is ook op dit vlak enige beweging waar te nemen. Afgelopen week meldde dat de Catalaanse president Quim Torra dat hij in gesprek gaat met de La CUP groepering over de jaarbegroting. De regering zal deze oppositiepartij tegemoet moeten komen in de vorm van een duidelijke strategie die uiteindelijk moet leiden tot de Catalaanse onafhankelijkheid.

De Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging en hun politici hebben inmiddels geleerd dat zij een immens groot fascistisch monster tegenover zich hebben staan die er niet voor schuwt de democratie aan de kant te zetten en de mensenrechten te schenden indien dit nodig is om haar eenheid te bewaren. De voormalig leider van de socialistische partij PSOE, Rubalcaba, zei reeds enkele jaren geleden dat Spanje daar „alles” voor zal hebben. En hij behoorde niet eens tot een extreem rechtse partij, om maar een indruk te geven hoe diep het Spaans post-francisme in de samenleving zit ingebakken. Als gevolg van de passieve houding van de Europese leiders, zoals Donald Tusk, of de directe steun aan de EU lidstaat dat de mensenrechten schendt, zoals Juncker en Timmermans die blijven volhouden dat het een interne kwestie van Spanje betreft, is ook het vertrouwen in de Europese Unie gedaald tot een absoluut minimum. De Catalanen weten nu dat ze het helemaal alleen moeten doen en van niemand steun hoeven te verwachten indien de EU daar zelf geen belang bij heeft. De vraag is alleen wanneer de ommezwaai zal plaats vinden van de onvoorwaardelijke steun aan de gevestigde Spaanse staat naar steun aan de nieuwe Catalaanse Republiek. Er is daarvoor maar één reden te verzinnen: wanneer de portemonnee van Europa in het geding komt. Oftewel het eigenbelang is het enige wat het immorele Europa drijft.

De Spaanse politiek kijkt in ieder geval met grote zorgen het komende najaar tegemoet. Pedro Sánchez zei in zijn betoog als presidentskandidaat dat Spanje geen demissionaire regering kan hebben op het moment dat de gerechtelijke uitspraken tegen de Catalaanse leiders bekend worden gemaakt. De ultrarechtse partijen PP, Ciutadans en Vox, zouden het liefst vandaag nog de Catalaanse autonomie weer willen opschorten. Maar dan voor eeuwig.

202HOOFDSTUK 54. HET CATALAANSE CONFLICT, EEN OVERZICHT

Hoofdstuk 55

Het kasteel van Moncloa

Vicen Villatoro

Een grote deugd van Jordi Cuixart (voorzitter van de Catalaanse burgerbeweging Omnium Cultural welke bijna twee jaar gevangen zit in afwachting op de gerechtelijke uitspraak, vert.) is zijn capaciteit om gewone, logische en redelijke voorstellen te doen. Maar binnen de kromme situatie van de Spaanse politiek lijken deze voorstellen op onvoorstelbare grappen. Het probleem is niet het voorstel, het is de situatie. Wetend dat (demissionair president, vert.) Sánchez een gespreksronde heeft geopend met de sociale entiteiten van de samenleving, heeft Cuixart in naam van Omnium een ontmoeting met hem aangevraagd. Omnium is één van de grootste en sterkste verenigingen op het Iberische schiereiland zowel met betrekking tot het aantal leden als haar sociale invloed. De burgerbeweging heeft erg veel dingen te vertellen en om naar te luisteren. Omdat zij geen politieke entiteit is, is zij niet iemand voor politieke onderhandelingen. Zij is een entiteit om naar te luisteren en te begrijpen. Maar de aanvraag van Cuixart wordt geweigerd alsof het een buitensporigheid is. Want Pedro Sánchez wil niet luisteren en wil niet begrijpen. Hij zit daar in zijn Moncloa kasteel (het presidentieel verblijf, vert.) met zijn eigen logica, in een wereld vol gebogen spiegels waar niet iedere realiteit welkom is. Je kunt er alleen binnenkomen als je je vooraf uitspreekt als de heilige en verstandige onderworpene die afziet van zijn doelstellingen. Zoals iedereen die in dit kasteel woont, is Sánchez er van overtuigd dat wat je niet hoort ook niet bestaat. Half Catalonië bestaat niet. Zij is buitengesloten. Vanuit het kasteel ziet men alleen wat er binnen in het kasteel bestaat. En het kasteel van Moncloa lijkt iedere dag sterker op het kasteel van Kafka.

Deel I

Realisatie van de Catalaanse
Republiek

